

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2016-2017**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2016

ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Θεολογίας
541 24 Θεσσαλονίκη

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
<http://www.theo.auth.gr>

Επιμέλεια Οδηγού ΠΠΣ: Γλυκερία Χατζούλη, Επ. Καθηγήτρια
Διονύσιος Βαλαής, Αν. Καθηγητής

ΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

1. Πρύτανηα

<i>Πρύτανης:</i>	<i>Καθηγητής Περικλής Μήτκας</i>
<i>Αναπληρωτές:</i>	<i>Καθηγητής Θεόδωρος Λαόπουλος</i>
	<i>Καθηγήτρια Παρασκευή Αργυροπούλου – Πατάκα</i>
	<i>Καθηγήτρια Δέσποινα Κλαβανίδου</i>
	<i>Καθηγήτρια Αριάδνη Στογιαννίδου</i>
	<i>Αν. Καθηγητής Νικόλαος Βαρσακέλης</i>

2. Σύγκλητος

Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αναπληρωτές του Πρύτανη, τους Κοσμήτορες των Σχολών, τους Προέδρους των Τμημάτων, έναν εκπρόσωπο φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο του Ειδικού και Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ), έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού.

3. Η Σχολή

Η Σχολή καλύπτει ένα σύνολο συγγενών επιστημών, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία για την επιστημονική εξέλιξη αλληλεπίδρασή τους και ο αναγκαίος για την έρευνα και τη διδασκαλία συντονισμός. Τα όργανα της Σχολής είναι η Κοσμητεία, που απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα και τους Προέδρους των Τμημάτων, και η Γενική Συνέλευση, που απαρτίζεται από τις Συνελεύσεις των Τμημάτων που ανήκουν σ' αυτή.

4. Τμήμα

Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το Τμήμα έχει την ευθύνη της μεθόδευσης της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας στο γνωστικό αντικείμενο της επιστήμης που καλύπτει.

Όργανα του Τμήματος είναι:

Η *Συνέλευση του Τμήματος*. Σ' αυτή συμμετέχει ο Πρόεδρος του Τμήματος, τα μέλη του Δ.Ε.Π., οι εκπρόσωποι του ΕΔΙΠ, του ΕΤΕΠ και οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών και των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η Συνέλευση του Τμήματος είναι το κυρίαρχο όργανο, που χαράζει τη διδακτική και ερευνητική δραστηριότητά του καθώς και το δημοκρατικό έλεγχο της λειτουργίας του.

5. Τομείς

Κάθε Τμήμα χωρίζεται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικειμένου του Τμήματος, που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης.

Όργανα του Τομέα είναι η Συνέλευση και ο Διευθυντής. Η Συνέλευση απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα και δύο εκπροσώπους των φοιτητών. Ο Τομέας προεδρεύεται από τον Διευθυντή του, που εκλέγεται από τη Συνέλευση του Τομέα και ανήκει σε μια από τις δύο ανώτερες βαθμίδες (Καθηγητής, Αν. Καθηγητής) του Δ.Ε.Π.

Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Με το Νόμο-Πλαίσιο 1268/82 η Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έχει χωριστεί σε δύο Τμήματα:

1. Τμήμα Θεολογίας.
2. Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Και τα δύο Τμήματα στελεχώθηκαν από το προσωπικό της παλαιάς Σχολής.

Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής: Καθηγητής *Μιλτιάδης Κωνσταντίνου*

Η **Κοσμητεία** απαρτίζεται από:

α) τον Κοσμήτορα, Καθηγητή *Μιλτιάδη Κωνσταντίνου*

β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων

- Τμήματος Θεολογίας: Καθηγητή *Παναγιώτη Σκαλτσή*
- Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: Καθηγητή *Κωνσταντίνο Χρήστου*

γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.

Γραμματέας: Ευμορφία Μακεδονοπούλου

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ι. ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Α. Πρόεδρος Τμήματος: Παναγιώτης Σκαλτσής
Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Νίκη Παπαγεωργίου

Διευθυντής Τομέα Α΄: Χαράλαμπος Ατματζίδης
Διευθυντής Τομέα Β΄: Χρήστος Αραμπατζής
Διευθυντής Τομέα Γ΄: Στυλιανός Τσομπανίδης
Διευθύντρια Τομέα Δ΄: Δήμητρα Κούκουρα
Διευθύντρια Τομέα Ε΄: Νίκη Παπαγεωργίου

Β. Η Γραμματεία του Τμήματος

Στεγάζεται στον πρώτο όροφο του κτηρίου της Σχολής και δέχεται τους φοιτητές κατά τις εργάσιμες ημέρες, ώρα 12:00 - 13:00 μ.μ. από τις θυρίδες. Η Γραμματέας του Τμήματος προΐσταται του προσωπικού της Γραμματείας και είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της. Ενημερώνει τα συλλογικά όργανα και κάθε ενδιαφερόμενο για την ισχύουσα νομοθεσία και τα νομικά και διοικητικά θέματα που προκύπτουν. Η Γραμματεία έχει το παρακάτω προσωπικό:

Γραμματέας: Ρία Πήτα

Υπάλληλοι: Χρυσάνθη Κατσαρού, Καλλιόπη Κυβρακίδου-Ζαπατέτα, Διονυσία Χατζή

Γ. Μέλη της Συνέλευσης Ακαδημαϊκού Έτους 2016-2017

Πρόεδρος: Παναγιώτης Σκαλτσής (Καθηγητής)

Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Νίκη Παπαγεωργίου (Αν. Καθηγήτρια)

Καθηγητές: Μ. Κωνσταντίνου, Λ. Σιάσος, Ανδρέας Νανάκης Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Χρ. Σταμούλης, Δ. Κούκουρα, Π. Παχής, Ι. Μούρτζιος, Φ. Ιωαννίδης, Α. Κόλτσιου-Νικήτα, Ι. Κουρεμπιές, Χρ. Αραμπατζής

Αναπληρωτές Καθηγητές: Ευ. Αμοιρίδου, Στ. Τσομπανίδης, Χαρ. Ατματζίδης, Παν. Υφαντής, Διον. Βαλαής, Β. Μητροπούλου-Μούρκα, Ηλ. Ευαγγέλου, Αγγ. Ζιάκα

Επικουροί Καθηγητές: Ν. Μαγγιώρος, Ν. Μυρίδης, Ελ. Οικονόμου, Γ. Χατζούλη, Χ. Τσιρώνης, Μ. Γκουτζιούδης, Μ. Ράντζου, Αθ. Στογιαννίδης

Λέκτορας: Αντ. Κυριατζή

ΕΔΙΠ: Ευάγ. Αναστασίου, Αικ. Μπρανιώτου

ΕΤΕΠ: Ι. Μπουζιανάς (τακτικός), Ν. Ρόσιος (αναπλ.)

ΜΤΧ εκπρόσωπος: Δ. Αβδελάς (τακτικός), Βικτώρια-Θεοδώρα Αχιλλεύ-Γαϊτανά (αναπλ.)

Εκπρόσωπος προπτυχιακών φοιτητών.

Δ. Τομείς του Τμήματος

Από το 1983 (Υπ. Απ. Β1/76) συστάθηκαν και λειτουργούν στο Τμήμα Θεολογίας οι παρακάτω τομείς:

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκειολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Παλαιάς Διαθήκης, της Καινής Διαθήκης, της Θρησκειολογίας και των Κλασικών γλωσσών (Αρχαία Ελληνικά, Εβραϊκά κ.λπ.).

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας, της Εκκλησιαστικής Ιστορίας της Ελλάδος, της Ιστορίας των Σλαβικών Εκκλησιών, της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας.

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Δογματικής, της Συμβολικής, της Ιστορίας των Δογμάτων, της Οικουμενικής Κίνησης και της Ιστορίας της Φιλοσοφίας.

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Λειτουργικής, της Ομιλητικής, της Εκκλησιαστικής Μουσικής, της Κατηχητικής, των Παιδαγωγικών, του Κανονικού Δικαίου και της Εισαγωγής στη Θεολογία.

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας. Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της Ηθικής, της Γενικής Κοινωνιολογίας, της Εισαγωγής στην Κοινωνιολογία της Θρησκείας, της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της Ποιμαντικής.

Ε. Προσωπικό των Τομέων

1. Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας

Καθηγητές: Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Παναγιώτης Παχής, Ιωάννης Μούρτζιος, Άννα Κόλτσιου – Νικήτα

Αναπληρωτές Καθηγητές: Χαράλαμπος Ατματζίδης, Αγγελική Ζιάκα

Επίκουρος Καθηγητής: Μόσχος Γκουτζιούδης

ΕΔΙΠ: Ευάγγελος Αναστασίου

ΕΤΕΠ: Νικόλαος Ρόσιος

2. Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καθηγητές: Ανδρέας Νανάκης, Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου, Φώτιος Ιωαννίδης, Χρήστος Αραμπατζής

Αναπληρωτές Καθηγητές: Ευαγγελία Αμοιρίδου, Παναγιώτης Υφαντής, Διονύσιος Βαλαής, Ηλίας Ευαγγέλου

Επίκουροι Καθηγητές: Ελένη Οικονόμου, Γλυκερία Χατζούλη

Λέκτορας: Αντωνία Κυριατζί

ΕΔΙΠ: Αικατερίνη Μπραγιώτου

ΕΤΕΠ: Ελισάβετ Καπλάνη

3. Τομέας Δογματικής Θεολογίας

Καθηγητές: Λάμπρος Σιάσος, Χρυσόστομος Σταμούλης, Ιωάννης Κουρεμπιές

Αναπληρωτής Καθηγητής: Στυλιανός Τσομπανίδης

4. Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης

Καθηγητές: Δήμητρα Κούκουρα, Παναγιώτης Σκαλτσής

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Βασιλική Μητροπούλου-Μοῦρκα

Επίκουροι Καθηγητές: Νικόλαος Μαγγιώρος, Μαρία Ράντζου, Αθανάσιος Στογιαννίδης

5. Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας

Καθηγητής: π. Βασίλειος Καλλιακμάνης

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια: Νίκη Παπαγεωργίου

Επίκουροι Καθηγητές: Νικόλαος Μυρίδης, Χρήστος Τσιρώνης
ΕΤΕΠ: Ηλίας Καγιάρας, Ιωάννης Μπουζιανάς, Αικατερίνη Στράτου

Διδάσκαλοι Ξένων γλωσσών (Ε.Ε.Π.): Σμαράγδα Χρησιτίδου-Κιοσέογλου (Αγγλικής), Ελένη Γκίνου (Γαλλικής), Αγνή Δάφφα (Γερμανικής) και Ελπινίκη Αλεξιάδου (Γερμανικής).

ΣΤ. Εργαστήριο Παιδαγωγικής

Διευθύντρια: Αν. Καθηγήτρια Βασιλική Μητροπούλου-Μούρκα
 Τηλέφωνα: 2310 996961, 2310 996965

Το Εργαστήριο Παιδαγωγικής του Τμήματος Θεολογίας (ΦΕΚ, 1164, Τεύχος Β' / 14-08-2003):

- Υποστηρίζει σε επίπεδο χώρου και τεχνολογικής υποδομής τις διδακτικές ανάγκες των μαθημάτων κορμού και επιλογής τόσο του Τομέα όσο και του Τμήματος γενικότερα.
- Ειδικότερα υποστηρίζει την διδασκαλία της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών στα πλαίσια του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση» που εντάσσεται στα μαθήματα Παιδαγωγικής Επάρκειας.
- Συμμετέχει στην Πρακτική Άσκηση Φοιτητών σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Γυμνάσια και Λύκεια) και Άσκηση Διδακτικού Έργου στα πλαίσια του προγράμματος ΕΣΠΑ.
- Υλοποιεί ερευνητικά προγράμματα μέσω του ΕΛΚΕ του ΑΠΘ.
- Υποστηρίζει σε επίπεδο χώρου και τεχνολογικής υποδομής τις παρουσιάσεις προπτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών σε φοιτητές, καθώς και τη διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων, συνεδρίων και συμποσίων.
- Προσφέρει επιμορφωτικά σεμινάρια και δια βίου προγράμματα που απευθύνονται σε θεολόγους διορισμένους σε σχολεία, αποφοίτους του Τμήματος Θεολογίας, στελέχη Μητροπόλεων και ενοριών, κληρικούς, κατηχητές.

Ζ. Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών

Από το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 στο Τμήμα Θεολογίας λειτουργεί και η Εισαγωγική Κατεύθυνση Μουσουλμανικών Σπουδών (ΕΚΜΣ), η οποία ιδρύθηκε με το υπ'αριθμ. 45/19 Απριλίου 2016 Προεδρικό Διάταγμα, μετά και από την με αριθμό 85/2016 γνωμοδότηση του ΣτΕ. Η εν λόγω Εισαγωγική Κατεύθυνση συναρτάται με τη διευκόλυνση των αποφοίτων των μουσουλμανικών Ιεροσπουδαστηρίων της Θράκης να ολοκληρώσουν τις θεολογικές σπουδές τους στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και με την ανάγκη ενός διαθρησκευτικού διαλόγου. Σχετικά με τη λειτουργία της θα εκδοθεί ξεχωριστός Οδηγός Σπουδών.

Ομότιμοι Καθηγητές Τμήματος Θεολογίας (κατά χρονολογική σειρά)

Νίκος Ζαχαρόπουλος, Αντώνιος-Αιμίλιος Ταχιάς, Βασίλειος Ψευτογκάς, Γρηγόριος Ζιάκας, Γεώργιος Μαντζαρίδης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Βενιζέλος Χριστοφορίδης, Ιωάννης Καραβιδόπουλος, Βασίλειος Γιούλτσης, Απόστολος Γλαβίνας, Ιωάννης Ταρνανίδης, Ιωάννης Γαλάνης, Χρήστος Βασιλόπουλος, Πέτρος Βασιλειάδης, Δημήτριος Καϊμάκης, Ανέστης Κεσελόπουλος, Ιωάννης Κογκούλης, Γεώργιος Μαρτζέλος, Ιωάννης Πέτρου

II. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η Συνέλευση του Τμήματος Θεολογίας, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 24 του Ν. 1268/1982, αποφάσισε στη συνεδρία 423/20-06-2014 να επιφέρει ορισμένες αλλαγές στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, οι οποίες έχουν ως εξής:

- Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Θεολογίας αποσκοπεί στο να προσφέρει υψηλού επιπέδου εκπαίδευση στο επιστημονικό πεδίο της Θεολογίας καθώς και στη μελέτη της θρησκείας και του πολιτισμού. Βασικός στόχος είναι να προετοιμάσει θεολόγους εκπαιδευτικούς για να στελεχώσουν τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, θεολογικά καταρτισμένους κληρικούς για να στελεχώσουν την Εκκλησία, στελέχη που να μπορούν να προσφέρουν κοινωνικό έργο και να εργαστούν σε πολιτιστικούς ή εκκλησιαστικούς οργανισμούς, επιστήμονες ικανούς τόσο να μελετούν τη χριστιανική και ιδιαίτερα την Ορθόδοξη Θεολογία όσο και γενικότερα την ποικιλομορφία του θρησκευτικού φαινομένου.
- Για την απόκτηση του πτυχίου του Τμήματος Θεολογίας οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξετασθούν με επιτυχία σε 44 υποχρεωτικά μαθήματα (75%) και 14 επιλογής (25%). Από τα υποχρεωτικά μαθήματα τα δέκα περιλαμβάνουν θεωρητική διδασκαλία και άσκηση. Από το σύνολο των μαθημάτων, το 30% απαιτεί πέραν των παρακολουθήσεων συγγραφή εργασίας και το 10% απαιτεί επιπλέον εξέταση προόδου και ασκήσεων. Οι τελικές εξετάσεις γίνονται προφορικά ή γραπτά ή μέσω γραπτής εργασίας.
- Οι φοιτητές συμμετέχουν ύστερα από αίτησή τους και επιλέγονται βάσει κριτηρίων στο πρόγραμμα "Πρακτική Άσκηση Φοιτητών" του Τμήματος Θεολογίας, το οποίο έχει διάρκεια δύο μηνών και περι-

λαμβάνει τρεις κατευθύνσεις: α. Πρακτική άσκηση διδακτικής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, β. Πρακτική άσκηση ποιμαντικού έργου σε Ενορίες και Μητροπόλεις, γ. Πρακτική άσκηση κοινωνικού έργου στην Εκκλησία, τους Ο.Τ.Α και σε Μ.Κ.Ο.

- Ως προς την επαγγελματική σταδιοδρομία των πτυχιούχων, το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών αποβλέπει να πετύχει επιπρόσθετα και τα ακόλουθα μαθησιακά αποτελέσματα: 1. να είναι σε θέση οι πτυχιούχοι να εφαρμόζουν τη γνώση στην πράξη, 2. να επικοινωνούν σε μια δεύτερη γλώσσα, 3. να αναζητούν, να αναλύουν και να συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες κάνοντας χρήση της κατάλληλης τεχνολογίας, 4. να προσαρμόζονται σε νέες καταστάσεις και να παίρνουν αποφάσεις, 5. να εργάζονται αυτόνομα ή σε ομάδα σε διεθνές ή/ και διεπιστημονικό περιβάλλον, 6. να σέβονται τη διαφορετικότητα, την πολυπολιτισμικότητα και το φυσικό περιβάλλον, 7. να επιδεικνύουν επαγγελματική, κοινωνική και ηθική υπευθυνότητα και ευαισθησία σε θέματα φύλου, 8. να έχουν ικανότητα κριτικής και αυτοκριτικής, 9. να προάγουν την ελεύθερη, παραγωγική και επαγωγική σκέψη, 10. να δρουν με κοινωνική υπευθυνότητα και ευαισθησία προς τα κοινά.

- Η βαθμολογική κλίμακα με την οποία υπολογίζονται οι βαθμοί επίδοσης των φοιτητών/τριών είναι δεκαβάθμια (0-10).

Άριστα : 8,5 - 10,00

Λίαν Καλώς : 6,5 - 8,49

Καλώς: 5,0 - 6,49

Ανεπιτυχώς: 0.0-4.99

Ο ελάχιστος προαγώγιμος βαθμός είναι το 5

- Η επίσημη διάρκεια του προγράμματος είναι 8 Εξάμηνα και ο ελάχιστος αριθμός ευρωπαϊκών πιστωτικών μονάδων (ECTS), που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου, είναι διακόσιες σαράντα (240).
- Ένα πλήρες ακαδημαϊκό έτος σπουδών ισοδυναμεί με 60 μονάδες ECTS (Ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων) και ένα πλήρες εξάμηνο σε 30 ECTS (1 ECTS=25-30 ώρες φόρτου εργασίας φοιτητών) (Εναρμόνιση της Ελληνικής Νομοθεσίας Υ.Α. Φ5/89656/Β3, ΦΕΚ 1466/2007/Β, άρθρα 1-3, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή). Σε κάθε μάθημα αποδίδεται ο αριθμός των απαιτούμενων ECTS (≥ 2) με σκοπό να εκφραστεί ο φόρτος εργασίας που απαιτείται από τους φοιτητές/τριες για την ολοκλήρωση

ενός μαθήματος, εργαστηρίου, φροντιστηρίου, πρακτικής άσκησης κλπ.

- Οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, να παρακολουθήσουν δύο (από τα δεκατέσσερα επιλεγόμενα) μαθήματα άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων της χώρας ή άλλων ομοταγών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων του εξωτερικού ως ελεύθερες επιλογές. Επίσης, έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τρία επιπλέον επιλεγόμενα μαθήματα είτε του Τμήματος Θεολογίας είτε άλλων Τμημάτων του Α.Π.Θ. είτε άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, από όσα απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου τους. Τα μαθήματα αυτά θα εγγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement).
- Ακόμη, πρέπει να επιλέξουν μία από τις τρεις δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά) και να παρακολουθήσουν σχετικά μαθήματα τεσσάρων εξαμήνων. Οι αλλοδαποί φοιτητές πρέπει να παρακολουθήσουν μαθήματα Νέων Ελληνικών επί τέσσερα εξάμηνα. Αντίθετα, οι αλλοδαποί φοιτητές που εγγράφονται ως κάτοχοι απολυτηρίου ελληνικού Εκκλησιαστικού Λυκείου έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν ως Ξένη Γλώσσα μία από τις τρεις προαναφερθείσες δυτικοευρωπαϊκές γλώσσες.
- Το Επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών ισχύει για τους εγγραφέντες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, καθώς και για τους εφεξής εγγραφόμενους.
- Ειδική μεταβατική διάταξη: Το μάθημα «Θεωρία και Μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο» (με κωδ 102), που κατανεμήθηκε στο Νέο Πρόγραμμα στο Β' Εξάμηνο είναι αντίστοιχο του μαθήματος του Α' Εξαμήνου του παλαιού Προγράμματος Σπουδών "Τα Θρησκευόμενα του Αρχαίου Κόσμου". Το μάθημα του Α' Εξαμήνου "Εισαγωγή στη Σπουδή και τη Μεθοδολογία της Θεολογίας" (Κωδ. 103) είναι αντίστοιχο με το μάθημα "Εισαγωγή στην επιστήμη της Θεολογίας" του παλαιού Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Το μάθημα «Καινή Διαθήκη Ι: Εισαγωγή, Ιστορία και πολιτισμός της εποχής Κ.Δ.» (κωδ. 105) είναι αντίστοιχο με το μάθημα «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη» του παλαιού Προγράμματος. Το μάθημα "Εισαγωγή στην Παιδαγωγική" (Κωδ. 404) κατανεμήθηκε από το Β' Εξάμηνο στο Δ' Εξάμηνο. Σε όλους όσοι έχουν εξετα-

σθεί επιτυχώς στα συγκεκριμένα μαθήματα αναγνωρίζονται αυτά με τη νέα ή ίδια ονομασία, παρά την κατανομή τους σε διαφορετικό εξάμηνο.

- Το παλαιό Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών ισχύει ως προς τη διδασκαλία μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και δύο επιπλέον έτη για την ολοκλήρωση των εξετάσεων, για όσους ενεγράφησαν στο Τμήμα Θεολογίας πριν από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014.
- Οι εκδρομές και οι ασκήσεις συνιστούν πρακτική εκπαίδευση και αντιστοιχούν σε αριθμό δ.μ. στα πλαίσια των μαθημάτων που έχουν ασκήσεις.
- Στο πλαίσιο του Φροντιστηρίου Λειτουργικής, κάθε Πέμπτη, ώρες 8:00-10:00 π.μ., στο Παρεκκλήσι της Θεολογικής Σχολής τελούνται θ. Λειτουργίες διαφόρων λειτουργικών τύπων, αλλά και άλλες Ακολουθίες που ως σκοπό έχουν τη λειτουργική εκπαίδευση και κατάρτιση όλων των φοιτητών, γι' αυτό κατά το εν λόγω δίωρο δεν πραγματοποιούνται μαθήματα και εξετάσεις.
- Ο χρόνος διάρκειας διδασκαλίας και εξετάσεων κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2016-2017, σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/Β'/5.9.2000 απόφαση Υπουργού Παιδείας, αρ. Φ. 1. 231/Β1/425, άρθρο 12, σ. 15764), ορίστηκε ως εξής:

03.10.2016 - 13.01.2017	Χειμερινό Εξάμηνο
16.01.2017 - 08.02.2017	Εξεταστική Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου
13.02.2017 - 26.05.2017	Εαρινό Εξάμηνο
29.05.2017 - 16.06.2017	Εξεταστική Μαΐου - Ιουνίου
01.09.2017 - 22.09.2017	Εξεταστική Σεπτεμβρίου

Β.ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΕΞΑΜΗΝΑ**Α' Εξάμηνο**

Κωδικός	Μάθημα	Διδακτικές ώρες	ECTS	Κατηγορία
101	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	5 ΔΩ = 3+2Α	5 ECTS	Υ ⁰
104	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ & ΒΙΒΛ.ΕΒΡΑΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
106	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΣΠΟΥΔΗ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	3 ΔΩ= 2+1 Α	4 ECTS	Υ
107	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ Ι: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΕΠΟΧΗΣ Κ.Δ.	4 ΔΩ	6 ECTS	Υ
108	ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054	3 ΔΩ	6 ECTS	Υ

⁰ΔΩ= εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες

Υ= Υποχρεωτικό μάθημα

Ε= επιλεγόμενο

ΥΕ= Υποχρεωτικό επιλογής

ΞΓ= Ξένη Γλώσσα

Α= Άσκηση

ECTS= Πιστωτικές μονάδες

ΑΓ 1	ΑΓΓΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 1	ΓΑΛΛΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 1	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 1	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 1ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Β' Εξάμηνο

202	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
203	ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ =3+ 1Α	5 ECTS	Υ
205	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
207	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ =3 +1Α	5 ECTS	Υ
208	ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΑΓ 2	ΑΓΓΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 2	ΓΑΛΛΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 2ου	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

	ΕΞΑΜΗΝΟΥ			
ΕΛ 2	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Γ' Εξάμηνο

201	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
302	ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
303	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
305	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΟΥ 1054 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
306	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΑΓ 3	ΑΓΓΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 3	ΓΑΛΛΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 3	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 3	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 3ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Δ' Εξάμηνο

301	ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ Π.Δ.ΑΠΟ ΚΕΙΜ.Ο'	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
402	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΛΑΤΙΝΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
403	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
404	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
405	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
406	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΕΝΑ (1)	3 ΔΩ	3 ECTS	Ε

ΑΓ 4	ΑΓΓΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΑ 4	ΓΑΛΛΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΓΕ 4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ
ΕΛ 4	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 4ου ΕΞΑΜΗΝΟΥ	2ΔΩ	2 ECTS	ΞΓ

Ε' Εξάμηνο

503	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
504	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	2 ΔΩ	5 ECTS	Υ
506	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΙΙΙ: ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
601	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΜΕΓΑΛΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2095	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

ΣΤ' Εξάμηνο

602	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΛΑΒΩΝ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
604	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
605	ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ	2 ΔΩ	3 ECTS	Υ
606	ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
607	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ	2 ΔΩ	5 ECTS	Υ
608	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΠΕ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	5 ΔΩ	6 ECTS	Υ
2096	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

Ζ' Εξάμηνο

507	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ Ι: ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
704	ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
705	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΗΘΙΚΗ	2 ΔΩ	4 ECTS	Υ
706	ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
707	ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΙΙ: ΕΚΘΕΣΗ ΑΚΡΙΒΗΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΓΝΩΣΙΟΛΟΓΙΑ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2097	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΚΩΝ, ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜτΘ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
2098	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛ. ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ, ΗΘΙΚΗΣ, ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ - ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	3 ΔΩ	3 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

Η' Εξάμηνο

802	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
804	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ	4 ΔΩ	5 ECTS	Υ
806	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ IV: ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
807	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	3 ΔΩ	5 ECTS	Υ
2099	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΜτΘ [ΠΑΙΔ. ΕΠ.]	5 ΔΩ	10 ECTS	ΥΕ
	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΔΥΟ (2)	6 ΔΩ	6 ECTS	Ε

Γ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ

Το κατ' επιλογήν Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας (ΠΠΔΕ) του Τμήματος Θεολογίας είναι ένα πρόγραμμα εξειδίκευσης στην παιδαγωγική και διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών, το οποίο εντάσσεται στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Προσφέρεται στους φοιτητές, μελλοντικούς Θεολόγους, οι οποίοι φοιτούν στο Τμήμα μας από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και επιθυμούν να εργαστούν στην εκπαίδευση. Η επιτυχής ολοκλήρωση του ειδικού αυτού προγράμματος οδηγεί στο Πιστοποιητικό Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας το οποίο, μαζί με το Πτυχίο του Τμήματος, επιτρέπει τη συμμετοχή σε διαγωνισμό επιλογής εκπαιδευτικών ή σε άλλη θέση που απαιτούνται πιστοποιημένα προσόντα εκπαιδευτικού.

Ο Νόμος 4186/2013 άρθρο 36 παρ. 22 εδάφ. ε' προβλέπει ότι όσοι φοιτητές έχουν εισαχθεί πριν το ακαδημαϊκό έτος 2013-14, έχουν παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια και μπορούν να συμμετάσχουν σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ, όταν θα πραγματοποιηθούν με βάση τις ισχύουσες προ του Ν. 3848/2010 διατάξεις.

Όσοι εισάγονται από το ακαδημαϊκό έτος 2013-14 και εφεξής, με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 3848/2010 και το άρθρο 36 παρ. 22 εδαφ. α' και ε' του Ν. 4186/2013, θα πρέπει να έχουν βεβαιωμένη την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια με την παρακολούθηση σχετικού κατ' επιλογήν προγράμματος, για να έχουν δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ και να διοριστούν στην εκπαίδευση.

Για να αποκτήσει κάποιος την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια θα πρέπει να έχει παρακολουθήσει 8 τουλάχιστον μαθήματα που συνθέτουν τις τρεις προβλεπόμενες από το νόμο θεματικές περιοχές: Εκπαίδευσης και Αγωγής, Μάθησης και Διδασκαλίας, Ειδικής Διδακτικής και Πρακτικής Άσκησης.

Το Τμήμα Θεολογίας στη Συνεδρία 423/20-06-2014 αποφάσισε να δημιουργήσει ένα Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας, στο οποίο περιέλαβε τρία υποχρεωτικά μαθήματα που υπάρχουν στον κορμό του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών στη Θεολογία και πέντε υποχρεωτικά κατ' επιλογήν, τα οποία ενέταξε στα τέσσερα τελευταία ε-

ξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών. Τα μαθήματα αυτά πιστώνονται συνολικά με τριάντα επτά (37) ECTS).

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος, που εισάγονται από το ακαδ. έτος 2013-2014 και εφεξής και επιθυμούν να αποκτήσουν με το πέρας των σπουδών τους και την πιστοποίηση της παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας, πρέπει να επιλέξουν επιπρόσθετα και να εξεταστούν και στα 5 αυτά υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα. Τα πέντε αυτά μαθήματα μαζί με τα τρία προαναφερόμενα υποχρεωτικά που υπάρχουν στον κορμό του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών συνθέτουν τον αριθμό των οκτώ (8) μαθημάτων που είναι απαραίτητα για την παροχή της πιστοποίησης της παιδαγωγικής επάρκειας με την ολοκλήρωση των σπουδών.

Το Πρόγραμμα Παιδαγωγικής και Διδακτικής Επάρκειας συνθέτουν τα εξής υποχρεωτικά και κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα ανά θεματικές περιοχές:

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικει- μένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Γ	404	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
2	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	Δ	304	Υ	4 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 52 ώρες/εξάμηνο	4	5
3	Παιδαγωγική Ψυχολογία	ΣΤ		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	3	3
		Μαθήματα: 3			143	11	13

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Θέματα μάθησης και διδασκαλίας

α/α	Τίτλος Μαθήματος Διδακτικού Αντικει- μένου	Εξάμη- νο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής	Ε		Ε	3 ώρες/εβδ. Χ 13 εβδ. = 39 ώρες/εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική του μαθη-	ΣΤ	803	Υ	5 ώρες/εβδ. Χ 13	5	5

	ματος των Θρησκευ- τικών και ΤΠΕ				εβδ. = 65 ώρες /εξάμηνο		
		Μαθήματα: 2			104	8	8

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση

α/α	Τίτλος Μαθήματος Δι- δακτικού Αντικειμένου	Εξάμηνο	Κωδικός μαθήματος	Τύπος μαθήματος	Διδακτικές Ώρες	ΔΜ	ECTS
1	Διδακτική Βιβλικών, Πατερικών, Λειτουργι- κών και Δογματικών κειμένων στο ΜτΘ	Z		E	3 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
2	Διδακτική της Εκκλη- σιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγά- λων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών/ Διαθρησκειακών Δια- λόγων στο ΜτΘ	Z		E	3 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 39 ώρες /εξάμηνο	3	3
3	Πρακτική Άσκηση Δι- δακτικής του ΜτΘ	H		E	5 ώρες/εβδ. X 13 εβδ. = 65 ώρες /εξάμηνο	5	10
		Μαθήματα: 3			143	11	16

Δ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΜΗΝΩΝ Α΄ - Η΄

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

[101] Αρχαία Ελληνικά

Ι. Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τους φοιτητές με τα πρωτότυπα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και στη συνέχεια με τα κείμενα της βιβλικής και πατερικής γραμματείας. Εισαγωγικά, μέσα από την παρουσίαση της εξέλιξης της ελληνικής γλώσσας, εκτίθενται οι λόγοι που οδήγησαν στη διαμόρφωση της γλωσσικής μορφής των χριστιανικών κειμένων. Τελικό ζητούμενο είναι η δυνατότητα των φοιτητών να είναι σε θέση να κατανοούν και να μεταφράζουν κείμενα των εκκλησιαστικών συγγραφέων. Αυτό επιδιώκεται μέσα από μεταφραστικές απόπειρες κειμένων. Παράλληλα διερευνώνται οι μέθοδοι και τα προβλήματα της μετάφρασης και ιδιαίτερα της μετάφρασης θεολογικών κειμένων.

Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2015-16 θα διδαχθεί ο διάλογος του Πλάτωνα *Φαίδων* και το έργο του Μεγάλου Βασιλείου *Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφελοῖτο λόγων*.

ΙΙ. Άσκηση: Στην άσκηση που συμπληρώνει το μάθημα επιχειρείται γραμματική και συντακτική ανάλυση των κειμένων.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Γλωσσικές Απόψεις και Όψεις στα Κείμενα των Καππαδοκῶν Πατέρων*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Μεταφραστικά ζητήματα στην ελληνόφωνη και λατινόφωνη χριστιανική γραμματεία. Από τους Εβδομήκοντα ως τον Νικόλαο Σεκουνδινό*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[104] Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη και Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα

Στόχος του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους φοιτητές: α) για τα πορίσματα της σύγχρονης επιστήμης σε θέματα που σχετίζονται με την ονομασία, τη συγγραφή, τη σύνθεση, την ένταξη στον Κανόνα, το περιεχόμενο και τη θεολογία των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης και β) για την ιστορία, τη γραφή, την ανάγνωση και τα κυριότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της εβραϊκής γλώσσας του πρωτοτύπου κειμένου της Π.Δ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Του συνιέναι τας Γραφάς*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2014.
2. *Septuaginta - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, Editio Altera, 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[106] Εισαγωγή στη σπουδή και τη μεθοδολογία της Θεολογίας

Ο στόχος του μαθήματος είναι η πρώτη εξοικείωση των φοιτητών με τη σπουδή της Θεολογίας και το ακαδημαϊκό πλαίσιο μέσα στο οποίο διδάσκεται. Γίνεται αναφορά στην έννοια της «Εγκυκλοπαιδείας της Θεολογίας», με ιδιαίτερη έμφαση στη σημασία του όρου «εγκυκλοπαιδεία» και τη σχέση του με την εγκύκλιο παιδεία. Στη συνέχεια γίνεται σύγκριση με την Εισαγωγή στη Θεολογία και την ιστορία της στην ακαδημαϊκή σκέψη και σπουδή, ενώ προσφέρεται μία θεμελιώδης προσέγγιση της σημασίας του όρου «Θεολογία». Ακολουθώς οι φοιτητές παρακολουθούν διαχρονικά τη σπουδή της Θεολογίας στα Εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ανατολής και της Δύσης, τη δημιουργία των πρώτων πανεπιστημίων, προδρόμων των σημερινών, στη Δύση, την αμφισβήτηση της Θεολογίας στα νεώτερα ΑΕΙ και την αδιαμφισβήτητη πλέον αποδοχή της στη χορεία των Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τέλος εξετάζονται η εναρμόνιση των θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα (Μπολόνια 1999) και το μέλλον τους στη χώρα μας.

Ως προς τη μεθοδολογία παρουσιάζονται οι ιδιαίτεροι κλάδοι της επιστήμης της Θεολογίας, οι τρόποι με τους οποίους προσεγγίζεται το κάθε ερευνητικό της πεδίο, καθώς επίσης και η τεχνική εκπόνησης επιστημονικών εργασιών. Επιπλέον παρατίθενται δοκίμια σύγχρονου θεολογικού προβληματισμού.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α.Κούκουρα, *Σπουδή στη Θεολογία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη, 2016.
2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Εισαγωγή στη σπουδή της Θεολογίας*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[107] **Καινή Διαθήκη Ι: Εισαγωγή, Ιστορία και Πολιτισμός της εποχής της Κ.Δ.**

Ιστορία του χειρογράφου και εντύπου κειμένου της Καινής Διαθήκης. Ιστορία του Κανόνα της. Ιστορικά στοιχεία για το ελληνιστικό περιβάλλον, στο οποίο αναπτύχθηκε και διαδόθηκε η Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, χαρακτήρας, ύφος, τόπος, χρόνος, σκοπός συγγραφής, θεολογικές ιδέες και περιεχόμενο των επί μέρους βιβλίων της Καινής Διαθήκης. Το μήνυμά τους στο σύγχρονο κόσμο. Το μάθημα είναι τετράωρο. Τρεις διδακτικές ώρες η Εισαγωγή στα βιβλία της Καινής Διαθήκης και μία διδακτική ώρα η πρακτική άσκηση στον κριτικό μηχανισμό.

Η άσκηση στον κριτικό μηχανισμό γίνεται αφού οι φοιτητές προμηθευτούν το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης. Η θεωρία διδάσκεται με τη βοήθεια ειδικού βιβλικού λογισμικού και ακολουθούν πρακτικές ασκήσεις. Η εξέταση της άσκησης έχει τη μορφή προόδου και αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για τους φοιτητές μόνο του Α' Εξαμήνου προκειμένου να λάβουν μέρος στην εξέταση της Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη στην εξεταστική του Ιανουαρίου.

Σύγγραμμα:

1. Καραβιδόπουλος, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Μ. Γκουτζιούδης)

[108] Ιστορία της Εκκλησίας από την ίδρυσή της μέχρι το Σχίσμα (1054)

Στο συγκεκριμένο μάθημα εξετάζεται η Ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται και αναλύονται κυρίως οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις της διάδοσης του ευαγγελικού κηρύγματος, Η οργάνωση της πρώτης Εκκλησίας, Τα εσωτερικά και εξωτερικά προβλήματα που αντιμετώπισε, Η θέση της μέσα στην αυτοκρατορία ως μη επιτρεπόμενη θρησκεία αρχικά και ως επίσημη / υποχρεωτική στην συνέχεια, Η διοίκηση της Εκκλησίας καθώς και η διαμόρφωση του συνοδικού θεσμού, Η Αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως και η ανάδειξη της σε Οικουμενικό Πατριαρχείο, Η εικονομαχία, Οι προϋποθέσεις και τα γεγονότα του Μεγάλου Σχίσματος.

Σκοπός του μαθήματος: η γνωριμία με το ιδιαίτερο μέρος της γενικής ιστορίας, που συνιστά η Εκκλησιαστική Ιστορία, καθώς και η εξέταση των συνθηκών που διαμόρφωσαν τον τρόπο ύπαρξης και οργάνωσης της Εκκλησίας, κατά την πρώτη χιλιετία.

Σύγγραμμα:

Ευαγγελία Αμοιρίδου, *Πτυχές από την ιστορία της αδιαίρετης Εκκλησίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2012.

(Ε. Αμοιρίδου)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές Ι

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την ειδική γλώσσα της Θεολογικής Επιστήμης, ώστε να αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες που θα τους/τις επιτρέψουν να κατανοούν και να παράγουν επιστημονικά κείμενα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών τους. Επίσης, στόχος είναι να αναπτύξουν δεξιότητες για να μπορούν να ανταποκρίνονται σε γενικότερες και ειδικότερες περιστάσεις επικοινωνίας στα πλαίσια των σπουδών τους.

Γνωστικοί στόχοι: Κατάκτηση βασικού λεξιλογίου της ειδικής γλώσσας της Θεολογικής Επιστήμης όπως χρησιμοποιείται σε απλά αυθεντικά κείμενα όπως: Saint Nicholas, The World of the Patriarchs, The Jewish

World at the time of Jesus, The Attributes of God, The Lord's Prayer. Ανάπτυξη δεξιοτήτων ανάγνωσης που διευκολύνουν την κατανόηση μέσα από δραστηριότητες προ-ανάγνωσης, κατανόησης που ακολουθούν τη γρήγορη ή ανιχνευτική ανάγνωση, λεπτομερούς κατανόησης περιεχομένου και εξάσκησης στο ειδικό λεξιλόγιο.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου -Κιοσέογλου)

B' ΕΞΑΜΗΝΟ

[202] Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος είναι η Ιστορία και η Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Μελετάται η διαμόρφωση της αυτοκέφαλης Εκκλησίας της Ελλάδος, ως συνέπεια της ιδεολογίας του διαφωτισμού και της αρχής των εθνοτήτων, που οδηγεί στη διάσπαση της προϋπάρχουσας ενότητας του Ορθόδοξου Γένους, της Ρωμιοσύνης, του ρουμιλέρ, που είχε κέντρο και σημείο αναφοράς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την εθναρχούσα Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης. Η εθνοκρατική συγκρότηση δημιουργεί στην Ελλάδα την πρώτη ορθόδοξη αυτοκέφαλη Εκκλησία των Βαλκανίων. Προσεγγίζονται οι ιδεολογικές προϋποθέσεις της απόφασης του 1833, της έκδοσης του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1850, αλλά και η συνέχεια της πολιτειοκρατίας σε ολόκληρο το 19^ο αιώνα στην Εκκλησία της Ελλάδος, σε σύγκριση και αναφορά με τις δικαιοδοσίες της εθναρχίας στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ιδιαίτερα μάλιστα την περίοδο των μεταρρυθμίσεων – Τανζιμάτ και των Γενικών Κανονισμών κατά το 19^ο αιώνα. Παράλληλα παρουσιάζονται και μελετώνται εκκλησιαστικά κείμενα της εποχής.

Σύγγραμμα:

Μητρ. Ανδρέας Νανάκης, *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ύστερη Οθωμανική Αυτοκρατορία. Από το Γένος και την εθναρχία στο έθνος*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[203] Βυζαντινή Αρχαιολογία

Εισαγωγή στην τέχνη της παλαιοχριστιανικής, πρωτοβυζαντινής, μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Αρχιτεκτονική, μνημειακή

ζωγραφική (τοιχογραφίες, ψηφιδωτά), γλυπτική, μικροτεχνία, ιστορημένα χειρόγραφα.

Σύγγραμμα:

Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη «Δέηση» στις βυζαντινούς ναούς της Ελλάδος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

Σημειώσεις Βυζαντινής Αρχαιολογίας (ανάρτηση ηλεκτρονικά).

(κατ' ανάθεση: Γλ. Χατζούλη)

[205] Ιστορία της Φιλοσοφίας

Διδάσκεται η αρχαία ελληνική φιλοσοφία από τους Προσωκρατικούς ως τους τελευταίους Πλατωνικούς. Παρουσιάζονται επίσης βασικοί αντιπρόσωποι της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου. Η διδασκαλία εμπεδώνεται με ανάλυση και ερμηνεία συναφών κειμένων. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση θεμελιωδών φιλοσοφικών όρων που υιοθετήθηκαν από την ορθόδοξη θεολογική παράδοση και στην υπογράμμιση φιλοσοφικών θέσεων και μεθοδολογικών συμπεριφορών που είναι ασυμβίβαστες με εκείνες των χριστιανών συγγραφέων. Εκπονούνται συλλογικές και προσωπικές ασκήσεις επί των αρχαίων πηγών. Παρέχεται υποχρεωτική και προαιρετική βιβλιογραφία.

Συγγράμματα:

1. Κ. Δ. Γεωργούλης, *Ιστορία της ελληνικής φιλοσοφίας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004.
2. Ν. Ματσούκας, *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Λ. Σιάσος)

[207] Πληροφορική και Θεολογία

Εισαγωγική παρουσίαση της επιστήμης της Πληροφορικής με έμφαση στη σύνθεση των τεχνικών δομών και στην ανάλυση των αρχών ψηφιακής λογικής που συνθέτουν το πλαίσιο λειτουργίας της. Συνοπτική παράθεση της αρχιτεκτονικής των υπολογιστικών συστημάτων (Hardware).

Βασικές αρχές των δικτύων Ηλεκτρονικών Υπολογιστών (Η/Υ). Ο κυβερνοχώρος του διαδικτύου (Internet). Εισαγωγή στις μεθοδολογίες του προγραμματισμού (software), στα λειτουργικά συστήματα Η/Υ και στις εφαρμογές επεξεργασίας δεδομένων. Παρουσίαση των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, λογιστικών φύλλων και ηλεκτρονικών παρουσιάσεων, καθώς και των θεμελιωδών αρχών που διέπουν τα προγράμματα αυτά. Ψηφιακά αρχεία και ψηφιακές βιβλιοθήκες. Δημιουργία παρουσιάσεων, μαθημάτων και διαλέξεων με χρήση Η/Υ.

Εφαρμογές της πληροφορικής σε διαδικασίες θεολογικού ενδιαφέροντος: Θησαυρός της Ελληνικής Γλώσσας (TLG), πληροφορική και Αγία Γραφή (λεξικά, concordantiae κ.λπ.). Η συμβολή των Η/Υ στη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μετα-εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στα δεδομένα θεολογικού περιεχομένου. Ορισμός και ποσοτική αξιολόγηση της πληροφορίας. Τεχνολογικά επιτεύγματα αιχμής: τηλεδιάσκεψη, τηλεματική, εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Θέματα ηθικής στην κοινωνία των Η/Υ.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Πλαίσιο της Πληροφορικής: Θεωρία και Εφαρμογές*, Θεσσαλονίκη 2013.
3. *Τουρκοκρατία και Τεχνολογία* (Συλλογικό έργο).

(Ν. Μυρίδης)

Άσκηση

(Ν. Μυρίδης)

[208] Θεωρία και μεθοδολογία μελέτης της Θρησκείας στον αρχαίο και σύγχρονο κόσμο

1.Περιγραφή μαθήματος:

α. Επιστημονική μελέτη της θρησκείας: Εξετάζουμε τις εξής θεματικές ενότητες: «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Πρόκειται για την επιστημονική έρευνα της ανθρώπινης πολιτιστικής όψης και των πρακτικών της. Η όψη αυτή είναι ταυτόσημη με τους σκοπούς της μελέτης μας και με τους ορισμούς που επιλέγουμε για χρήση, ορισμούς κατάλλη-

λους για τους σκοπούς και τις αναζητήσεις μας. Ότι μας ενώνει σε αυτή τη συλλογική ομάδα, η οποία προσδιορίζεται με την αντωνυμία «δικό μας», δεν είναι μόνο οι κοινές αναζητήσεις, τα κοινά εργαλεία και η συμφωνία σε καθιερωμένες αποδείξεις και επιχειρηματολογία, αλλά επίσης το θεσμικό όργανο το οποίο μας ενώνει ως ομάδα και στο οποίο συνεισφέρει το έργο μας. Το όργανο αυτό είναι το δημόσιο πανεπιστήμιο, ένας θεσμός που καταλήγει σε ό,τι αποτελεί ακαδημαϊκή μελέτη της θρησκείας. Έτσι ίσως μπορούμε να καταλήξουμε αναθεωρώντας το αρχικό μας ερώτημα στο «τι είναι η μελέτη της θρησκείας;» Η ερώτηση αυτή μπορεί να βρει άριστη απάντηση αν πρώτα αναρωτηθούμε «πού ασκείται η μελέτη της θρησκείας, από ποιους και με ποιους σκοπούς;» Η απάντηση, εξαρτώμενη από τη συνάφεια των πραγμάτων και τα ενδιαφέροντα του καθενός, μπορεί να οδηγήσει σε πολύ διαφορετικά συμπεράσματα σε διάφορους λαούς. Ένα άλλο σημείο που μας απασχολεί είναι η ταξινόμηση των θρησκειών. Πως μπορούμε να τις ταξινομήσουμε και πως μπορούμε να τις μελετήσουμε; Απάντηση στα ερωτήματα αυτά δίνει το έργο του ερευνητή της θρησκείας.

β. Εισαγωγή στη μελέτη της αρχαίας ελληνικής θρησκείας: Γενικά χαρακτηριστικά της. Υπήρξε ποτέ αυτό που αποκαλούμε ελληνική θρησκεία; Μπορεί η ερώτηση να είναι περιττή αλλά πρέπει να γίνει εξαρχής απολύτως σαφές ότι ελληνική θρησκεία ως μονολιθική ολότητα δεν υπήρξε ποτέ. Όταν η Ελλάδα αναδύθηκε από το σκοτάδι του παρελθόντος γύρω στα 800 π.Χ. αναπτύχθηκαν διάφορες κοινότητες - πόλεις. Κάθε πόλη είχε το δικό της πάνθεο στο οποίο ορισμένοι θεοί ήταν σπουδαιότεροι από τους άλλους και ορισμένοι θεοί δεν λατρεύτηκαν ποτέ. Κάθε πόλη είχε τη μυθολογία της, το θρησκευτικό της ημερολόγιο, τις θρησκευτικές της γιορτές.

2. Μαθησιακά αποτελέσματα:

α. Βασικός σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι να μελετήσει ο φοιτητής του τμήματός μας: το «ποιος λαός» (σύνολο ανθρώπων), «πότε», «πού» και «γιατί» όλα αυτά τα δεδομένα αναφέρονται ως θρησκεία. Θέτοντας τα ερωτήματα αυτά, σύμφωνα με τη μεθοδολογία συγχρόνων ερευνητών του γνωστικού μας αντικείμενου (όπως π.χ. του Bruce Lincoln, University of Chicago), ο φοιτητής βλέπει το αντικείμενο της μελέτης ως μια ενδιαφέρουσα όψη ενός περίπλοκου ανθρώπινου κόσμου κοινωνικής συμπεριφοράς. Επομένως ο φοιτητής μελετά εκείνες τις υπό συζήτηση ανθρώπινες συμπεριφορές τις οποίες και θεωρεί ως θρησκευτι-

κές, δηλ. το σύνολο των υποθέσεων, ιδεών, πεποιθήσεων κλπ. που αφορούν σε ένα θέμα. Όταν κανείς θέτει τα σωστά ερωτήματα και βλέπει στην ιστορική συνάφεια των δεδομένων που μελετά, τότε αντιλαμβάνεται ότι οι λαοί ανά τον κόσμο διεκδικούν την κατηγορία «θρησκεία». Υπό το φως αυτό, ο φοιτητής όχι μελετά τις θρησκείες του κόσμου αλλά και εκτιμά πως και γιατί ένας θεσμός, μια κίνηση ή μια ομάδα οδηγούνται να θεωρηθούν θρησκεία. Έτσι, αν μελετούμε τόσο την θρησκεία όσο και την κατηγορία «θρησκεία» ως γνώρισμα του πολύπλοκου συστήματος της ανθρώπινης συμπεριφοράς που ονομάζεται κοινωνία, το μάθημα γίνεται ενδιαφέρον.

β. Η κατανόηση της έννοια της «ενσωμάτωσης» στην αρχαία ελληνική θρησκεία. Η αρχαία ελληνική θρησκεία ήταν πλήρως ενσωματωμένη στην κοινωνία, δεν υπήρχε σφαίρα της ζωής από την οποία να απουσιάζει η θρησκευτική οπτική. Γέννηση, θάνατος, πόλεμος και ειρήνη, γεωργία, εμπόριο, πολιτική, όλα τα γεγονότα και οι δραστηριότητες συνοδεύονταν από θρησκευτικές πρακτικές. Η ενσωμάτωση αυτή επηρέασε την αντίληψη του ιερού.

3. Λέξεις-κλειδιά:

Επιστημονική Μελέτη της θρησκείας, Θρησκεία, Ορισμός, Ταξινόμηση, Σύγκριση, Ιερό, Μύθος, Τελετή, «αυτόνομη» μελέτη της θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας, Ιστορία Θρησκειών, Αρχαία Ελληνική θρησκεία, Θεοί, Ηρώες, Μύθος, Τελετή, τελετουργίες Διάβασης, εορτές, Θυσία, λατρείες γυναικών, «ενσωμάτωση», Μυστικές λατρείες, Μυστηριακές λατρείες, Μυστηριοσοφικές λατρείες, Δήμητρα, Περσεφόνη, Ελευσίνα, Θεσμοφόρια, Διόνυσος, Ορφείας, Ορφισμός

4. Βιβλιογραφία μαθήματος

1α. Σημειώσεις για το μάθημα στο: <http://auth.gr/pachisp>. Τα σώματα σημειώσεων και τα πρότυπα μαθήματα σε έντυπη μορφή υπάρχουν στο ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Α.Π.Θ. στο κτίριο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης.

2β. Επιπρόσθετη βιβλιογραφία για μελέτη

α.1. M. C. Taylor (ed.), 1998. *Critical Terms for Religious Studies*, Chicago-London: The University of Chicago Press.

2. W. Braun - R. McCutcheon (επιμ.), 2003. *Εγχειρίδιο Θρησκευολογίας* (μετ. Δ. Ξυγαλατάς. Επιμ. Π. Παχής), Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Βάνιας.

3. P. Antes- A. W. Geertz- R. R. Warne (eds.), 2004. *New Approaches to the*

Study of Religion, vols I-II, Berlin-New York: Walter de Gruyter.

4. J. Z. Smith, 2004. *Relating Religion. Essays in the Study of Religion*, Chicago-London: The University of Chicago Press.

5. J. R. Hinnells (ed.), 2005. *The Routledge Companion to the Study of Religion*, London-New York: Routledge.

6. W. Braun-R. McCutcheon (eds.), 2008. *Introducing Religion. Essays in Honor of J. Z. Smith*, London-Oakville: Equinox.

β. 1. W. Burkert, *Griechische Religion der archaischen und klassischen Epoche* (Religionen der Menschheit, 15), Stuttgart = W. Burkert, 1993. *Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Αρχαϊκή και κλασσική εποχή* (μετ. Ν. Π. Μπεζεντάκος-Αφρ. Αβαγιανού. Φιλολ. επιμ. Ν. Π. Μπεζεντάκος), Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

2. J. N. Bremmer, 1994. *Greek Religion* (GREECE & ROME. New Surveys in the Classics, No 24), Oxford: Oxford University Press.

3. S. Price, 1999 (repr.2000). *Religions of the Ancient Greeks* (Key Themes in Ancient History), Cambridge:Cambridge University Press.

4. J. P. Vernant, 2000. *Μύθος και Θρησκεία στην αρχαία Ελλάδα* (μετ. Μ.Ι. Γιόση), Αθήνα: Σμίλη.

5. R. Buxton (ed.), 2000. *Oxford Readings in Greek Religion*, Oxford: Oxford University Press.

6. L. Bruit Zaidman- P. Schmitt Pantel, 2002. *Η θρησκεία στις ελληνικές πόλεις της κλασσικής εποχής* (μετ. Κ. Μπούρας. Επιμ. Μ. Τριανταφυλλού), Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

7. J. D. Mikalson, 2006. *Ancient Greek Religion* (Blackwell Antient Religions), Malden, MA-Oxford: Blackwell.

8. D. Ogden, 2007. *A Companion to Greek Religion* (Blackwell Companion to the Ancient World), Malden, MA- Oxford:Blackwell.

9. R. Parker, 2011. *On Greek Religion*, Ithaca-London: Cornell University Press.

Συγγράμματα:

1. Π. Παχής, *Θρησκεία και Οικονομία στην αρχαία ελληνική κοινωνία, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, 2010.*

2. Panayotis Pachis & Donald Wiebe, *Chasing down Religion: In the sights of History and the cognitive sciences*, Εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, 2010.

(Π. Παχής)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές II

Γνωστικοί στόχοι : Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης, κατανόησης της συνεκτικότητας και συνοχής του κειμένου. Εμπλουτισμός του λεξιλογίου με τη μελέτη διαφόρων αυθεντικών κειμένων όπως: The Old Testament, The Covenants Monasticism, The New Testament, The Great Persecution, The Ecumenical Councils, The Age of Iconoclasm, The Manuscripts of the New Testament.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[201] Ερμηνεία Ιστορικών Βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης

Το μάθημα προσεγγίζει το κείμενο της Παλαιάς Διαθήκης με βάση την ερμηνευτική παράδοση της Εκκλησίας μας και τα πορίσματα της νεότερης βιβλικής επιστήμης. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση βιβλικών περικοπών, εξετάζονται θέματα όπως η προέλευση του σύμπαντος, η εμφάνιση του κακού στον κόσμο, ο ρόλος του Θεού στην ιστορία της ανθρωπότητας, η σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, η διασπορά της ανθρωπότητας πάνω στη γη, η έναρξη της ιερής ιστορίας κ.λπ.

Συγγράμματα:

1. Μ. Κωνσταντίνου, *Μικρές Ερμηνευτικές Μελέτες σε αφηγηματικά κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Ροπή, Θεσσαλονίκη 2016.
2. *Septuaginta - Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβδομήκοντα (Ο')*, Editio Altera, 2006.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[302] Ιστορία Σλαβικών Εκκλησιών

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η σπουδή της ιστορίας των σλαβικών Εκκλησιών στη διαχρονία της, από τον εκχριστιανισμό έως τη σύγχρονη εποχή. Αναλύονται τα θεματικά πεδία: Αρχική κοιτίδα, η πρωτόγλωσσα, μεταναστεύσεις και οριστική εγκατάσταση των Σλάβων. Πρώιμος πολιτισμός και μυθολογία. Η νέα Ευρώπη τον 9^ο αι. Το χριστιανικό βάπτισμα. Ίδρυση των Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας. Το βάπτισμα της Ρους. Σλαβογερμανικός ανταγωνισμός. Η βυζαντινή ιεραποστολή στη Μοραβία. Ένταξη Βουλγάρων, Ρως και Σέρβων στην πολιτιστική σφαίρα επιρροής του Βυζαντίου. Εκκλησία στα σλαβικά κράτη των Βαλκανίων, Ρωσία του Κίεβου και τη Μοσχοβία έως το 14^ο αι.. Το Ρωσικό Πατριαρχείο. Αιρέσεις και σχίσματα στην Κεντρο-Ανατολική Ευρώπη. Εκκλησιαστικές αδελφότητες λαϊκών στην Ανατολική Ευρώπη. Η σλαβική Ορθοδοξία στα Βαλκάνια κατά την Οθωμα-

νική περίοδο. Η Συνοδική περίοδος της Ρωσικής Εκκλησίας. Τοπικές σλαβικές Εκκλησίες στην πορεία τους προς την αυτοκεφαλία ή αυτονομία. Επανάδρυση του Ρωσικού Πατριαρχείου. Ο 20ός αι. στην ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών. Το μάθημα διεξάγεται με συνδυασμό ερμηνευτικών μεθόδων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την ιστορία των Σλαβικών Εκκλησιών του ευρασιατικού χώρου, από τον μεσαίωνα έως τον 20ό αι.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ιστορία των Ορθόδοξων Εκκλησιών Βουλγαρίας και Σερβίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2001.

(Ελ. Οικονόμου)

[303] Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία και Αγιολογία

Αντικείμενο του μαθήματος ως προς το πρώτο μέρος του (Αγιολογία) είναι οι ανθρωπολογικές, χριστολογικές και εκκλησιολογικές παράμετροι του γεγονότος της αγιότητας, μέσα από τα αγιολογικά μοντέλα που δεσποζουν σε κάθε περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας από την εποχή της Βίβλου μέχρι τις μέρες μας, και τα οποία μνημειώνονται σε ανάλογα αφηγηματικά αλλά και ποιητικά κείμενα της Χριστιανικής Γραμματείας.

Κατά το δεύτερο σκέλος του, το μάθημα αποτελεί μια ευρύτερη εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία: στα βασικά της είδη, τις μεθόδους προσέγγισης, το ιδιαίτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο που τα πλαισιώνει καθώς και τη σωτηριολογική της στοχοθεσία.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών αφενός με τα είδη της χριστιανικής γραμματείας και ιδιαίτερα με το αγιολογικό της υπόσυνολο και, με τις στάσεις ζωής που τα ενέπνευσαν και στη συνέχεια εμπνεύστηκαν απ' αυτά. Η παρουσίαση και ανάλυση του περιεχομένου είναι αφενός ιστορικοφιλολογική (ιστορικό πλαίσιο, λογοτεχνικά είδη, γλώσσα, ύφος, εκδόσεις) και αφετέρου θεολογική (εξωτερικές προκλήσεις και εσωτερικές ανάγκες που συνέβαλαν στη σύνταξη των κειμένων, θεματολογία, απολογητικές, διδακτικές και αντιαρετικές χρήσεις).

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Υφαντής, *Κλήση, πορεία, μετοχή. Η πνευματική οντολογία της χριστιανικής αγιότητας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2010.

2. Δημήτριος Τσάμης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία και κείμενα Πατερικής Γραμματείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Υφαντής)

[305] Ιστορία της Εκκλησίας από το Σχίσμα του 1054 μέχρι σήμερα

Εξετάζονται τα σημαντικότερα εκκλησιαστικά ζητήματα της β' χιλιετίας, όπως (α) το εκκλησιαστικό Σχίσμα του 1054, (β) οι Σταυροφορικές εκστρατείες της Δύσης στην Ανατολή, (γ) οι προσπάθειες για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας Ανατολής - Δύσης, (δ) οι αιρέσεις και θεολογικές έριδες (11^{ος}-15^{ος} αι.), (ε) η οργάνωση και θεσμική λειτουργία του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την Οθωμανική περίοδο, (στ) βασικές πτυχές από την ιστορία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας και των Προτεσταντών.

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες ιστορικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν την ιστορική διαδρομή του διασπασμένου χριστιανικού κόσμου και να κατανοήσουν τις δυσκολίες αλλά και τις δυνατότητες που υπάρχουν στις μέρες μας για την αποκατάσταση της εκκλησιαστικής ενότητας.

Σύγγραμμα:

Δ. Βαλαής, *Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της β' Χιλιετίας*, Θεσσαλονίκη 2015.

(Διον. Βαλαής)

[306] Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης [Παιδαγωγική επάρκεια]

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης. Ανάλυση των βασικών εννοιών-λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Τυπολογική παρουσίαση των τάσεων που οδήγησαν αρχικά στην προβληματική και προοδευτικά στη γένεση της Επιστήμης. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσης. Προσέγγιση και ανάλυση των προϋποθέσεων-πηγών της Κοινωνιολογίας. Προϊστορία, ιστορία και κλασικοί του κοινωνιολογικού χώρου, εξειδικευμένες προοπτικές. Διαιρέσεις της βασικής επιστήμης.

Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Προέλευση, μορφοποιητικές διαδικασίες, εξέλιξη, λειτουργία των κοινωνικών θεσμών. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Μέθοδοι και αρχές της κοινωνιολογικής έρευνας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, β' έκδοση αναθεωρημένη και επαυξημένη, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη.

2. Β. Γιούλτσης, *Γενική Κοινωνιολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.

(Χρ. Τσιρώνης)

Ξένες Γλώσσες. (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές III

Γνωστικοί στόχοι: Ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής γραπτού λόγου με την παραγωγή πλαγιότιτλων, παράφρασης, ορισμών όρων με καθοδήγηση. Βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του λεξιλογίου με μελέτη αυθεντικών κειμένων όπως: *The Symbols*, *The Basilica*, *The interior of an Orthodox church*, *Hagia Sophia*, *The Nicene Creed*, *The Conversion of the Slavs*, *The Great Schism*.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[301] Ερμηνεία ποιητικών και προφητικών βιβλίων της Π.Δ. από το κείμενο των Ο'

Γενικά εισαγωγικά. Ανάλυση και προσπάθεια προσέγγισης των ποιητικών και προφητικών βιβλίων και των ερμηνευτικών προβλημάτων που παρουσιάζουν.

Σύγγραμμα:

Ιω. Μούρτζιος, *Προφητεία και Προφήτες στον βιβλικό Ισραήλ*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2015.

(Ι. Μούρτζιος)

[402] Εκκλησιαστική Γραμματολογία με έμφαση στους Λατίνους Πατέρες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επιστημονική σπουδή των Πατέρων και των συγγραφέων της Εκκλησίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη μελέτη της λατινικής χριστιανικής γραμματείας.

Οι συγγραφείς εντάσσονται μέσα στο χώρο και το χρόνο που έδρασαν, ενώ εξετάζονται οι κοινωνικές, θρησκευτικές, φιλοσοφικές και πολιτιστικές συνιστώσες που επέδρασαν στη σκέψη τους ή προκάλεσαν την απολογητική και αντιρρητική τους στάση.

Ο βίος και η εργογραφία των συγγραφέων διερευνώνται ιστορικο-φιλολογικώς. Μέσα από τα συγγράμματά τους αναδεικνύονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, των εμπειριών και της συμβολής τους στην εξέλιξη και τη διαμόρφωση των αληθειών της πίστης και της εκκλησιαστικής παράδοσης. Ερευνάται η επίδραση της σκέψης κάθε συγγραφέα στους μεταγενέστερους και δίδεται έμφαση στην επικαιρική παρουσίαση του μηνύματός τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πατερική θεολογία και ιδιαιτέρως με τη δυτική θεολογική παράδοση τόσο κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας όσο και κατά τους πρώτους αιώνες της διαίρεσής της.

Σύγγραμμα:

Φώτιος Σ. Ιωαννίδης, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία της Δύσης*, εκδόσεις Ostracon Publishing p.c., Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[403] Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Γραμματολογία και Ερμηνεία Πατέρων

Το μάθημα χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται ο βίος και η διδασκαλία των Πατέρων της Εκκλησίας και των εκκλησιαστικών συγγραφέων ενώ στη δεύτερη επιχειρείται η ιστορικο-φιλολογική και θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των έργων τους.

Ο κάθε συγγραφέας ή πατέρας της Εκκλησίας τοποθετείται στο ευρύτερο χωροχρονικό και πνευματικό πλαίσιο και διαπιστώνεται ο τρόπος με τον οποίο αντιδρά προσεταιριστικά ή αντιθετικά σε συγκεκριμένα κοινωνικά, πολιτικά, θεολογικά και εκκλησιαστικά δεδομένα.

Στη δεύτερη ενότητα εξετάζεται το πρόβλημα της ερμηνείας της χριστιανικής γραμματείας. Παρουσιάζονται οι μέθοδοι ερμηνείας που επέλεξαν πατέρες και εκκλησιαστικοί συγγραφείς καθώς και τα θέματα που προκύπτουν από τη συνάντηση του πατερικού λόγου με σύγχρονα ζητήματα. Η προσέγγιση γίνεται επί τη βάση των πατερικών κειμένων τα οποία αναγιγνώσκονται και αναλύονται κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η μύηση των φοιτητών στην χριστιανική γραμματεία, στις μεθόδους ιστορικοφιλολογικής της προσέγγισης και της ερμηνευτικής της ανάλυσης.

Συγγράμματα:

1. Χρ. Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας*, εκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Χρ. Αραμπατζής, *Ανθολόγηση της Πατερικής Γραμματείας*, εκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χρ. Αραμπατζής)

[404] Εισαγωγή στην Παιδαγωγική [Παιδαγωγική επάρκεια]

Στο εν λόγω μάθημα γίνεται αναφορά στα βασικά στοιχεία της Παιδαγωγικής Επιστήμης, δίνοντας έμφαση στους παρακάτω άξονες:

-Ο επιστημονικός χαρακτήρας της Παιδαγωγικής Επιστήμης.

-Το αντικείμενό της καθώς και η σχέση της τόσο με τις επιστήμες της αγωγής όσο και με άλλες ανθρωπιστικές επιστήμες.

-Η μεθοδολογία της αλλά και τα μεθοδολογικά προβλήματα που σχετίζονται με την έρευνα, η οποία διεξάγεται στους κόλπους της.

Επιπλέον, επιχειρείται μια ιστορική ανασκόπηση στο φαινόμενο της αγωγής, όπως απαντάται σε λαούς και θρησκείες, αλλά και σε ρεύματα ή τάσεις και ιδεώδη που κυριάρχησαν κατά καιρούς μέχρι τις μέρες μας.

Προσεγγίζονται, ακόμη, ορισμένες θεμελιώδεις συνιστώσες της Παιδαγωγικής επιστήμης:

-Η δυνατότητα και η αναγκαιότητα της αγωγής.

-Οι κυριότεροι παιδαγωγικοί όροι.

-Το παιδαγωγικό ζεύγος «Παιδαγωγούμενος και Παιδαγωγός».

-Ο σκοπός της παιδείας, της αγωγής και της εκπαίδευσης.

-Μορφωτικά αγαθά, μέθοδοι και μέσα αγωγής και διδασκαλίας.

-Οι βασικότεροι φορείς της αγωγής.

-Σύγχρονα παιδαγωγικά προβλήματα.

-Ειδική αγωγή.

-Δια βίου παιδεία και δια βίου εκπαίδευση.

Το μάθημα περιλαμβάνει 3 διδακτικές ώρες θεωρία και 1 διδακτική ώρα άσκηση.

Άσκηση:

Στην Άσκηση του μαθήματος «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική» τίθεται ως κύριος στόχος να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις βασικές έννοιες καθώς και τα μεθοδολογικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη ενός Σχεδίου Μαθήματος. Σημείο αναφοράς είναι η διδακτική πράξη, όπως αυτή υλοποιείται στο πλαίσιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη ⁶2014.

2. Παν. Ξωχέλλης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη ⁷2010.

3. Ιωάννης Πυργιωτάκης, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Πεδίο, Αθήνα 2011.

(Αθ. Στογιαννίδης)

[405] Κοινωνιολογία της Θρησκείας

Το μάθημα παρουσιάζει τις σχέσεις θρησκείας και κοινωνίας. Ειδικότερα τα επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: (α) ορισμοί και λειτουργίες της θρησκείας ως κοινωνικού φαινομένου, (β) κλασικές κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της θρησκείας, (γ) οι λειτουργίες της θρησκείας στη σύγχρονη κοινωνία, (δ) το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης, (ε) κυρίαρχες θρησκευτικές κοινότητες και θρησκευτικές μειονότητες, (στ) φονταμενταλισμός και παγκοσμιοποίηση, (ζ) Κοινωνιολογία, Θεολογία και θρησκευτική πίστη

Συγγράμματα:

1. Grace Davie, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2010.
2. Β. Γιούλτσης, *Κοινωνιολογία της θρησκείας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[406] Καινή Διαθήκη II: Ερμηνεία Ευαγγελίων

Ερμηνευτική ανάλυση επιλεγμένων περικοπών των ευαγγελίων. Στο μάθημα προσεγγίζονται ερμηνευτικά περικοπές οι οποίες υπάρχουν σε διαφορετικές εκδοχές στα Συνοπτικά ή και στα τέσσερα Ευαγγέλια. Εντοπίζονται οι ομοιότητες και οι διαφορές, αναλύεται το ιστορικό, κοινωνικό και θρησκευτικό τους υπόβαθρο και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ερμηνεία τους από την αρχαία Εκκλησία και κυρίως τους σύγχρονους ερμηνευτές. Παρουσιάζονται επίσης τα ιδιαίτερα θεολογικά χαρακτηριστικά του κάθε ευαγγελιστή. Βασικό εργαλείο του μαθήματος αποτελεί το κριτικό κείμενο της Καινής Διαθήκης με το οποίο οι φοιτητές εξασκούνται στη μελέτη των παραλλήλων διηγήσεων, ενώ με ειδικό λογισμικό παρουσιάζεται κάθε φορά σε παράλληλες στήλες η περικοπή που αναλύεται. Ως ερμηνευτική μέθοδος χρησιμοποιείται κυρίως η ιστορικο-κριτική και κατά περίπτωση υιοθετείται η συν-

δρομή των νέων ερμηνευτικών προσεγγίσεων σε συγκεκριμένες περι-
κοπές.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Ερμηνεία και πρόσληψη εναγγελικών κειμένων*, εκδ.
Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Μ. Γκουτζιούδης)

Ξένες Γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ν. Ελληνικά)

Αγγλική γλώσσα για Θεολογικές Σπουδές IV

Γνωστικοί στόχοι: Περαιτέρω ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής
γραπτού λόγου με συγγραφή περίληψης, μετάφρασης, βελτίωση των δε-
ξιοτήτων ανάγνωσης και εμπλουτισμός του ειδικού λεξιλογίου με τη με-
λέτη αποσπασμάτων της Καινής & Παλαιάς Διαθήκης, και των Πατέρων
της Εκκλησίας.

Το μαθησιακό υλικό αναρτάται στο elearning.auth.gr

(Δρ. Σμαράγδα Χρηστίδου-Κιοσέογλου)

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

[503] Λειτουργική

Ιστορία και Θεολογία της χριστιανικής Λατρείας. Η έννοια των όρων Λειτουργία, Λειτουργική, Λατρεία, Τελετουργική, Λειτουργική Θεολογία και Θεολογία της Λατρείας. Η λειτουργική προσευχή ως αντικείμενο της χριστιανικής Λατρείας. Ο άνθρωπος ως λειτουργικό ον, ο βιβλικός, δογματικός, κοινωνικός και κοσμικός χαρακτήρας της θείας Λατρείας. Πηγές της Λειτουργικής, Λειτουργική Ερμηνευτική. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως. Η θεία Λειτουργία. Οι απαρχές της θείας Ευχαριστίας. Η ευχαριστιακή ενότητα κλήρου και λαού. Ευχαριστιακή εκκλησιολογία. Λειτουργική και πνευματική ζωή. Λειτουργία και κόσμος. Η εξέλιξη και διαμόρφωση της θείας Λειτουργίας. Ερμηνεία της θείας Λειτουργίας με βάση τα λειτουργικά υπομνήματα. Ανάλυση των Λειτουργιών Αποστολικών Διαταγών, αποστόλου Μάρκου, Ιακώβου, Αρμενίων, Ρωμαϊκής. Σύγχρονα λειτουργικά προβλήματα και δυνατότητες λειτουργικής ανανέωσης.

Στο πλαίσιο του μαθήματος είναι αναγκαία η συμμετοχή των φοιτητών τόσο στις εκπαιδευτικές ασκήσεις σε Μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής, όσο και στην εβδομαδιαία λατρευτική σύναξη στο ναό της Σχολής.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Σκαλτσής, *«Λειτουργοί και Φιλοθέαμονες»*. *Κεφάλαια Ιστορίας και Θεολογίας της Λατρείας*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Παναγιώτης Σκαλτσής, *Λειτουργικές Μελέτες*, II, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

(Π. Σκαλτσής)

[504] Ποιμαντική Θεολογία

Παρουσιάζονται οι προϋποθέσεις, οι στόχοι και οι άξονες της Ποιμαντικής Θεολογίας με βάση τη βιβλική και πατερική μας παράδοση.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Ποιμαντική και Εκκλησιολογία*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2013.

2. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Από το φόβο στην αγάπη. Σπουδή και μαθητεία στη Φιλοκαλία των ιερών Νηπτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

Άσκηση Ποιμαντικής

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[506] Καινή Διαθήκη III: Ερμηνεία Επιστολών

Εισαγωγή στη δομή και το θεολογικό και κοινωνικό υπόβαθρο των επιστολών της Καινής Διαθήκης. Ερμηνεία αποσπασμάτων από τις επιστολές του απ. Παύλου και κυρίως των Α' και Β' προς Θεσσαλονικείς. Σύντομη παρουσίαση των θέσεων του Παύλου για τη χριστολογία, εκκλησιολογία, εσχολογία και την ανθρωπολογία. Επίσης θα γίνει αναφορά στις κοινωνιολογικές απόψεις του αποστόλου και στη σχέση του Παύλου με τον ιουδαϊσμό.

Συγγράμματα:

1. Ι. Γαλάνης, *Ερμηνευτικό υπόμνημα στις δύο προς Θεσσαλονικείς Επιστολές*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικές και θεολογικές προσεγγίσεις στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[601] Σύγχρονα μεγάλα Θρησκευόμενα

Γένεση, ιστορική εξέλιξη, διδασκαλία, μύθος, λατρεία, ζωή και κοινωνία των σύγχρονων μεγάλων θρησκευμάτων του κόσμου, δηλαδή των ινδικών (Ινδουισμού, Βουδισμού, Τζαϊνισμού, Σικχισμού), των κινεζικών (Κομφουκισμού, Ταοϊσμού) και των ιαπωνικών (Σιντοϊσμού και ιαπωνικού Βουδισμού). Ειδική αναφορά γίνεται στο Ισλάμ, γένεση, εξέλιξη,

κλάδοι, δομή ισλαμικής κοινωνίας. Παρουσίαση βασικών αρχών και θέσεων του Ισλάμ και των άλλων ασιατικών θρησκειών.

Συγγράμματα:

1. Γρ. Ζιάκας, *Θρησκείες, Κοινωνίες και Πολιτισμοί της Ασίας, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας*, εκδ. πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.
2. Γρ. Ζιάκας, *Ιστορία των θρησκευμάτων. Τόμος Α', Τα Ινδικά Θρησκεία*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2003.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[2095] Παιδαγωγικές θεωρίες μάθησης και αγωγής (Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια)

Οι θεωρίες αγωγής και οι θεωρίες μάθησης εντάσσονται στο πλαίσιο ενός ενιαίου μαθήματος, καταδεικνύοντας την ενότητα που υφίσταται μεταξύ φιλοσοφίας και ψυχολογίας μέσα στο πλαίσιο της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Το μάθημα αποτελείται από δύο ενότητες: στην πρώτη γίνεται αναφορά σε θεμελιώδεις θεωρίες της αγωγής, παρουσιάζεται η παρούσα κατάσταση των επιστημών της εκπαίδευσης και αναδεικνύονται ορισμένα από τα επιστημολογικά προβλήματα που συνδέονται με αυτό το πεδίο. Στη δεύτερη ενότητα αναπτύσσονται σύγχρονες θεωρίες μάθησης (εξαρτημένης μάθησης, εποικοδομητισμού, κοινωνιογνωστικές, κοινωνικές, επεξεργασίας των πληροφοριών, τεχνολογικές κ.α.) και παρουσιάζεται η εφαρμογή των μαθησιακών αρχών και εννοιών σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει εμφανή τη σύνδεση μεταξύ του θεωρητικού-φιλοσοφικού πλαισίου αγωγής από τη μια, και της αντίστοιχης θεωρίας για τη μάθηση από την άλλη.

Συγγράμματα:

1. Β. Μητροπούλου. & Αθ. Στογιαννίδης, *Θεωρίες Μάθησης και Αγωγής*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Βασιλική Μητροπούλου, *Κοινωνικοπολιτικές θεωρίες μάθησης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

(συνδιδασκαλία: Β. Μητροπούλου - Αθ. Στογιαννίδης)

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

[602] Εκκλησιαστική Γραμματεία των Σλάβων

Στο μάθημα παρουσιάζεται η ιστορία και η εξέλιξη της γραμματείας του σλαβικού κόσμου από τις απαρχές της μέχρι τους νεότερους χρόνους. Στο πλαίσιο του Μαθήματος παρουσιάζεται αναλυτικά το ιεραποστολικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στον σλαβικό κόσμο, που αποτέλεσε την αφετηρία όχι μόνο για τον εκχριστιανισμό του αλλά και για τη δημιουργία του σλαβικού αλφαβήτου και τη μετάφραση στη γλώσσα των Σλάβων των πρώτων συγγραμμάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η πορεία διάδοσης του σλαβικού αλφαβήτου παράλληλα με τον εκχριστιανισμό πρώτα στον βουλγαρικό και τον σερβικό κόσμο και έπειτα στον ρωσικό κόσμο και εξετάζεται η εξέλιξη της γραμματείας, η οποία από τα πρώτα της βήματα στους λαούς αυτούς έχει καθαρά εκκλησιαστικό χαρακτήρα μέχρι και τους νεότερους χρόνους.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Ιστορία της μεσαιωνικής γραμματείας των Ορθόδοξων Σλάβων*, Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε., υπό έκδοση.

Παρουσιάσεις με την ύλη του Μαθήματος είναι διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://elearning.auth.gr>

(Ηλ. Ευαγγέλου)

[604] Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

Εισαγωγή. Κοινωνιολογική θεωρία και Θρησκεία. Από τις απαρχές του Χριστιανισμού στη σύγχρονη πραγματικότητα. Το φαινόμενο της εκκοσμίκευσης και η ευρωπαϊκή κουλτούρα. Κοινωνική ηθική, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνική αλλαγή και Χριστιανισμός, Χριστιανισμός και πολιτική, η οικονομία και το πρόβλημα της κοινωνικής δι-

καιοσύνης, τα οικολογικά προβλήματα, Γυναίκα και Χριστιανισμός, κοινωνική μέριμνα και φροντίδα. Εμπειρική έρευνα της θρησκείας.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Χριστιανισμός και Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων του Χριστιανισμού με την κοινωνία και τον πολιτισμό*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.

2. Γ. Μαντζαρίδης, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

(Ν. Παπαγεωργίου – Χρ. Τσιρώνης)

[605] Διαθρησκειακός Διάλογος

Γνωριμία των βασικών αρχών της διαθρησκειακής εκπαίδευσης για τη διεξαγωγή ορθού και εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ του Χριστιανισμού και των σύγχρονων μεγάλων παγκοσμίων θρησκειών. Διεπιστημονική προσέγγιση του διαθρησκειακού διαλόγου υπό το πρίσμα της θρησκειολογίας, της κοινωνιολογίας και της οικουμενικής κίνησης. Σημεία σύγκλισης και απόκλισης των αρχών των μεγάλων θρησκειών προς τις θεμελιώδεις αρχές της χριστιανικής διδασκαλίας για την αλληλοκατανόηση και την ειρηνική συνύπαρξη των λαών. Ο διαχρονικός διάλογος μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και αβρααμικών θρησκειών, Ιουδαϊσμού και Ισλάμ.

Σύγγραμμα:

Γρ. Ζιάκας - Αγγ. Ζιάκα, *Διαθρησκειακός Διάλογος. Η συμβολή της Μελέτης των Θρησκειών στην κατανόηση της θρησκευτικής ετερότητας*, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εκδ. πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

(Π. Παχής - Αγγ. Ζιάκα)

[606] Οικουμενική Κίνηση

Ιστορική και θεολογική θεμελίωση των σύγχρονων συναντήσεων και τάσεων που παρατηρούνται μεταξύ των Εκκλησιών της Οικουμενικής

Κίνησης. Δίνεται έμφαση όχι μόνο στις δραστηριότητες του Π.Σ.Ε. αλλά και στην ιστορική διαδρομή του εκκλησιαστικού φαινομένου της οικουμενικής παρουσίας του Χριστιανισμού.

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *«Υπέρ της Οικουμένης»: Μελέτες για την Οικουμενική Κίνηση και αποστολή της Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Απ. Νικολαΐδης, *Οι οικουμενικές περιπέτειες του Χριστιανισμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2008.

(Στ. Τσομπανίδης)

[607] Ομιλητική

Α. Παρουσιάζεται το λογοτεχνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο γεννήθηκε το είδος της χριστιανικής «ομιλίας», το Ελληνιστικό και το Ιουδαϊκό. Εξετάζεται η σχέση του Ευαγγελίου με το Κήρυγμα της Συναγωγής, συζητείται η διατριβή των Κυνικών ως αμφισβητούμενο λογοτεχνικό είδος, τα χαρακτηριστικά της και η επίδρασή της στο χριστιανικό κήρυγμα και αναλύεται η πρώτη χριστιανική ομιλία, αρχές Β' αιώνα.

Β. Στη συνέχεια εξετάζεται η οριστική διαμόρφωση της χριστιανικής ομιλίας από τους Καππαδόκες και τον Ιερό Χρυσόστομο και η σχέση της με το εκκλησίασμα της εποχής τους.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η χριστιανική ομιλία: οίνος νέος σε καινό λογοτεχνικό ασκό*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2016.

2. Δήμητρα Α. Κούκουρα, *Η «χριστιανική Ομιλία». Η γένεση και η διαμόρφωσή της*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Δ. Κούκουρα)

[608] Διδακτική του Μαθήματος των Θρησκευτικών και ΤΠΕ (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας) [Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια]

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού αναπτύσσονται τα θέματα που άπτονται της διδακτικής προσέγγισης του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην εκπαίδευση και οι κύριοι παράγοντες που εμπλέκονται σ' αυτό. Η θρησκευτική αγωγή στο σχολείο σήμερα και σύγχρονες μεθοδολογίες προσέγγισής της. Η θέση του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Δημόσια Εκπαίδευση. Ο ρόλος του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην διαμόρφωση στάσεων στους μαθητές. Αμφισβητήσεις της παρεχόμενης θρησκευτικής αγωγής. Προϋποθέσεις διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών. Διδακτικές και άλλες συνέπειες από την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών και βιβλίων στο μάθημα των Θρησκευτικών. Τα σχετικά αναλυτικά προγράμματα, η διδακτέα ύλη και οι προϋποθέσεις σχεδιασμού του ΜτΘ. Τα διδακτικά μοντέλα, η μεθοδολογία, η διάρθρωση και η διεξαγωγή της διδασκαλίας του ΜτΘ. Η ενσωμάτωση και η αξιοποίηση των εφαρμογών των ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας) σε όλες τις φάσεις πραγματοποίησης της διδασκαλίας του ΜτΘ και γενικότερα στη σχολική τάξη. Ιδιαίτερα ο σχεδιασμός και ανάπτυξη σχεδίων διδασκαλίας και σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων για τα Θρησκευτικά με ΤΠΕ. Αξιολόγηση της διδασκαλίας και μέτρηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών στο ΜτΘ.

Συγγράμματα:

1. Βασιλική Μητροπούλου. *Οι ΤΠΕ στη Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών*. Όστρακον: Θεσσαλονίκη 2015.
2. Χρήστος Βασιλόπουλος. *Σχολική Θρησκευτική Αγωγή*. Βάνιας: Θεσσαλονίκη 2008.

(Β. Μητροπούλου)

[2096] Παιδαγωγική Ψυχολογία (Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια)

Η Παιδαγωγική Ψυχολογία εφαρμόζει τις ψυχολογικές μεθόδους στη μελέτη της μάθησης και της διδασκαλίας. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα καταρτιστούν σε θεωρίες μάθησης που μπορούν να

εφαρμοστούν κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας, σε θέματα που σχετίζονται με παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία, όπως είναι η μαθησιακή ετοιμότητα, ο ρόλος των κινήτρων, της ενίσχυσης ή αμοιβής και ποινής, ο τρόπος με τον οποίο οι διάφορες διδακτικές τεχνικές και μέθοδοι συνεισφέρουν στη μεταφορά της μάθησης, η αποτελεσματικότητα της ολικής ή της τμηματικής μεθόδου μάθησης στη διατήρηση των πληροφοριών, ο ρόλος της μνήμης, οι επιπτώσεις της συμπεριφοράς του δασκάλου στην αύξηση της επίδοσης των μαθητών, η σημασία της ικανότητας του δασκάλου να αυξήσει τον χρόνο ακαδημαϊκής μάθησης των μαθητών, οι προσδοκίες του δασκάλου για τους μαθητές κ.ά. Οι φοιτητές θα ενημερωθούν για αποτελεσματικούς τρόπους διαχείρισης της σχολικής τάξης, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που παρουσιάζουν οι μαθητές στη μάθηση, καθώς και για την επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις μαθητών και εκπαιδευτικών. Τέλος στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται οι μέθοδοι και θεωρίες της Παιδαγωγικής Ψυχολογίας και συγκεκριμένα η γνωστική, γλωσσική, ψυχοκοινωνική και ηθική ανάπτυξη των μαθητών μέσω των συμπεριφοριστικών και κοινωνικογνωστικών θεωριών, δίνοντας έμφαση στις ατομικές διαφορές, τη μνήμη, την κατανόηση, τη μεταγνώση, την αυτοαντίληψη και τα κίνητρα των μαθητών.

Συγγράμματα:

1. Αχ. Καψάλης, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Αικ. Μαριδάκη-Κασσωτάκη, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Διάδραση, Αθήνα 2011.

(Μ. Ράντζου)

Z' ΕΞΑΜΗΝΟ

[507] Δογματική Ι. Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας

Σκοπός του μαθήματος, τὸ ὁποῖο εἰσάγει κατὰ πρῶτο λόγο στὴ δογματικὴ ἐπιστημονικὴ γνώση, εἶναι ἡ συστηματικὴ ἐξέταση τῶν θεολογικῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων ποὺ ἀποτυπώνουν τὴν πίστη τῆς ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἀνθρώπινη σωτηρία. Ἡ πρόκληση τῶν αἰρέσεων στὴν ἱστορία ἐξετάζεται στὸ πλαίσιο ὅπου φαίνεται ὅτι παρακινεῖ τοὺς ἐκκλησιαστικούς συγγραφεῖς νὰ ἐκφραστοῦν καὶ νὰ περιγράψουν αὐτὴ τὴν πίστη ποὺ ἀναλύεται μέσα ἀπὸ τὶς ἀγιογραφικὲς-ἀγιοπατερικὲς τῆς ρίζες καὶ ἀντιτίθεται σὲ ὅποια νοησιαρχικὴ ἄποψη προσβάλλει τὴ βίωση τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ὡς καθολικοῦ ἐν Θεῷ καὶ Χριστῷ γεγονότος. Τὸ μάθημα, ἐπὶ πλέον, κατὰ δεῦτερο λόγο, δὲν περιορίζεται στὴν ἀπλὴ παράθεση ἱστορικοδογματικῶν στοιχείων, ἀλλὰ κινεῖται στὸ πλαίσιο τῆς συστηματικῆς διασύνδεσης τῶν ἱστορικῶν γεγονότων θεολογικῆς σημασίας μὲ τὴν ταυτόχρονη ἐξέταση τῆς γένεσης καὶ τῆς ἐκφρασης τῶν θεολογικῶν διατυπώσεων ποὺ ὁδηγοῦν στὴ μορφολογικὴ ἀνάπτυξη τῶν δογμάτων ἕως τοὺς νεότερους χρόνους στὸ πλαίσιο τῶν εἰδικότερων ἐνδιαφερόντων τῆς ἐπιστήμης τῆς Συμβολικῆς Θεολογίας ὡς συγκριτικῆς τῶν δογμάτων ἐπιστήμης.

Σύγγραμμα:

Ι. Κουρεμπелές, *Δώσ' μου λόγο Λόγε*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

Σημειώσεις: *Ιστορία της Ορθόδοξης Θεολογίας και Πνευματικότητας* (σε ηλεκτρονικὴ μορφή).

(Ι. Κουρεμπелές)

[704] Κατηχητικὴ καὶ Χριστιανικὴ Παιδαγωγικὴ

Στα μαθήματα ἐξετάζεται ἡ Κατηχητικὴ καὶ Χριστιανικὴ Παιδαγωγικὴ ὡς ἐπιστημονικὸς κλάδος, καθορίζονται οἱ σχέσεις τῆς με πα-

ρεμφερείς επιστήμες όπως είναι η Φιλοσοφία, η Ψυχολογία, η Κοινωνιολογία και δίνονται απαντήσεις σε σύγχρονα εκπαιδευτικά προβλήματα υπό το πρίσμα της Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Στη συνέχεια καταγράφονται οι βασικοί σταθμοί της Κατήχησης και Χριστιανικής Αγωγής ξεκινώντας από την Παλαιά Διαθήκη και καταλήγοντας στον 21^ο αιώνα. Η μεθοδολογία έρευνας της Κατηχητικής και Χριστιανικής Παιδαγωγικής, τα αναλυτικά προγράμματα, τα κατηχητικά βοηθήματα, ο σκοπός, το περιεχόμενο, τα μέσα, οι φορείς της Κατήχησης συμπληρώσουν τη σαφή εικόνα του αντικειμένου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θρησκευτική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου, αναλύοντας τις θέσεις των βασικότερων εκπροσώπων της Γνωστικής Ψυχολογίας. Επιπλέον συνδέεται η Κατήχηση και η Χριστιανική αγωγή με νέα δεδομένα της κοινωνικής πραγματικότητας, όπως είναι τα μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο, τα social media, αλλά και με άλλους τομείς της αγωγής, όπως είναι η διαπολιτισμική αγωγή, η διαθρησκειακή αγωγή, η ειδική αγωγή. Τέλος αναλύεται η κατηχητική θεωρία και πράξη στους ενήλικες.

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Κογκούλης, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Δ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 32014.

2. Κων. Φράγκος, *Εισαγωγή στην Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, τ.Α', εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Ράντζου)

Ασκηση: Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων οι φοιτητές θα σχεδιάσουν πορείες διδασκαλίας για όλες τις βαθμίδες των κατηχητικών συνάξεων με βάση τις σύγχρονες διδακτικές μεθόδους και βιωματικές προσεγγίσεις.

(Μ. Ράντζου)

[705] Εισαγωγή στην Ηθική

Το μάθημα έχει σκοπό να εισαγάγει τους φοιτητές στην προβληματική της Ηθικής ως επιστήμης και να τους προετοιμάσει για τη Χριστιανική Ηθική. Επιμέρους θέματα που εξετάζει είναι: η προέλευση της έννοιας της ηθικής, ηθική φιλοσοφία: προσεγγίσεις κλασικών και σύγ-

χρονων φιλοσόφων, αρχές και μεθοδολογία της ηθικής, ηθικές διαστάσεις των σύγχρονων προβλημάτων, οι πηγές της Χριστιανικής Ηθικής, οι οντολογικές βάσεις του χριστιανικού ήθους, αυτονομία και ετερονομία, ελευθερία και αυθεντία, θεία και ανθρώπινη δικαιοσύνη, οι σχέσεις μεταξύ δόγματος και ήθους. Το μάθημα συμπληρώνεται από μια σύντομη εξέταση πατερικών κειμένων που αναφέρονται σε βασικά θέματα Χριστιανικής Ηθικής.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική Ι*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Αγίου Όρους 2015.
2. Απ. Νικολαΐδης, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

(Νίκη Παπαγεωργίου)

[706] Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης

Εξετάζονται η έννοια του μονοθεϊσμού και του πολυθεϊσμού, η αποκάλυψη του ονόματος του Θεού στον άνθρωπο, η θεολογία της δημιουργίας, οι ισραηλιτικές παραδόσεις, αρχαιότερες και νεότερες, αγγελολογία - δαιμονολογία, η έννοια του νόμου, της πίστης, του Μεσσία, της αμαρτίας, η εσχολογία στην Παλαιά Διαθήκη και η θεολογία του ναού.

Σύγγραμμα:

- D. H. Preuss (Μετ. Ι. Μούρτζιος), *Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Κυριακίδη Μονοπρόσωπη ΙΚΕ, Θεσσαλονίκη 2016.

(Ι. Μούρτζιος)

[707] Δογματική ΙΙ: Έκθεση ακριβής της ορθόδοξης πίστης και Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία

Παρουσιάζεται η θεολογία της Ρωμαιοκαθολικής και της Προτεσταντικής Εκκλησίας από την εμφάνισή τους μέχρι σήμερα και παράλληλα αναλύεται η σημασία της θεολογίας των Εκκλησιών αυτών στη διαμόρφωση της πνευματικότητας των πιστών τους.

Σκοπός του μαθήματος είναι να επισημάνει τις δογματικές πλάνες των ετεροδόξων και στη συνέχεια να τις αιτιολογήσει και να τις ερμηνεύσει εντάσσοντάς τις στην όλη ζωή της αντίστοιχης Εκκλησίας. Η γνώση των δογματικών διαφορών και της ζωής της κάθε Εκκλησίας θα δημιουργήσει τη ρεαλιστική βάση για μια σωστή προσέγγιση των Εκκλησιών, στην οποία αποβλέπουν τελικά οι παρεχόμενες γνώσεις.

Σύγγραμμα:

Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β'.* (Έκθεση της Ορθόδοξης Πίστεως σε αντιπαράθεση με τη Δυτική Χριστιανοσύνη), εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.

(Χρ. Σταμούλης)

[2097] Διδακτική Βιβλικών, Πατερικών, Λειτουργικών και Δογματικών Κειμένων στο ΜτΘ (Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια)

Βασικός σκοπός του Μαθήματος είναι να διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίον τα βιβλικά, πατερικά, λειτουργικά και δογματικά κείμενα, μπορούν να αποτελέσουν μορφωτικά περιεχόμενα του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Ως εκ τούτου επιχειρείται μία διδακτική ανάλυση πάνω στα περιεχόμενα που κομίζουν τα κείμενα αυτά· παράλληλα αναδεικνύεται η σημασία που μπορεί να έχουν για τη ζωή των μαθητών, ως κείμενα προβληματισμού πάνω σε θεμελιώδη ζητήματα της ανθρωπίνης ύπαρξης, κυρίως, βέβαια, σε άμεση αναφορά με τις βασικές πτυχές της ορθόδοξης θεολογίας. Τέλος, επισημαίνονται θέματα διδακτικής μεθοδολογίας, προκειμένου τα περιεχόμενα των κειμένων αυτών να γίνουν προσιτά στους μαθητές.

Συγγράμματα:

1. Αθανάσιος Στογιαννίδης, *Η διδακτική του Συμβόλου. Προσεγγίσεις στη Θεωρία της διδασκαλίας του Μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2016.

2. Kalantzis, Mary / Cope, Bill (2013). *Νέα Μάθηση. Βασικές Αρχές για την Επιστήμη της Εκπαίδευσης.* (Εισαγωγή & επιμέλεια: Αρβανίτη, Ευγενία). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

(Αθ. Στογιαννίδης & άλλα μέλη ΔΕΠ)

[2098] Διδακτική της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών-Διαθρησκειακών Διαλόγων στο ΜτΘ (Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια)

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού προσεγγίζονται ειδικές διδακτικές μέθοδοι και εκπαιδευτικές παράμετροι διδασκαλίας και μάθησης του ΜτΘ, και ειδικότερα στα θέματα διδακτικής της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και Τέχνης, της Ηθικής, των Σύγχρονων Μεγάλων Θρησκευμάτων και των Διαχριστιανικών / Διαθρησκειακών Διαλόγων με τη διεπιστημονική συνεργασία των επιμέρους σχετικών θεολογικών γνωστικών αντικειμένων.

Σημειώσεις

(Β. Μητροπούλου & άλλα μέλη ΔΕΠ)

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

[802] Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

Το μάθημα περιλαμβάνει: α) την οργάνωση και τη διοίκηση της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας γενικά και της Εκκλησίας της Ελλάδος ειδικότερα, β) την κανονική τέλεση των ιερών μυστηρίων και τις νομοκανονικές τους συνέπειες, γ) τις νομοκανονικές συνέπειες που δημιουργούνται από τα παρεκτρεπόμενα μέλη της Εκκλησίας, δ) την οργάνωση και την απονομή της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης και ε) την επικοινωνία των μελών της Εκκλησίας με τους ετερόδοξους και τους αλλόθρησκους.

Συγγράμματα:

1. Κων. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Αθήνα- Κομοτηνή 2013.
2. Πρόδρομος Ακανθόπουλος, *Κώδικας Ιερών Κανόνων και Εκκλησιαστικής Νομοθεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

(Ν. Μαγγιώρος)

[804] Χριστιανική Ηθική

Παρουσιάζεται ο χαρακτήρας της Χριστιανικής Ηθικής και αναλύονται τα βασικά θέματά της σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη αναφέρεται στην κατακόρυφη διάστασή της (σχέσεις ανθρώπου και Θεού), η δεύτερη στην οριζόντια διάστασή της (διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις) και η τρίτη εξετάζει τα βασικά προβλήματα και τις προοπτικές της ανθρωπίνης υπάρξεως.

Συγγράμματα:

1. Γ. Μαντζαρίδης, *Χριστιανική Ηθική II*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Αγιον Όρος 2015.

2. Κ. Κορναράκης, *Η διαλεκτική του φιλοκαλικού ήθους*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[806] Καινή Διαθήκη IV: Θεολογία της Καινής Διαθήκης

Στο μάθημα θα επιχειρηθεί η παρουσίαση βασικών θεολογικών θεμάτων όπως: χριστολογία, πνευματολογία, εσχατολογία, εκκλησιολογία και ηθικών - κοινωνικών θεμάτων όπως: ο πλούτος, η δουλεία, η φιλανθρωπία, η αγάπη κ.ά. Η ανάπτυξη των παραπάνω θα αναφέρεται ξεχωριστά στις επιστολές του Παύλου, στις δευτεροπαύλειες επιστολές, στη διδασκαλία των πρώτων χριστιανικών κοινοτήτων, στα επιμέρους ευαγγέλια, στις Καθολικές επιστολές και στην Αποκάλυψη.

Συγγράμματα:

1. Χ. Ατματζίδης, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.
2. E. Lohse, *Επίτομη θεολογία της Καινής Διαθήκης*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 42002.

(Χ. Ατματζίδης)

[807] Κοινωνική θεωρία του σύγχρονου πολιτισμού

Πολιτισμός και κουλτούρα, προϋποθέσεις γένεσης του μοντέρνου πολιτισμού, βασικά χαρακτηριστικά και κοινωνικές τομές του μοντέρνου, μεταμοντέρνο και μεταμοντερνισμός, παγκοσμιοποίηση και ύστερη νεωτερικότητα, παγκοσμιοποίηση και τοπικοί πολιτισμοί. Ειρήνη, ανθρώπινη ανάπτυξη και υπέρβαση της βίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι αξίες του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Βιοηθική και βιοδίκαιο σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Οικονομική κρίση και οι κοινωνικοηθικές αξίες.

Η πολυπολιτισμικότητα ως κοινωνικό γεγονός και κοινωνικό αίτημα, πολιτιστικές διακρίσεις, θρησκευτικός φονταμενταλισμός, πολιτιστικός πλουραλισμός και σεβασμός του άλλου, θρησκευτική ελευθερία και δημοκρατία.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, β' έκδοση αναθεωρημένη και επανυξημένη, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη.
2. Stuart Hall, D.Held, Arthory Mc Grew, *Η Νεωτερικότητα σήμερα. Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτική, Πολιτισμός*, μτφρ. Θ. Τσακίρης - Β.Τσακίρης, εκδ. Σαββάλας.

(Χρ. Τσιρώνης)

[2099] Πρακτική Άσκηση Διδακτικής του μαθήματος των Θρησκευτικών (Παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια)

Η Πρακτική Άσκηση αποσκοπεί στο να παρέχει στους φοιτητές και τις φοιτήτριες όλες τις απαραίτητες εξειδικευμένες διδακτικές γνώσεις, προκειμένου να αντεπεξέλθουν επιτυχώς στα καθημερινά προβλήματα/ζητήματα που ανακύπτουν κατά τη διδασκαλία στη σχολική τάξη. Περιλαμβάνει πρακτικές ασκήσεις οι οποίες αφορούν: α) στην εξάσκηση των φοιτητών και φοιτητριών κατά ομάδες στο σχεδιασμό διδασκαλίας του ΜτΘ β) στην παρακολούθηση καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων από προσκεκλημένους προσοντούχους εκπαιδευτικούς (στη σύνταξη σχεδίων διδασκαλίας από τους φοιτητές και φοιτήτριες (δ) στο σχεδιασμό και παρουσίαση μικροδιδασκαλιών από τους φοιτητές και φοιτήτριες (ε) στην παρακολούθηση διδασκαλιών Θρησκευτικών σε σχολικές τάξεις όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης (στη διεξαγωγή διδασκαλίας σε σχολική τάξη από τους φοιτητές και φοιτήτριες (ζ) στη συμμετοχή σε project, επιστημονικές και ερευνητικές εργασίες, ευέλικτη ζώνη που διεξάγονται σε σχολικές μονάδες (η) στο τέλος του εξαμήνου παρουσίαση των εργασιών που ασχολήθηκαν και σχεδίων διδασκαλίας που δίδαξαν.

Συγγράμματα:

1. Κασσωτάκης, Μ. & Φλουρής, Γ. (2013). *Μάθηση και διδασκαλία: Σύγχρονες απόψεις για τις διαδικασίες της μάθησης και της μεθοδολογίας της διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης.
2. Σαλβαράς, Γ., & Σαλβαρά, Μ. (2007). *Μοντέλα και Στρατηγικές Διδασκαλίας*. Αθήνα: Ατραπός.

(Β. Μητροπούλου)

Δ. ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι φοιτητές όλων των εξαμήνων (εξαιρούνται οι νεοεισαχθέντες) μπορούν να δηλώνουν τα κατ' επιλογήν μαθήματα σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Ο αριθμός των επιλεγόμενων μαθημάτων για κάθε εξάμηνο σπουδών είναι μέχρι τρία (3), από τα οποία τα δύο (2) υποχρεωτικά.

Ο συνολικός αριθμός επιλεγόμενων μαθημάτων για τη λήψη του πτυχίου δεν μπορεί να είναι μικρότερος του δεκατέσσερα (14).

Καθένα από τα επιλεγόμενα μαθήματα πιστώνεται με 3 μονάδες στο σύστημα ECTS (European Community Course Credit Transfer System). Ακολουθεί ο πίνακας των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των εξαμήνων χειμερινού και εαρινού.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

A. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2156] «Ενάργεια θεών». Η σημασία της «ιεροφάνειας» στην αρχαιοελληνική θρησκεία

1. Περιγραφή μαθήματος:

Η ιεροφάνεια αποτελεί ένα αντικείμενο έρευνας ιδιαίτερης σημασίας για την προσέγγιση της θρησκευτικότητας των ανθρώπων της αρχαιοελληνικής κοινωνίας. Η σωστή κι ανεπηρέαστη μελέτη των σχετικών μαρτυριών (κειμένων, επιγραφών κτλ.) της εποχής μας επιτρέπει να προσεγγίσουμε μ' έναν ιδιαίτερο διεισδυτικό τρόπο στη θέση των θεοτήτων στο περιβάλλον των κοινωνικών ομάδων της αρχαιοελληνικής πραγματικό-

τητας. Παράλληλα όμως να κατανοήσουμε την ιδιαίτερη φύση των ελπίδων και των προσδοκιών των ανθρώπων της εποχής από το θεϊκό κόσμο, καθώς επίσης και τα αποτελέσματα της εμπειρίας που επιφέρει στη ζωή και τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων η συγκεκριμένη επικοινωνία τους με τους εκπροσώπους του θεϊκού κόσμου.

2. Σκοπός του μαθήματος:

- α. Να κατανοήσουμε τη σημασία και τη θέση της «ιεροφάνειας» για τους ανθρώπους του αρχαίου κόσμου.
- β. Να διεισδύσουμε (μέσω της ορθής μελέτης των δεδομένων [πηγών]) στον τρόπο (αντιλήψεις, προκαταλήψεις, φόβοι, κτλ.) με τους οποίους αντιμετώπιζαν οι άνθρωποι της συγκεκριμένης εποχής τους εκπροσώπους του θεϊκού κόσμου.
- γ. Να κατανοήσουμε το ιδιαίτερο νόημα της εμπειρίας ως αποτέλεσμα της επικοινωνίας ανάμεσα στους εκπροσώπους του θεϊκού κόσμου και των ανθρώπων.

3. Λέξεις-κλειδιά:

Ιεροφάνεια, θεράποντες θεοί, όνειρα, Ασκληπιος, Ισις, Σάραπις, Θεοξένια, εορτές.

4. Βιβλιογραφία

Προτεινόμενη βιβλιογραφία

1. Auffarth, C., 2010. "The Materiality of God's Image: Olympian Zeus and Ancient Christology." In J. N. Bremmer - A. Erskine, eds, *The Gods of Ancient Greece: Identities and Transformations*. Edinburgh, 465-82.
2. Bravo, J. 2004. "Heroic Epiphanies: Narrative, Visual and Cultic Contexts," *JCS* 29: 63-84.
3. Bremer, D., 1975. "The Epiphanie des Gottes in den homerischen Hymnen und Platons Gottesbegriff," *Zeitschrift für Religions- und Geistesgeschichte* 27: 1-21.
4. Brennan, T - Jay, M, eds., 1996. *Vision in Context: Historical and Contemporary Perspectives on Sight*. New York and London.

5. Burkert, W., 1997. "From Epiphany to Cult Statues." In A. B. Lloyd, ed., *What is a God? Studies in the Nature of Greek Divinity*, Cornell, 259-75.
6. -----, 2004. "Epiphanies and signs of Power: Minoan Suggestions and Comparative Evidence," *ICS* 29: 1-24.
7. Cancik, H., 1990. "Epiphanie / Advent." In H. Cancik-B. Gladigow- M. Laubscher, eds., *Handbuch religionswissenschaftlicher Grundbegriffe*, vol. 2. Stuttgart, 290-6. Petridou, P.,
8. Chaniotis, A., 2013. "Staging and Feeling the Presence of god: Emotion and Theatricality in Religious Celebrations in the Roman Empire." In L. Bräuer-C. Bonnet, eds. *Panthée: Religious Transformations in the Graeco-Roman Empire*. Leiden, 169-89.
9. Dickie, M., 2002. "Who were the Privileged to see the Gods?" *Eranos* 100: 109-27.
10. Dieterich, B.C., 1983. "Divine Epiphanies in Homer," *Numen* 30: 53-79.
11. Elsner, J – Rutherford, I., eds, 2005. *Seeing the Gods: Pilgrimage in the Graeco-Roman and Early Christian Antiquity*. Oxford.
12. Gladigow, B., 1990. "Epiphanie, Statue, Kultbild: Griechischer Gottesvorstellungen im Wechsel vom Kontext und Medium," *Visible Religion* 7: 98-121.
13. Hägg, T., 2002. "Epiphany in Greek Novels: The Employment of a Metaphor," *Eranos* 100: 51-61.
14. Hazzard, R. A., 1995. "Theos Epiphanes: Crisis and Response," *HTHR* 88: 415.
15. Henrichs, A., 1996. "Epiphany," *OCD*³, 546.
16. Koch-Piettre, R., 2001. "Images et perception de la présence divine en Grèce ancienne," *MEFRA* 113: 211-24.
17. Petridou, G., 2013. "Beleed Is He, Who Has Seen..." The Power of Ritual Viewing and ritual Framing in Eleusis." *Helios* 40,1-2: 39-41.
18. -----, 2015. *Divine Epiphany in Greek Literature and Culture*. Oxford: Oxford University.
19. Platt, V., 2011. *Facing the Gods: Epiphany and Representation in Graeco-Roman Art, Literature and Religion*. Cambridge.
20. Straten, F. van, 1992. "The Iconography of epiphany in Classical Greece." In R. Hägg, ed., *The Iconography of Greek Cult in Archaic and Classical Period: Proceedings of the Fifth International Seminar on*

Ancient Greek Cult, Organized by the Swedish Institute at Athens and the European Cultural Centre of Delphi, Athens –Liège, 7-8.

21. Versnel, H., 1987. "What Did Ancient Man See, When He A God". In H. S. Versnel, ed. *Faith, Hope and worship, Studies in Greek and Roman Religion*, 2. Leiden, 1-64.

Σύγγραμμα:

Π. Παχής, *Religion and Politics in the Graeco-Roman World*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[1052] Προϊστορία του βιβλικού Ισραήλ

Σύγγραμμα:

Niels Peter Lemche (μετ. Ι. Μούρτζιος), *Προϊστορία του βιβλικού Ισραήλ*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1998.

(Ι. Μούρτζιος)

[2108] Η μεταστροφή στο Χριστιανισμό κατά τους πρώτους αιώνες: Από τον Απόστολο Παύλο στον ιερό Αυγουστίνο

Στο μάθημα παρουσιάζεται, με τη βοήθεια των κειμένων, ο τρόπος με τον οποίο περιγράφεται η εμπειρία της μεταστροφής στο χριστιανισμό κυρίως από τους ίδιους τους μεταστραφέντες. Αντιπροσωπευτικές περιπτώσεις είναι η μεταστροφή του αποστόλου Παύλου, του ιερού Αυγουστίνου, του Μ. Αντωνίου, του Μ. Κωνσταντίνου. Παράλληλα, παρουσιάζονται και αυτοβιογραφικά κείμενα της εθνικής γραμματείας, που αφορούν τη μεταστροφή στη φιλοσοφία, όπως η μεταστροφή του Μάρκου Αυρηλίου και του Δίωνα Χρυσόστομου.

Συγγράμματα:

1. Α. Κόλτσιου-Νικήτα, *Αυτομαρτυρίες μεταστροφής στη γραμματεία των πρώτων χριστιανικών αιώνων*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Δ. Κυρτάτας (επιμέλεια), *Όψις ενυπνίου. Η χρήση των ονείρων στην ελληνική και ρωμαϊκή αρχαιότητα*, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1993.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2109] Θεολογικά θέματα από τις Επιστολές της Καινής Διαθήκης (Οι απόστολοι Πέτρος και Παύλος στα κανονικά και εξωκανονικά χριστιανικά κείμενα)

Σκοπός του μαθήματος είναι να ερμηνευτούν ορισμένες από τις επιστολές της Καινής Διαθήκης ώστε να αναδειχθεί ο χαρακτήρας των επιστολών, η θεολογική τους σημασία και κυρίως τα διάφορα προβλήματα της πρωτοχριστιανικής κοινότητας.

Σύγγραμμα:

Π. Κουκότσικα, *Ο Απόστολος Παύλος και η ρητορική. Μια αγαστή και παραγωγική σύμπραξη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Χ. Ατματζίδης)

[1813] Η διαμορφωτική Περίοδος του Ισλάμ

Έκθεση και διάγραμμα του διαχρονικού διαλόγου μεταξύ Ανατολικής Χριστιανικής Εκκλησίας και Ισλάμ από τους βυζαντινούς χρόνους έως σήμερα. Παρουσίαση της σύγχρονης ελληνικής έρευνας για τον αραβοϊσλαμικό κόσμο και των ποικίλων εκφάνσεών της υπό το πρίσμα θρησκευολογικών, κοινωνικών και ιστορικών προσεγγίσεων με στόχο να διερευνηθεί κατά πόσον η έρευνα: α) συμβάλλει στην αποδόμηση της συλλογικής φαντασιακής εικόνας περί Ισλάμ στην ελληνική αντίληψη, β) γνωστοποιεί τη θρησκευτική και πολιτιστική ετερότητα του αραβοϊσλαμικού κόσμου, γ) οικοδομεί πνεύμα αντικειμενικής επιστημονικής έρευνας και δ) προσφέρει ποικίλες κατανοήσεις και προσεγγίσεις.

Σύγγραμμα:

Αγγ. Ζιάκα, *Το Καλάμ και τα ισλαμικά ρεύματα σκέψης*, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

(Αγγ. Ζιάκα)

[1718] Καινή Διαθήκη και Αρχαιολογία

Στο μάθημα παρουσιάζεται με πλούσιο εποπτικό υλικό η συμβολή της αρχαιολογίας στην ερμηνεία της Καινής Διαθήκης. Αξιοποιούνται ερμηνευτικά όλες οι τελευταίες αρχαιολογικές ανακαλύψεις σχετικά με τις παύλεις επιστολές αλλά και τα ευαγγέλια. Στόχος του μαθήματος είναι να φανερώσει τον τρόπο ζωής των χριστιανών του πρώτου αιώνα, να εκτιμήσει τη συμβολή της βιβλικής αρχαιολογίας στις σπουδές της Εγγύς Ανατολής γενικότερα και στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής ειδικότερα. Ακόμη, συγκεκριμένες περικοπές από την Καινή Διαθήκη αναλύονται με τη συνδρομή των ευρημάτων των αρχαιολογικών ανασκαφών στη γη του Ισραήλ, την Έφεσο, την Ελλάδα (Φίλιπποι, Θεσσαλονίκη, Κόρινθος) και την Ιταλία (Πομπηία, Herculaneum). Τέλος, θα γίνει εκτενής αναφορά σε αρχαιότητες (οστεοφυλάκια Ιακώβου και Καϊάφα, κολυμπήθρα του Σιλωάμ, τάφος στο Ταλριότ, σάβανο του τάφου στην κοιλάδα Εννόμ, κ.α.) οι οποίες απασχόλησαν τα μέσα ενημέρωσης και έγιναν ευρέως γνωστά στον χριστιανικό κόσμο.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Καινοδιαθηκικές μελέτες με τη συνδρομή της αρχαιολογίας*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2011.

(Μ. Γκουτζιούδης)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

[2155] Εκκλησία και Μικρασιατικός Ελληνισμός

Θα μελετήσουμε Μητροπόλεις, αρχιερείς, δασκάλους, συλλόγους και σχολεία της Μικράς Ασίας κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα. Θα προβάλουμε τη διαχρονική πνευματική και πολιτιστική συνέχεια του Ελληνισμού στο μικρασιατικό χώρο και ιδιαίτερα σε πόλεις, όπως η Σμύρνη, το Αϊβαλί, η Τραπεζούντα, τα Αλάτσατα και άλλες πόλεις, όπου η παρουσία του ήταν κυρίαρχη.

Σύγγραμμα:

Ανδρέα Νανάκη, Μητροπολίτου Αρκαλοχωρίου, *Μικρά Ασία: Προσφυγικά ατελεύτητα*, εκδ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

[2147] Πτοχές της θεολογίας των Πατέρων της Δύσης

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη θεολογικών ζητημάτων της σκέψης των Πατέρων της Δύσης την περίοδο της πρώτης χιλιετίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εμβάθυνση των φοιτητών στη θεολογία των Πατέρων της Δύσης.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Η ορθόδοξη πνευματικότητα της δυτικής Πατερικής παράδοσης*, εκδ. Ostrakon Publishing p.c., Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[2142] Οι Πατέρες ως εκφραστές της αληθούς εν Χριστώ ζωής

Το μάθημα πραγματεύεται τη σημασία που έχει για την Ορθόδοξη Εκκλησία η πατερική γραμματεία, η οποία αφενός περιγράφει τα στάδια της εν Χριστώ ζωής των αγίων και αφετέρου αποτελεί διαχρονικά τον οδοδείκτη για τους πιστούς και τους ποιμένες της Εκκλησίας.

Συγγράμματα:

1. Χρ. Αραμπατζής, *Πατερική ερμηνευτική*, Εκδόσεις Ostracon 2016.
2. Χρ. Αραμπατζής, *Ανθολόγηση της Πατερικής Γραμματείας*, Εκδόσεις Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χρ. Αραμπατζής)

[2141] Μεταποστολική γραμματεία και εθνικός κόσμος

Το μάθημα σκοπό έχει να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με την μεταποστολική χριστιανική γραμματεία και να ερμηνεύσει τις διάφορες τάσεις που αναπτύχθηκαν στην χριστιανική εκκλησία έναντι της εθνικής θρησκείας και της θρησκευτικότητας των λαών της Μεσογείου.

Επίσης θα διδαχθεί και η θεωρητική προσέγγιση μελέτης των λατρειών της εποχής σε σχέση με την λατρευτική παράδοση των χριστιανών, ώστε να αποφεύγονται λανθασμένες συγκριτιστικές γενικεύσεις.

Συγγράμματα:

1. Χρ. Αραμπατζής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Ερμηνευτικής*, Εκδόσεις Ostracon, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Γιώργος Γαϊτάνος, *Η επιστημονική μελέτη των θρησκειών. Θεωρητική προσέγγιση και σύγχρονες τάσεις*, Εκδόσεις Μπαρμπουνάκη 2016.

(Χρ. Αραμπατζής)

[2148] Χριστιανική Θεσσαλονίκη. Ιστορία και Τέχνη

Διεξοδική παρουσίαση, με βάση παλαιότερες και νεότερες αρχαιολογικές έρευνες, των ναών της Θεσσαλονίκης από τον 4^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα. Πλαισίωση του μαθήματος με προβολές διαφανειών και επισκέψεις στα ίδια τα μνημεία.

Σύγγραμμα:

Μαρία Καζαμία-Τσέρνου, *Μνημειακή τοπογραφία της Χριστιανικής Θεσσαλονίκης. Οι ναοί. Α' (4^{ος}-8^{ος} αι.)*, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

Φάκελος σημειώσεων

(κατ' ανάθεση: Γλ. Χατζούλη)

[1681] Εισαγωγή στην τέχνη της Αγιογραφίας

Σύγγραμμα:

Κωνσταντίνος Ξενόπουλος, *Κόπος και σπουδή*, Κατερίνη 1996.

(κατ' ανάθεση: Γλ. Χατζούλη)

[2165] Ησυχασμός και νηπτική πνευματικότητα

Το μάθημα παρουσιάζει το μακραίωνα ρεύμα της νηπτικής πνευματικότητας που αποκρυσταλλώθηκε στον Ησυχασμό τον 14^ο αιώνα και αναβίωσε κατά τη λεγόμενη φιλοκαλική αναγέννηση (18^{ος} -19^{ος} αι.)

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με τις παραδοσιακές θεολογικές και ανθρωπολογικές σταθερές της ανατολικής μοναστικής πνευματικότητας.

Σύγγραμμα:

Το φως που ξυπνά την καρδιά. Διαλεχτές σελίδες της φιλοκαλίας για την αυτοσυγκέντρωση, την αυτογνωσία και την νοερά προσευχή, Μετάφραση-Ντίνα Σαμοθράκη, εκδ. Αρμός 2012.

(Π. Υφαντής)

[2167] Άγιον Όρος: Ιστορικά στοιχεία, οργάνωση μοναχικού βίου, ιερές μονές, αρχιτεκτονική, μνημειακή ζωγραφική, ιερά κειμήλια

Εξετάζεται η ιστορία, η τέχνη και η προσφορά του πολυκόμμαντου αθωνικού βίου από τον 10ο αιώνα όταν ο κύριος ιδρυτής του κοινοβιακού μοναχισμού ο όσιος Αθανάσιος θεμελίωσε το 963 μ.Χ. την περίφημη μονή της Λαύρας μέχρι σήμερα. Υποδεικνύεται η σπουδαιότητα του Αγίου Όρους και η σημασία του για το Έθνος και την Εκκλησία.

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναλυθεί η πλούσια παρακαταθήκη της βυζαντινής τέχνης, όπως εκφράζεται με την αγιορειτική αρχιτεκτονική, τη ζωγραφική και τη μικροτεχνία. Τα τρία προαναφερόμενα είδη αντιπροσωπεύονται από ένα πλήθος έργων, που φέρουν τη σφραγίδα της βυζαντινής τεχνοτροπίας και υποδεικνύουν την υψηλή ποιότητά τους. Οι εικόνες, τα εικονογραφημένα χειρόγραφα, τα έργα κεντητικής, τα σκεύη αργυροχοΐας κλπ. περιλαμβάνονται στα καλλιτεχνήματα της θρησκευτικής πνευματικότητας. Τα όρια της καλλιτεχνικής δημιουργίας συνιστούν κοινή πνευματική περιουσία και παρακαταθήκη. Τα κειμήλια εκτός της αναγνωρισμένης καλλιτεχνικής και ιστορικής αξίας περιλαμβάνονται στα δημιουργήματα πίστεως και αναθήματα ευσεβείας αυτοκρατόρων, ηγεμόνων, κληρικών και λαϊκών, προσφορά στον Θεό. Όλα υποδεικνύουν το μεγαλείο του μεσαιωνικού Ελληνισμού που διαφύλαξε η μέχρι σήμερα αδιάκοπη φροντίδα των αγιορειτών πατέρων.

Σύγγραμμα:

Σ. Καδάς, *Το Άγιον Όρος. Τα μοναστήρια και οι θησαυροί τους*, έκδ. Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., Αθήνα 1984.

(Γλ. Χατζούλη)

[1504] Ρωσική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάδειξη της πνευματικότητας των ανατολικοσλαβικών κοινωνιών, όπως αποτυπώθηκε και συνεχίζει να εξελίσσεται στις ποικίλες διασταυρώσεις της θεολογίας τους με την ιστορία και τον πνευματικό και υλικό πολιτισμό. Αναλύονται οι εξής θεματικές ενότητες: Χαρακτηριστικά της ρωσικής πνευματικότητας. Μορφές πνευματικότητας (μοναχισμός, σαλότητα, αέννηση ξενητεία). Ακραίες μορφές ασκητισμού. Η «ποιητική» της απόκλισης στις οέκτες και το σχίσμα των παλαιοπίστων. Η επίδραση του γερμανικού μυστικισμού στη ρωσική πνευματικότητα. Η πνευματικότητα στη ρωσική φιλοσοφία (Μπερντιάγιεφ, Μπουλγκάκοφ, Φλορένσκυ) και λογοτεχνία (Γκόγκολ, Ντοστογιέφσκυ, Τολστόι). Λαϊκή πνευματικότητα: οι τροβαδούροι της πίστης, το μαγεμένο παραμύθι, το λούμποκ, το κουτί, η μπάμπουσκα. Κοινωνικο-εκκλησιαστικές ρίζες του ρωσικού μηδενισμού και αναρχισμού. Η Οκτωβριανή Επανάσταση. Homo sovieticus. Το όνομα του Πατρός: κλειδα κατανόησης. Σκοπός του μαθήματος είναι η διεπιστημονική προσέγγιση του ρωσικού θρησκευτικού φαινομένου στις αλληλεπιδράσεις του με τον εγχώριο και παγκόσμιο πολιτισμό.

Σύγγραμμα:

Γιάννα Κατσόβσκα-Μαλιγκούδη, *Η αυτοκρατορική Ρωσία (1613-1917)*, Αθήνα: GUTENBERG, 2008.

(Ελ. Οικονόμου)

[1799] Μεθοδολογία έρευνας και συγγραφής επιστημονικής μελέτης

Σύγγραμμα:

Αντ. Κυριατζή, *Ανδρέας Παπαδόπουλος-Βρετός. Βιογραφία-Εργογραφία. Συμβολή στην ιστορία της συγκρότησης θεολογικών βιβλιογραφιών*, εκδ. Αρμός 2007.

(Αντ. Κυριατζή)

[1998] Πνευματική κίνηση και ιδεολογικά ρεύματα του Γένους και του Ελληνισμού στους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέταση της πνευματικής κίνησης και των ιδεολογικών ρευμάτων στους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας. Εξετάζονται κυρίαρχα ιδεολογικά ρεύματα που διαμορφώθηκαν στο χώρο της Ορθοδοξίας, η εκδοτική δραστηριότητα, οι λόγιοι και το έργο τους, ιδεολογικές διαμάχες.

Σύγγραμμα:

Αντ. Κυριατζή, *Πνευματική κίνηση και ιδεολογικά ρεύματα του Γένους και του Ελληνισμού στους χρόνους της Οθωμανικής κυριαρχίας μέσα από τις εκδόσεις των Φυλλαδίων*, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2009.

(Αντ. Κυριατζή)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[1330] Περὶ Ψυχῆς (Φιλοσοφική και θεολογική θεώρηση)

Σύγγραμμα:

Λάμπρος Σιάσος, *Κι αν το πραγματικό δεν είναι αληθές*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2002.

(Λ. Σιάσος)

[2158] Εν τω νήφειν το ερευνάν

Σύγγραμμα:

Λάμπρος Σιάσος, *Μορσίνη. Ασκητική της έρευνας*, εκδ. Αρμός.

(Λ. Σιάσος)

[2160] Θεολογία και κινηματογράφος. Κραταιά ως θάνατος αγάπη. Ιερότητα και ερωτικότητα με ιδιαίτερη έμφαση στην ορθόδοξη παράδοση

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης (επιμ.), *Έρωτας και σεξουαλικότητα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2014.

(Χρ. Σταμούλης)

[2124] Ορθοδοξία και Προτεσταντισμός (17ος αι.)

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελής, *Τίποτα ενάντια στη συνείδηση: Ο Μητροφάνης Κριτόπουλος σε θεολογικό διάλογο και η δογματική σημασία της Ομολογίας του*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελής)

[2125] Ο θεολογικός προβληματισμός κατά την Ιουστινιάνεια περίοδο (6ος αι.) και νεότερη έρευνα

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Νεοχαλκηδονισμός: Δογματικός τρόπος διαίρεσης ή τύπος οικουμενικής συνύπαρξης*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2163] Η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθόδοξης Εκκλησίας - Πορεία προς το μέλλον

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *Εκκλησία και Εκκλησίες. Η θέση των άλλων χριστιανικών Εκκλησιών στην εκκλησιολογική αυτοσυνειδησία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στα πλαίσια του οικουμενικού διαλόγου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2013.

2. Αθ. Μπασδέκης, *Εμείς και οι άλλοι: Η Ορθόδοξη Εκκλησία και οι άλλες Εκκλησίες και Ομολογίες - Τι μας ενώνει και τι μας χωρίζει*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Στ. Τσομπανίδης)

[2164] Η Εκκλησία στον 21^ο αιώνα. Οικουμενικές και Κανονικές προσεγγίσεις

Συγγράμματα:

1. Γρ. Λαρεντζάκης, *Το καθήκον της Ορθοδοξίας για καταλλαγή και ενότητα. Εξελίξεις και προοπτικές σε μεγάλα θέματα του Οικουμενικού Διαλόγου*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη.

2. Π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, *Κανονικά Άμορφα. Δοκίμια Κανονικής Οικονομίας*, εκδ. Επέκταση.

(συνδιδασκαλία: Στ. Τσομπανίδης / Ν. Μαγγιώρος)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

[2093] Εξέλιξη και συμβολισμοί λειτουργικών Σκευών και Αμφίων

Εξετάζεται η Ιστορία των λειτουργικών σκευών και αμφίων, η θέση τους στο χώρο του ναού και η ερμηνεία τους με βάση τις σχετικές λειτουργικές πηγές (Συμεών Θεσσαλονίκης, κ.ά.).

Συγγράμματα:

1. π. Κωνσταντίνος Κουκόπουλος, *Το χρώμα των αμφίων στη λειτουργική μας παράδοση*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσ/νίκη 2014.
2. Παναγιώτης Ι. Σκαλτοής, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Π. Σκαλτοής)

[2042] Θεία Λατρεία και Οικολογία

Το εν λόγω μάθημα ερευνά τα οικολογικά στοιχεία που μαρτυρούνται στο Εορτολόγιο, το Ευχολόγιο και την Υμνολογία. Η Ύνδικτος είναι εορτή της οικολογίας και θεολογικά αναδεικνύει την εν Χριστώ ανακεφαλαίωση του κόσμου. Στο Ευχολόγιο επίσης υπάρχουν ευχές για τον κόσμο, τη σπορά, τους καιρούς και τους καρπούς. Η Θεία Λειτουργία προβάλλει τον κόσμο και τη δημιουργία ως έργο της αγάπης του Θεού. Στην Υμνογραφία επίσης υπάρχει έντονο οικολογικό ενδιαφέρον.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Ι. Σκαλτοής, *"Εις καιρούς και ενιαυτούς". Η Ύνδικτος ως απαρχή ενιαύσιος και εορτή της οικολογίας*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
- 2) Γηθόσυνον Σέβασμα: Αντίδωρον τιμής και μνήμης εις τον μακαριστόν Καθηγητήν της Λειτουργικής Ιωάννην Μ. Φουντούλην, τ. Α', εκδ. Αδελφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2013.

(Π. Σκαλτοής)

[2150] Η τέχνη της χριστιανικής ομιλίας: σύνταξη, περιεχόμενο, ύφος και εκφορά

Στο μάθημα θα προσφέρονται οδηγίες με ανάλογες πρακτικές ασκήσεις για τη συγγραφή, την παρουσίαση και την ακρόαση του εκκλησιαστικού λόγου εντός και εκτός των ιερών ναών.

Συγγράμματα:

1. Δήμητρα Κούκουρα, *Μεθοδολογική προσέγγιση ομιλητικών κειμένων*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
2. Δήμητρα Κούκουρα, *Εκκλησία και γλώσσα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

(Δ. Κούκουρα)

[1680] Σύγχρονα Εκπαιδευτικά και Διδακτικά ζητήματα

Η θρησκευτική αγωγή στο σχολείο σήμερα και σύγχρονες μεθοδολογίες προσέγγισής της. Θέση και αμφισβητήσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Δημόσια Εκπαίδευση. Ο ρόλος του Μαθήματος των Θρησκευτικών στην διαμόρφωση στάσεων στους μαθητές. Ο ρόλος του θεολόγου ως παιδαγωγού στο σύγχρονο δημόσιο σχολείο όπως διαμορφώνεται υπό το φως της σημερινής πραγματικότητας στη σχολική τάξη. Η Διαπολιτισμική αγωγή στο σχολείο και η θέση του μαθήματος των Θρησκευτικών. Η διδασκαλία της θρησκείας στο ουδετερόθρησκο σχολείο. Δυναμική της Θρησκευτικής αγωγής και ιδιαιτερότητά της. Παιδαγωγική θεμελίωση και σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών. Σχεδιασμός της διδασκαλίας και αξιολόγηση. Εφαρμογή της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Νέες Δυνατότητες και μορφές επικοινωνίας μέσω των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Οι νέοι τρόποι επικοινωνίας και διαπολιτισμικής προσέγγισης των λαών μέσω του παγκόσμιου ιστού, πέρα από θρησκεία, φύλο, χρώμα. Χρήση των νέων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών στη διδασκαλία του ΜΘ στη σχολική τάξη.

(Διδάσκουν επίσης προσκεκλημένοι ομιλητές, όπως, ο Δρ. Π. Ταμβάκης, σχολικός σύμβουλος Α' /θμιας Εκπαίδευσης)

Συγγράμματα:

1. Βασιλική Μητροπούλου, *Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες στο σύγχρονο σχολείο. Εφαρμογές στη Θρησκευτική Αγωγή*, εκδ. Όστρακο, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Χρήστος Βασιλόπουλος, *Παιδαγωγικά Μελετήματα*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

(Β. Μητροπούλου)

[2091] Η Θρησκευτική Αγωγή στην Ευρώπη της Διαφορετικότητας

Στα πλαίσια Εντατικού Προγράμματος Erasmus, το περιεχόμενο του μαθήματος αφορά την διαφορετικότητα στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το βαθμό συμμόρφωσής τους με τις Συστάσεις της ΕΕ, με εστίαση στο μάθημα των Θρησκευτικών και τη διδασκαλία του στα σχολεία. Το μάθημα των Θρησκευτικών και η νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Πληροφόρηση για τις ικανότητες και δεξιότητες που πρέπει να κατέχει ο θεολόγος ώστε να αναγνωρίζει και να εκτιμά την διαφορετικότητα. Διαμόρφωση νέας στάσης απέναντι στη διαφορετικότητα και τρόποι αποτελεσματικής διαχείρισης της (διαφορετικότητας) στην τάξη. Επισκέψεις σε διαπολιτισμικά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης, για παρακολούθηση μαθήματος και συζήτηση με τους εκπαιδευτικούς και τον διευθυντή.

Σύγγραμμα:

Βασιλική Μητροπούλου, *Κοινωνικοπολιτισμικές Θεωρίες Μάθησης*. Όστρακον, Θεσσαλονίκη 2015

Σημειώσεις

(Β. Μητροπούλου, Ν. Παπαγεωργίου, Χρ. Τουρτούρας)

(Διδάσκουν επίσης: Μ. Ράντζου, Β. Παπαδοπούλου, Α. Κόπτης, Α. Kauppi, R.Aikonen)

[2164] Η Εκκλησία στον 21^ο αιώνα. Οικουμενικές και Κανονικές προσεγγίσεις

Συγγράμματα:

1. Γρ. Λαρεντζάκης, *Το καθήκον της Ορθοδοξίας για καταλλαγή και ενότητα. Εξελίξεις και προοπτικές σε μεγάλα θέματα του Οικουμενικού Διαλόγου*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη.
2. Π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, *Κανονικά Άμορφα. Δοκίμια Κανονικής Οικονομίας*, εκδ. Επέκταση.

(συνδιδασκαλία: Ν. Μαγγιώρος / Στ. Τσομπανίδης)

[1187] Πηγές και θεσμοί του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου

Χρονολογική και συστηματική παρουσίαση των πηγών του Κανονικού και Εκκλησιαστικού Δικαίου. Μελέτη της γένεσης και της εξελικτικής πορείας των πηγών και των θεσμών σε συνάρτηση με το θεσμικό και δικαϊκό πλαίσιο της Πολιτείας. Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στο Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο.

Συγγράμματα:

1. Παύλος Μενεβίσογλου, *Το Σύνταγμα Ράλλη και Ποτλή και άλλαι εκδόσεις ιερών Κανόνων κατά τον 19ον και 20ον αιώνα*, εκδ. Επέκτασις, Κατερίνη 2014.
2. Ιωάννης Κονιδάρης, *Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Σάκουλα Α.Ε., Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2011.

(Ν. Μαγγιώρος)

[1785] Αναλυτικά Προγράμματα ενοριακής εκκλησιαστικής κατ'ήχησης και κατηχητικά βοηθήματα: Ιστορία και προοπτικές

Το περιεχόμενο του μαθήματος επικεντρώνεται στις προσπάθειες σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης των Αναλυτικών Προγραμμάτων της ενοριακής εκκλησιαστικής κατήχησης από το 1949 μέχρι σήμερα. Παράλληλα αξιολογούνται διάφορα κατηχητικά βοηθήματα ως προς το περιεχόμενο, τα δομικά χαρακτηριστικά, την παιδαγωγική και διδακτική καταλληλότητα, την αισθητική του εικαστικού μέρους και την τεχνική αρτιότητά τους. Εν κατακλείδι καταγράφονται οι σύγ-

χρονες προσπάθειες σύνθεσης των νέων κατηχητικών βοηθημάτων από φορείς της Εκκλησίας και ιδιώτες.

Σύγγραμμα:

Μ. Ράντζου, *Η Ενοριακή Κατήχηση στην Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Κατοχής*, εκδ. Δέσι. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

(Μ. Ράντζου)

[2119] Λατρευτική αγωγή στην παιδική και εφηβική ηλικία και κατηχητικές διδακτικές δράσεις

Κάθε κατηχητική και χριστιανοπαιδαγωγική λειτουργία, η οποία στοχεύει στην κάλυψη αναγκών των μελών της εκκλησιαστικής κοινότητας, σχετίζεται με τη λατρευτική αγωγή των παιδιών και των εφήβων. Κατά τη διαπραγμάτευση της εν λόγω αγωγής αναφερόμαστε στη θέση των παιδιών και των εφήβων στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, όπως αυτή καταγράφεται από την ιστορία της, στη θεολογική και χριστιανοπαιδαγωγική θεώρησή της, στο ρόλο της ενορίας, της οικογένειας και του σχολείου, στην πραγμάτωση της λατρευτικής αγωγής και, τέλος, στα προβλήματα και τις δυνατότητες υλοποίησής της.

Συγγράμματα:

1. Μ. Ράντζου, *Η Ενοριακή Κατήχηση στην Ιερά Μητρόπολη Θεσσαλονίκης κατά την περίοδο της Κατοχής*, εκδ. Δέσι. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Ι. Κογκούλης, *Ο εκκλησιασμός των μαθητών. Συμβολή στη λατρευτική Αγωγή*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

(Μ. Ράντζου)

[2092] Τα Σχολικά Εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Η μελέτη των σχολικών εγχειριδίων ως μέσων που διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο κατά τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης συνιστά ένα καίριο ζήτημα και πεδίο έρευνας τόσο της Διδακτικής όσο και της Σχολικής Παιδαγωγικής γενικότερα. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαπίστωση αυτή, τίθενται στο εν λόγω Μάθημα ερωτήματα και προβληματισμοί σχετικά με τη διδακτική καταλληλότητα των σχολικών εγχειριδίων του Μα-

θήματος των Θρησκευτικών που χρησιμοποιούνται σήμερα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Στο εισαγωγικό μέρος προσεγγίζονται ορισμένα θέματα που αφορούν γενικότερα στο σχολικό εγχειρίδιο. Ειδικότερα, αναλύονται:

- Οι κυρίαρχες και μη κυρίαρχες τάσεις στην ιστορία της έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
- Οι βασικές αρχές μεθοδολογίας έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
- Ο ιδεολογικός προσανατολισμός ως επιμέρους λειτουργία του σχολικού εγχειριδίου.
- Τα κριτήρια ανάλυσης των σχολικών εγχειριδίων.
- Η Ανάλυση Περιεχομένου ως κυρίαρχο παράδειγμα έρευνας των σχολικών εγχειριδίων.
- Η μεθοδολογία ανάλυσης της διδακτικής διάστασης των σχολικών εγχειριδίων.
- Η Γεωμετρική Διδακτική Ανάλυση (Ge.Di.An. – Geometric Didactic Analysis).

Με σημείο αφετηρίας τις παραπάνω συνιστώσες προσεγγίζονται τα ισχύοντα σχολικά εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών με κριτική ματιά και αναλύονται ως προς δύο σημεία:

- α. Το περιεχόμενό τους.
- β. Η διδακτική μεθοδολογία που εφαρμόζεται.

Τέλος, διερευνάται, εάν και κατά πόσο τα σχολικά εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών διευκολύνουν τη διδασκαλία. Παράλληλα, με βάση τις αρχές της Βιωματικής Μάθησης, διερευνάται η διδακτική μεθοδολογία που θα πρέπει να αξιοποιηθεί, προκειμένου τα μορφωτικά περιεχόμενα της διδασκαλίας να προσφέρονται με τρόπο πιο προσιτό στους μαθητές. Με βάση το σκεπτικό αυτό, οι φοιτητές, στο πλαίσιο του μαθήματος, έχουν τη δυνατότητα να παρουσιάσουν τις δικές τους διδακτικές προτάσεις σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της Βιωματικής Μάθησης στο Μάθημα των Θρησκευτικών.

Συγγράμματα:

1. Αθ. Στογιαννίδης, *Η διδακτική ανάλυση στα Σχολικά Εγχειρίδια του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Εμπειρική έρευνα με εφαρμογή της Γεωμετρικής Διδακτικής Ανάλυσης (Ge.Di.An.)*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Κυριάκος Μπονίδης, *Προδιαγραφές της Εκπαιδευτικής Διαδικασίας*. Θεωρία και Πράξη, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2012.

(Αθ. Στογιαννίδης)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[954] Θεολογικά ρεύματα της Τουρκοκρατίας

Ερευνάται το πλαίσιο διαμόρφωσης της διδασκαλίας της Εκκλησίας, ο ρόλος των εκκλησιαστικών δικαστηρίων, των Νομοκανονικών Συλλογών και των Εξομολογηταρίων κατά την Τουρκοκρατία. Εξετάζεται η ερμηνεία του Μωσαϊκού Δεκαλόγου και αναπτύσσονται πτυχές της ηθικής και της Ποιμαντικής κατά την εποχή αυτή. Ακόμη παρουσιάζονται οι απαρχές της Νεοελληνικής Θεολογίας με επίκεντρο σπουδαιές εκκλησιαστικές μορφές όπως του Μακαρίου Νοταρά, Βικεντίου Δαμοδού, Νικοδήμου Αγιορείτου, Κοσμά Αιτωλού και Αθανασίου Παρίου. Γίνεται επίσης λόγος για τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά και τις περιπέτειες των έργων του.

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Θεολογικά ρεύματα της τουρκοκρατίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Οδοιπορικό θεολογικής ανθρωπολογίας*, έκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2008
3. G. Podskalsky, *Η ελληνική θεολογία επί Τουρκοκρατίας 1453-1821*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2005.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[2140] Κοινωνία, Θρησκεία και Δίκαιο (Διατμηματικό Τμήματος Θεολογίας και Νομικής)

Το μάθημα διερευνά μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση τον τρόπο με τον οποίο Κοινωνία, Θρησκεία και Δίκαιο αλληλοσχετίζονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους στον 21ο αιώνα. Πιο συγκεκριμένα εμβαθύνει στη μελέτη ζητημάτων, όπως ο ρόλος της θρησκείας στη δημόσια σφαίρα, η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας σε οικουμενικό και

περιφερειακό επίπεδο, η συζήτηση για την εκκοσμίκευση και την παρουσία των θρησκευτικών συμβόλων στο δημόσιο χώρο, ο θεσμικός ρόλος του κράτους απέναντι στο θρησκευτικό φαινόμενο γενικά και ως προς τις επιμέρους θρησκευτικές κοινότητες, οι σχέσεις κράτους και θρησκευμάτων στην Ελλάδα και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ειδική διεθνής, ευρωπαϊκή και ελληνική προστασία των θρησκευτικών μειονοτήτων, εγχώριες και διεθνείς πολιτικές για το θρησκευτικό πλουραλισμό και τη μετανάστευση, το οικονομικό και φορολογικό καθεστώς των θρησκευμάτων το νομικό καθεστώς προστασίας της θρησκευτικής τέχνης.

Συγγράμματα:

1. Ι. Πέτρου, *Θρησκεία και Κοινωνία. Κοινωνιολογική ανάλυση των σχέσεων θρησκείας και Κοινωνίας στη σύγχρονη πραγματικότητα*, εκδ. Μπαρμπουνάκη.
2. Κ. Παπαγεωργίου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο. Θεωρία και Νομολογία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη.

(συνδιδασκαλία: Ν. Παπαγεωργίου – Κων. Παπαγεωργίου)

[2032] Ψηφιακή διατήρηση Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Κατασκευή ιστοσελίδων

Η προοπτική της διανυόμενης εποχής αναδεικνύει τον δυναμικό χώρο της Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ως ένα πεδίο ιδιαίτερου επιστημονικού και τεχνολογικού ενδιαφέροντος με άμεσες και χρηστικές εφαρμογές. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί το πολύπτυχο ερευνητικό και εκπαιδευτικό ενδιαφέρον τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε παγκόσμιο.

Αντικείμενα του μαθήματος:

- A. Τεχνικές ψηφιακής ανάκτησης και διατήρησης έργων.
- B. Ψηφιακές συλλογές.
- Γ. Ψηφιακά μουσεία.
- Δ. Σχεδίαση και δημοσιοποίηση ιστοσελίδων.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*.
2. *Τουρκοκρατία και Τεχνολογία* (Συλλογικό έργο).

3. Deitel & Deitel, *Προγραμματισμός Internet & World Wide Web*, εκδ. Γκιούρδας.

(Ν. Μυρίδης)

[2102] Κυβερνητική - Έξυπνη (smart) ψηφιακή εποχή. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση: Οργανισμοί, Φορείς, Χορηγίες.

Η Κυβερνητική ασχολείται με την εποπτική σχεδίαση και υλοποίηση έργων και διαδικασιών· έχει εφαρμογή σε ποικίλα πεδία, από την θεωρία συστημάτων μέχρι την θεωρία οργάνωσης. Η εξειδίκευση στον χώρο αυτό δίνει στον φοιτητή την ικανότητα να διαχειρίζεται και να ιεραρχεί εποπτικά το έργο που πρόκειται να υλοποιήσει.

Άμεση εφαρμογή της κυβερνητικής είναι η οργάνωση δεδομένων. Η προοπτική και αναγκαιότητα της οργάνωσης είναι κυρίαρχη και θεμελιώδης για την πρόοδο όχι μόνο της έρευνας και της επιστήμης αλλά και κάθε άλλου φάσματος στην ζωή των ανθρώπων και στις κοινωνίες. Η αντίστοιχη μεθοδολογία της ιεράρχησης και οργάνωσης δεδομένων στους η/υ και ευρύτερα στον κυβερνοχώρο παρουσιάζεται στα πλαίσια του μαθήματος. Η ωφέλεια από την εξειδίκευση στους τομείς του μαθήματος αυτού ανάγεται στην απόκτηση από τους φοιτητές ενός σημαντικού ποσοστού αύξησης της εργοδικότητάς τους (δηλ. της ικανότητάς τους να παράγουν ωφέλιμο έργο) σε σχέση με τους μη εξειδικευμένους προς αυτήν την κατεύθυνση. Εφαρμογή σε θεολογικά δεδομένα.

Χρηστικά εργαλεία: Access, προγράμματα μοντελοποίησης

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μυρίδης, *Πλαίσιο της Πληροφορικής: Θεωρία και εφαρμογές*, 2013.

2. Νικόλαος Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.

3. Αλ. Νανόπουλος - Γ. Μανωλόπουλος, *Εισαγωγή στην εξόρυξη Δεδομένων και τις αποθήκες Δεδομένων*. εκδ. Νέων Τεχνολογιών 2008.

(Ν. Μυρίδης)

[2105] Φτώχεια και αφθονία στην καταναλωτική κοινωνία

Συγγράμματα:

1. Χρήστος Τσιρώνης, *Ο καταναλωτισμός στη σύγχρονη κοινωνική θεωρία. Τομές στο έργο του Z. BAUMAN*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσ/νίκη 2013.
2. Κ. Ζέρβας, *Ηθική κατανάλωση*, Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.

(Χρ. Τσιρώνης)

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΒΙΒΛΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ**[2169] Βιβλική εβραϊκή γλώσσα και Πολιτισμός**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκμάθηση της γλώσσας του πρωτότυπου κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης: Λεξιλόγιο, Γραμματική, Συντακτικό. Γνωριμία με το πολιτιστικό περιβάλλον της εποχής.

Συγγράμματα:

1. Δ. Δοΐκος – Μ. Κωνσταντίνου, *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας. Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
2. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, εκδ. German Bible Society, ⁵1997.

(Μ. Κωνσταντίνου)

[2157] Σύγχρονες προσεγγίσεις της αρχαίας ελληνικής θρησκείας**1. Περιγραφή μαθήματος:**

Η νηφάλια και κριτική προσέγγιση και μελέτη της αρχαιοελληνικής θρησκείας είναι ένα ζητούμενο για τη σύγχρονη έρευνά της. Βασικός παράγοντας για την ορθή κατανόηση είναι η ορθή μελέτη σχετικών πηγών που μας παρέχουν πληροφορίες για τον τρόπο σκέψης των ανθρώπων του αρχαίου κόσμου για το πολυθεϊστικό σύστημα και γενικά για τον θεϊκό κόσμο (τάξη – χάος, δικαιοσύνη, επίθετα θεών, πίστη). Η απλή και ανυποψίαστη χρησιμοποίηση των μαρτυριών και η μη κριτική αξιολόγησή τους όχι μόνο δεν βοηθούν στον αντικειμενικό σκοπό του ερευνητή, αλλά οδηγούν πολλές φορές σε υπερβολικές ιστορικές γενικεύσεις. Επομένως, η ερευνητική τακτική πρέπει να θεμελιώνεται σε ορισμένες προϋποθέσεις, προκειμένου να δημιουργηθούν εκείνες οι συνθήκες έρευ-

νας που θα επιτρέψουν να συγκροτηθεί μια όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη άποψη για την εποχή. Ο ερευνητής υποχρεούται “εκ των πραγμάτων” να προσπαθήσει να κατανοήσει σε βάθος τις πηγές και, ιδιαίτερα, να ανιχνεύσει τους λόγους παραγωγής και συγγραφής τους. Η ιστορική έρευνα έχει αποδείξει ότι σε όλες τις ιστορικές περιόδους της ανθρωπότητας το ένα στοιχείο βρίσκεται σε απόλυτη εξάρτηση από το άλλο και όλα μαζί συνιστούν ένα αδιάσπαστο σύνολο. Η ερευνητική προσπάθεια θα μπορούσε να παραλληλιστεί με την κατασκευή ενός πολύπλοκου μωσαϊκού, στο οποίο, αν δεν τοποθετηθούν όλες οι ψηφίδες στην κατάλληλη θέση, δεν μπορούμε να αναπαραστήσουμε με πληρότητα την εικόνα που θέλουμε. Μόνο με αυτήν την προϋπόθεση έχουμε τις απαραίτητες βάσεις για μια ολοκληρωμένη και όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική έρευνα.

2. Σκοπός του μαθήματος:

- α. Να κατανοήσουμε τους τρόπους κριτικής προσέγγισης και μελέτης της αρχαιοελληνικής θρησκείας και γενικά του αρχαίου κόσμου.
- β. Να μελετήσουμε τα βασικά προβλήματα έρευνας της αρχαιοελληνικής θρησκείας.

3. Λέξεις κλειδιά:

Μονισμός, Πολυθεϊσμός, Ενοθεϊσμός, δικαιοσύνη (θεών), παντοδυναμία (θεών), πίστη, ύμνοι, Αρεταλογίες, θεοποίηση ηγεμόνων - αυτοκρατόρων.

4. Βιβλιογραφία:

1. Athanassiadi, P – Frede, M, eds, 1999. *Pagan Montheism in late Antiquity*. Oxford.
2. Bodel, J – Olysn, S.M., eds., 2008. *Household and Family Religion in Antiquity*. Oxford.
3. Bremmer, J., ²1999 (1994). *Greek Religion*. Oxford.
4. Brink, G. van, 1993. *Almighty God. A Study of the Doctrine of Divine Omnipotence*. Kampen.
5. Broek, E, van den – Baarda, T – Mansfeld, eds. 1988. *Knowledge of God in the Graeco-Roman World*. Leiden.

6. Burkert, W., 1985. *Greek Religion*. Oxford.
7. Buxton, R., ed., 2000. *Readings in Greek Religion*. Oxford.
8. Chaniotis, A., 1997. "Reinheit des Körpers – Reinheit des Sinnes in den griechischen Kultgesetzen." In J. Assmann- Th. Sundermeier, eds. *Studien zum Verstehen fremder Religionen*, 9: *Schuld, Gewissen und Person*. Güttersloh,, 142-179.
9. -----, 2010. "Megatheism: The Search of the Almighty God and the Competition Between Cults." In Mitchell, St. and Van Nuffelen, P., eds. *One God. Pagan Monotheism in the Roman Empire*. Cambridge, 112-140.
10. -----, 2011. "The Ithyphalic Hymn to Demetrios Poliorketes and Hellenistic Religious Mentality." In Iossif, P.P. – Chankowski, A.S, eds, *More than One Gods. Proceedings of the International Conference Organized by the Belgian School at Athens*, 1-2 November, 2007. Leuven, 157-195.
11. Dodd., D.B., -Faraone, Chr. A., eds, 2003. *Initiation in Ancient Greek Rituals and Narratives. New Critical Perspectives*. New York.
12. Dodds, E.R., 1951. *The Greeks and the Irrational*. New York.
13. -----, 1965. *Pagans and Christians in an Age of Anxiety*. New York.
14. Fahr, W., THEOUS NOMIZEIN, 1969. *Zum Problem der Anfänge des Atheismus bei Den Griechen*. Hildesheim.
15. Gladigow, B., 1981. "Göttesnamen (Gottesepitheta), I," RAC XI: 1202-1237.
16. -----, 1983. "Stukturproblemem polytheistischer Religionen," *Saeculum* 34: 292-304.
17. -----, 1986/7. "Die Präsenz der Götter," *Visible Religion* 4.4: 292-304.
18. -----, 1990. "CHRESTHAI THEOIS,. Öffentlichkeit und Bekannkonflikte in polytheistischen Religionen." In Elsas, Chr., Kippenberg, H.G., eds, *Loyalitätskonflikte in der Religionsgeschichte*. Königshausen-Neumann, 237-251.
19. Goedicke, H – Roberts, J. J.M., eds. 1975. *Unity in Diversity: essays in the History, Literature and Religion of the ancient New East*. Baltimore-London.
20. Gould, J., 1985. "On Making Sense of Greek Religion." In Easterling, P. –Muir, J.V, eds. *Greek Religion and Society*. Cambridge, 1-33.
21. Grant, M., 1983. *Gods and the God*. Cambridge.

22. Harrison, Th., 2000. *Divinity and History: The Religion of Herodotus*. Oxford.
23. Jaeger, W., 1947. *The Theology of Early Greek Philosophers*. New York.
24. Johnston, S. I., 2004. *Religions of the Ancient World: A Guide*. Cambridge, Mass-London.
25. Lloyd, A. B., ed. 1997. *What Is a God? Studies in the Nature of Greek Divinity*. London.
26. Lloyd, G.E.R., 1966. *Polarity and analogy. Two Types of Argumentation in Early Greek Science*. Cambridge.
27. -----, 1979. *Magic. Reason and Experience: Studies in the Origin and Development of Greek Science*. Cambridge.
28. Marckschies, Chr., 2002. "Heis Theos – Ein Gott? Der Monotheismus und das antike Christentum." In Krebernik, M –Oorschot, J. van, eds. *Polytheismus and Monotheismus in den Religionen des Vorderen Orients*. Münster.
29. Mikalson, J. D., 1983. *Athnian Popular Religion*. Chapel Hill-London.
30. -----, 1998. *Religion in Hellenistic Athens*. Berkeley.
31. -----, 2005. *Ancient Greek Religion*. Malden, Ma.
32. Mulonopoulos, J., ed., 2010. *Divine Images and Human Imagination in Ancient Greece and Rome*. Leiden.
33. Neyrey, j. H., 2007. *Give the Gods the Glory: Prayer and Worship in Cultural Perspective*. Grand Rapids.
34. Nock, A.D., 1961 (1933). *Conversion. The Old and the New Religion from Alexander the Great to Augustine of Hippo*. Oxford.
35. -----, 1972, *Essays in Religion and the Ancient World*, I-II. Oxford.
36. Parker, R.C.T., 1996. *Athenian Religion*. Oxford.
37. -----, 2003. "The Problem of Greek Cult Epithet," *Opuscula Atheniensia* 28: 173-183.
38. -----, 2005. *Polytheism and Society at Athens*. Oxford.
39. Pleket, H. W., 1981. "Religious History as the History of Mentality: The 'Believer' as Servant of the Deity in the Greek World." In Versnel, H.J. *Faith, Hope and Worship. Aspects of Religious Mentality in the Ancient World*. Leiden.
40. Polignac, F. de, 1995. *Cults, Territory and the Origins of the Greek City-States*. Chicago.

41. Price, S., R. F., 1984. *Rituals and Power: The Roman Imperial Cult in Asia Minor*. Cambridge.
42. Smith, J.Z., 1978. *Map is Not Territory*. London.
43. Sourvinou- Inwood, Chr., 2003. *Tragedy and Religion*. Lanham.
44. Straten, F. T. van, 1974. "Did the Greeks Kneel Before Their Gods?" *BaBesch* 49: 159-189.
45. -----, 1995. *Hiera Kala. Images of Animal Sacrifice in Archaic and Classical Greece*. Leiden.
46. Toot, M., 1985. *Ausgewählte Texte der Isis- und Sarapis-Religion*. Hildesheim.
47. Vanderlip, V., 1972. *The Four Greek Hymns of Isidorus and the Cult of Isis*, *American Studies of Papyrology*, 12. Toronto.
48. Vernsels, H., 1998 (1990) J., *Ter Unus. Isis, Dionysus, Hermes: Three Studies in Henotheism*, *Inconsistencies in Greek and Roman Religion*, I. Leiden.
49. Wiebe, D., 1979. "The Role of 'Belief' in the Study of Religion. A Response to W.C. Smith," *Numen* 26: 234-249.
50. Yunis, H. A., 1988. *A New Creed: Fundamental Religious Beliefs in the Athenian Polis and Euripidean Drama*. Göttingen.

Συγγραμματα:

1. P. Pachis & Donald Wiebe, *Chasing down Religion. In the sights of History and the cognitive sciences*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.
2. Παναγιώτης Παχής, *Οι ανατολικές λατρείες της ελληνορωμαϊκής εποχής*, εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 2010.

(Π. Παχής)

[2154] Οι ύμνοι της Παλαιάς Διαθήκης και η δοξολόγηση του Θεού

Σύγγραμμα:

1. Μούρτζιος, *Από το γογγυσμό στη δοξολόγηση του Θεού. Η σχέση του λαού Ισραήλ με το Θεό*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2016.

(Ι. Μούρτζιος)

[1409] Παλαιογραφία και κριτική κειμένων

Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται ο τρόπος της χειρόγραφης παράδοσης των κειμένων της εθνικής και χριστιανικής γραμματείας μέχρι την ανακάλυψη της τυπογραφίας: υλικά γραφής, ιστορία και εξέλιξη της ελληνικής γραφής, μορφή βιβλίου, τρόποι χρονολόγησης των χειρογράφων, αυτόγραφα, παλίμψηστα χειρόγραφα, αντιγραφικά εργαστήρια, αντιγραφικά λάθη, κατάλογοι χειρογράφων, ψηφιοποίηση.

Στη δεύτερη γίνεται άσκηση ανάγνωσης χειρογράφων με αντιπροσωπευτικά δείγματα γραφής (συντομογραφίες, σημειώματα, κλπ).

Στην τρίτη ενότητα παρουσιάζεται η μεθοδολογία και οι βασικές αρχές μιας κριτικής έκδοσης.

Συγγράμματα:

1. E.D. Mioni, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Εισαγωγή στην ελληνική παλαιογραφία*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1977.
2. L.D. Reynolds – N.G. Wilson, (μτφρ. Ν. Μ. Παναγιωτάκης), *Αντιγραφείς και φιλόλογοι. Το ιστορικό της παράδοσης των κλασσικών κειμένων*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1981.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2149] Ελληνική γλώσσα των λειτουργικών κειμένων Ι

Το μάθημα «Ελληνική Γλώσσα των λειτουργικών κειμένων Ι» έχει ως αντικείμενο τη γλωσσική προσέγγιση επιλεγμένων λατρευτικών κειμένων της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Η γλώσσα της λατρείας στην ελληνόφωνη ορθόδοξη Εκκλησία αποτελεί μια χαρακτηριστική περίπτωση όπου συναντήθηκαν με τον πιο δημιουργικό, γόνιμο και συνθετικό τρόπο όλες οι φάσεις της ελληνικής γλώσσας. Προϋπόθεση για την κατανόηση των κειμένων αυτών είναι η γνώση της ελληνικής γλώσσας, αρχαίας ελληνικής και ελληνιστικής, τόσο σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού όσο και σε επίπεδο λεξιλογίου. Το μάθημα αφορά τη φιλολογική και τη θεολογική ανάλυση και επεξεργασία των κειμένων αυτών. Με τη βοήθεια της διεπιστημονικής προσέγγισης και μελέτης επιχειρεί αφενός να καταδείξει την αξία και τη μοναδικότητα των πρωτότυπων λειτουργικών κειμένων και τον βοηθητικό ρόλο της μετάφρασης και αφετέρου να αναδείξει τον γλωσσικό θησαυρό αλλά και τον πλούτο των θεολογικών μηνυμάτων.

Στο τρέχον ακαδημαϊκό έτος παρουσιάζονται επιλεγμένα Υμνογραφικά κείμενα της εορτής των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων.

Συγγράμματα:

1. Κάρολος Μητοάκης, *Βυζαντινή υμνογραφία*, εκδ. Γρηγόρη Χριστίνα & Σια.
2. Herbert Hunger, *Βυζαντινή Λογοτεχνία*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., 52009.

(Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

[2056] Γλώσσα και σύμβολο στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το θέμα της γλώσσας αποτελεί ως γνωστόν βασική πτυχή κάθε θεολογικής έρευνας και της θεολογίας γενικότερα, δεδομένου ότι σχετίζεται άμεσα με το ανακοινώσιμο της αποκάλυψης και στη συνέχεια με τη διάδοση του θρησκευτικού μηνύματος. Υπό την έννοια αυτή καθίσταται άμεσα εμφανής η σύνδεση του Μαθήματος της Γλώσσας με το Μάθημα των Θρησκευτικών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται μία διεπιστημονική προσέγγιση της έννοιας του «συμβόλου», τόσο του γλωσσικού όσο και του λατρευτικού, με βάση τα επιστημονικά εχέγγυα των επιστημών της Φιλολογίας και της Διδακτικής.

Διερευνάται η έννοια του Συμβόλου στο πλαίσιο της Ορθόδοξης Θεολογίας καθώς και αναφορικά με βασικούς εκπροσώπους της σύγχρονης σκέψης (ψυχολογία, φιλοσοφία). Παρουσιάζονται με κριτικό τρόπο οι κυριότερες κατευθύνσεις στη σύγχρονη Διδακτική των Συμβόλων (βιωματική - αναγωγική, ιστορικοκριτική - επαγωγική και σημειωτική), οι οποίες και αντιμετωπίζουν το Σύμβολο ως το προσφορότερο μέσο για τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Τέλος, αναλύεται η ανάπτυξη της θρησκευτικής αλλά και της συμβολικής σκέψης των μαθητών στο πλαίσιο της διδασκαλίας των συμβόλων.

Το μάθημα είναι συνδιδασκαλία της κας Α. Κόλτσιου-Νικήτα και του κ. Αθ. Στογιαννίδη.

Συγγράμματα:

1. Κογκούλης, Ιωάννης (?2014). *Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών-Παιδείας και Ελληνορθόδοξης Κληρονομιάς- στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Δέσποινα Κυριακίδη.

2. Λέβ Βιγκότσκι, *Σκέψη και Γλώσσα*, εκδ. Ελένης Γ. Σαραφίδου & Σία Ε.Ε.

(συνδιδασκαλία: Α. Κόλτσιου-Νικήτα / Αθ. Στογιαννίδης)

[2111] Θεολογικά θέματα από τη διδασκαλία του Ιησού Χριστού (ο Ιστορικός Ιησούς στα κανονικά και εξωκανονικά χριστιανικά κείμενα)

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση θεμάτων που σχετίζονται με τον Ιησού Χριστό, όπως, το ερώτημα για τον ιστορικό Ιησού, η διδασκαλία του Ιησού, η δράση και το έργο του Ιησού.

Συγγράμματα:

1. Χ. Ατματζίδης, *Ερμηνευτικές και θεολογικές προσεγγίσεις στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.
2. Χ. Ατματζίδης, *Καινοδιαθηκικά*, εκδ. Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2014.

(Χ. Ατματζίδης)

[2145] Οι κατανοήσεις του Ισλάμ από τον Χριστιανισμό της Ανατολής

Το μάθημα παρουσιάζει την ελληνική έρευνα για το Ισλάμ και μελετά τη νέα οπτική γωνία υπό την οποία η έρευνα αυτή το προσεγγίζει. Παραλλήλως γνωστοποιεί στους φοιτητές τη μεγάλη γραμματεία για το Ισλάμ που της κληροδότησε το παρελθόν. Περιλαμβάνει την εμπειρία μιας ολόκληρης ζωής του ελληνικού κόσμου από τη σχέση και συμβίωσή του με τον κόσμο του Ισλάμ, και εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο η σύγχρονη ελληνική έρευνα αξιοποιεί την παλιά γραμματεία της βυζαντινής και οθωμανικής εποχής για τη θρησκεία του Ισλάμ με σκοπό να προσφέρει μία κατατοπιστική εικόνα για τον ρόλο του και τις σχέσεις του Χριστιανισμού της Ανατολής με το Ισλάμ στη σημερινή πραγματικότητα.

Συγγράμματα:

1. Αγγ. Ζιάκα, *Το Ισλάμ στη βυζαντινή, μεταβυζαντινή και νεότερη ελληνική γραμματεία. Πολεμική και Διάλογος*, Εταιρεία αξιοποίησης και διαχείρισης

περιουσίας Πανεπιστημίου Μακεδονίας, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2016.

2. Νάντια-Μαρία ΕΛ-Σέικ, *Το Βυζάντιο όπως το είδαν οι Άραβες*, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 2013.

(Αγγ. Ζιάκα)

[2014] Ζωομορφικές εκδοχές του κακού στην Καινή Διαθήκη

Σκοπός του μαθήματος είναι να φανερώσει άγνωστες πτυχές του ενδιαφέροντος των συγγραφέων των βιβλίων της Κ.Δ. ή το μέτρο των γνώσεων που αυτοί είχαν για τα ζώα που μοιράζονταν τον ίδιο κόσμο μαζί τους και να γίνει σύγκριση με τις πληροφορίες ορισμένων κειμένων του ελληνορωμαϊκού κόσμου (φυσικές ιστορίες). Ακόμη και αν τα είδη της βιοποικιλότητας απλώς διανθίζουν τις ευαγγελικές κυρίως διηγήσεις, έχει ιδιαίτερη σημασία να δούμε ποια από αυτά και γιατί επιλέγονται αλλά και σε ποιο βαθμό αξιοποιούνται σε σύνδεση με τους θρησκευτικούς στόχους του κάθε κειμένου της Κ.Δ. Στο μάθημα θα καταγραφεί από τους φοιτητές το σύνολο των ειδών της ζωικής ποικιλότητας που χρησιμοποιείται στην Κ.Δ. και στη συνέχεια θα παρουσιαστεί ο τρόπος χρήσης των διαφόρων ειδών, είτε πρόκειται για οικόσιτα, είτε για άγρια ζώα. Το ενδιαφέρον του μαθήματος περιορίζεται μόνο στα πραγματικά ζώα και όχι στα μυθικά, έστω και αν τα δεύτερα είναι δυστυχώς δημοφιλέστερα στους χριστιανούς αναγνώστες των βιβλικών κειμένων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να εξεταστεί γιατί σχεδόν όλα τα ζώα, πλην δυο μόνο εξαιρέσεων (πρόβατο και περιστέρι) αντιμετωπίζονται από τους συγγραφείς των θρησκευτικών κειμένων του Ιουδαϊσμού αλλά και του χριστιανισμού συμβολικά ως εκφάνσεις του κακού στον κόσμο.

Σύγγραμμα:

Μ. Γκουτζιούδης, *Φύσις θηρίων. Η χρήση της ζωικής ποικιλότητας στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2013.

(Μ. Γκουτζιούδης)

**Β. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

[2062] Ορθόδοξη δυτική πνευματικότητα

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της δυτικής πνευματικότητας κατά την περίοδο της πρώτης χιλιετίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των φοιτητών με την πνευματικότητα της δυτικής παράδοσης κατά την περίοδο της αδιαίρετης Εκκλησίας.

Σύγγραμμα:

Φ. Σ. Ιωαννίδης, *Η ορθόδοξη πνευματικότητα της δυτικής Πατερικής παράδοσης*, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2014.

(Φ. Ιωαννίδης)

[2143] Συμεών ο Νέος Θεολόγος: Ανθρωπολογία και Σωτηριολογία

Σε τρεις ενότητες θα διδαχθεί η ορθόδοξη αντίληψη περί πνευματικής ζωής, περί σωτηρίας και περί των δυνατοτήτων του ανθρώπου, όπως διατυπώνεται και αναλύεται στο έργο του αγ. Συμεών του Νέου Θεολόγου.

Σύγγραμμα:

π. Γεώργιος Τριανταφύλλου, *Ελλάμψεις Θείου Φωτός*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2015.

(Χρ. Αραμπατζής)

[2144] Η θεολογία των εικόνων και ο σύγχρονος κόσμος

Στο μάθημα θα διδαχθεί ο τρόπος και οι μέθοδοι με τις οποίες σύγχρονες διεπιστημονικές προσεγγίσεις καταλήγουν σε συγγενή συ-

μπεράσματα με την Ορθόδοξη εικονολογία και θεολογική κατοχύρωσή της.

Σύγγραμμα:

Thekla Kuhnis Hertmann, *Θεραπεία κάτω από σκιά. Θεραπείες στις εικόνες- Θεραπείες από τις εικόνες*, μτφρ. Ευγενία Μελά, εκδ. Ostrakon, Θεσσαλονίκη 2015.

(Χρ. Αραμπατζής)

[1691] Αγιογραφία. Θεωρία και πράξη

Σύγγραμμα:

Ευ. Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου, Χρ. Μαυροπούλου-Τσιούμη, Χ. Μπακιρτζής, *Ψηφιδωτά της Θεσσαλονίκης 4^{ος} -14^{ος} αι.*, ΚΑΠΟΝ, Αθήνα 2012.

(κατ' ανάθεση: Γλ. Χατζούλη)

[2166] Πνευματικότητα και κηρυκτική περιπλάνηση στον Δυτικό Μεσαίωνα

Το μάθημα παρουσιάζει τις ιδιαίτερες ιστορικές και πνευματικές συνθήκες που υπαγόρευαν τη γέννηση του Τάγματος των Ιεροκηρύκων, και καθόρισαν εν πολλοίς την πνευματικότητα, τις θεμελιώδεις στοχεύσεις και τη δράση του, που έμελλαν να σφραγίσουν την ιστορία του δυτικού μοναχισμού.

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με ένα μοναστικό εγχείρημα, που προσπάθησε να συνδυάσει τις παραδοσιακές σταθερές του παραδοσιακού κοινοβίου με την κηρυκτική περιπλάνηση.

Σύγγραμμα:

Ιορδάνης Σαξονίας, *Οι απαρχές του Τάγματος των αδελφών Ιεροκηρύκων*, Εισαγωγή-Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια: Π. Αρ. Υφαντής, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2016.

(Παν. Υφαντής)

[2065] Η μέριμνα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη σχολική παιδεία (15^{ος}-19^{ος} αι.)

Διερευνώνται βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων οι προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την ενίσχυση της σχολικής παιδείας κατά την Οθωμανική περίοδο. Μελετώνται ζητήματα που αναφέρονται στην ίδρυση και οργάνωση των ελληνικών σχολείων, στο σκοπό της λειτουργίας τους, στην εξασφάλιση των απαραίτητων οικονομικών πόρων τους, στους δασκάλους και στο πρόγραμμα των μαθημάτων τους.

Στόχος του μαθήματος είναι να διερευνήσουν οι φοιτητές μέσω των πηγών τις ενέργειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη στήριξη, οργάνωση και προώθηση της ελληνικής παιδείας κατά την υπό εξέταση περίοδο.

Σύγγραμμα:

Διον. Βαλαΐς, *Εκκλησία και σχολική παιδεία επί τη βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων της περιόδου 1593-1821*, Θεσσαλονίκη 2015.

(Διον. Βαλαΐς)

[2146] Οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος και η κληρονομιά τους στον κόσμο των Σλάβων

Στο μάθημα παρουσιάζεται διαχρονικά η κληρονομιά των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στον κόσμο των Σλάβων. Αναλυτικότερα παρουσιάζονται: α) οι διάφορες πτυχές του πλούσιου και πολυποίκιλου έργου τους. β) η επίδραση που άσκησε στη διαμόρφωση της ταυτότητας όλων των Σλάβων μέχρι σήμερα. και γ) η ανάμνηση του προσώπου και του έργου τους στον σλαβικό κόσμο.

Σύγγραμμα:

Η. Ευαγγέλου, *Σλαβική Ορθοδοξία. Από τον Κύριλλο και τον Μεθόδιο στους ησυχαστές (9^{ος} - 15^{ος} αι.)*, Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε., Θεσσαλονίκη 2015.

(Ηλ. Ευαγγέλου)

[1692] Σλαβική Αγιολογία

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της γένεσης, της εξέλιξης και των διαχρονικών χαρακτηριστικών του προτύπου του αγίου και της αντίληψης για την αγιότητα στους Σλάβους. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στην ερμηνευτική των πηγών. Ειδικότερα μελετώνται: Πηγές, περιοδολόγηση, τυπολογία της σλαβικής αγιολογίας. Η θέση της εικόνας στο ρωσικό αγιολόγιο. Αγιολογικές πηγές του δυτικοσλαβικού χριστιανισμού. Νοτιοσλάβοι άγιοι. Η γυναικεία αγιότητα στα Βαλκάνια. Η ηθική του μεταμορφωμένου διάφυλου έρωτα. Οι Σλαβικές Εκκλησίες στη διάρκεια του σύντομου 20ού αιώνα (1917/1945-1989/1991): Νεομάρτυρες. Η αγιολογία της σλαβικής διασποράς. Το διαποτισμένο δέρας: Το αγιολογικό πρότυπο στις τέχνες του θεάματος (θέατρο, λυρικό δράμα, κινηματογράφος, 19ος-20ός αι.).

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση και διερεύνηση του ανθρωπολογικού τύπου του αγίου στη χριστιανική κοινωνία των Σλάβων.

Σύγγραμμα:

Δημήτριος Γόνης, *Ο όσιος Ιωάννης ο Ριλιώτης. Προλεγόμενα στα υμναγολογικά ελληνικά κείμενα*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

(Ελ. Οικονόμου)

[1794] Εισαγωγή στη Ρωσική Ορθόδοξη Ιεραποστολή

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση της ιεραποστολικής δράσης της Ρωσικής Εκκλησίας. Μελετάται η ιεραποστολική της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας προς αιρετικούς και αλλόδοξους, στην περιφέρεια και εκτός συνόρων της Αυτοκρατορικής Ρωσίας, σε ποικίλους λαούς και πολιτισμούς αλλά και η ιεραποστολική των δυτικών κλάδων του χριστιανισμού στο εσωτερικό και εξωτερικό πεδίο δράσης της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Οι φοιτητές και φοιτήτριες καθοδηγούνται στη μελέτη των πηγών και της βιβλιογραφίας.

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση και κατανόηση της ρωσικής ιεραποστολικής και των επιπτώσεών της στη γεωπολιτική τριών ηπείρων.

Διανέμεται φάκελος υλικού.

(Ελ. Οικονόμου)

[2168] Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Αργυροχοΐα (15ος-20ος αιώνας)

Εξετάζεται η Εκκλησιαστική Αργυροχοΐα που μελετά όλα τα αντικείμενα που κατασκευάστηκαν από τα μέσα του 15ου μέχρι τον 20ο αιώνα. Η μορφή, τα εικονογραφικά και διακοσμητικά τους θέματα, οι ισλαμικές επιδράσεις, τα έντονα δυτικά στοιχεία, οι τεχνικές κατασκευής υποδεικνύουν τα μεγάλα κέντρα παραγωγής (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Μοσχόπολη, Ιωάννινα, Θεσσαλία, Στεμνίτσα κλπ.).

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει στους φοιτητές τις απαραίτητες αρχαιολογικο-θεολογικές γνώσεις, που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν καλλιτεχνικά και λειτουργικά είδη της Εκκλησιαστικής Αργυροχοΐας, όπου περιλαμβάνονται τα αρτοφόρια σε σχήμα ναόσχημου οικοδομήματος, τα ευαγγελιστάρια με πολύτιμη αργυρεπίχρυση στάχωση, οι σταυροί ευλογίας, τα εξαπτέρυγα, τα δισκάρια, οι λόγχες, οι λαβίδες, οι λειψανοθήκες, τα θυμιατήρια, οι κανδήλες κλπ.

Τα υλικά, οι τεχνικές και η ποιότητα των έργων από πολύτιμα ή ταπεινά υλικά που περιλαμβάνονται στα αφιερώματα υποδεικνύουν την προτίμηση των προσκυνητών ή των συντεχνιών, όπως μαρτυρούν οι επιγραφές των ιδίων των αντικειμένων και οι κώδικες των μοναστηριών.

Σύγγραμμα:

Γ. Οικονομάκη-Παπαδοπούλου, *Εκκλησιαστικά Αργυρά*, εκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1980.

(Γλ. Χατζούλη)

[2152] Ζητήματα της εκκλησιαστικής ιστορίας στην Ελλάδα στο πρώτο μισό του 20^{ου} αι.

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η διερεύνηση ζητημάτων της εκκλησιαστικής ιστορίας στην Ελλάδα κατά το πρώτο μισό του 20ού αι. Εξετάζεται το ιστορικό, ιδεολογικο-πολιτικό πλαίσιο της εποχής, μελετώνται πρόσωπα και γεγονότα από την εκκλησιαστική ζωή στην Ελλάδα κατά το πρώτο ήμισυ του 20ού αι.

Σύγγραμμα:

Κυριατζή Αντ., *Η Εκκλησία στην Ελλάδα και το καζαντζακικό ζήτημα: ιστορική αναψηλάφηση με βάση τις πηγές*, Θεσσαλονίκη: Ostraconpublishing 2016.

(Αντ. Κυριατζή)

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

[2161] «Εν ταις αγοραῖς και εν ταις πλατείαις». Ο διάλογος της Ορθοδοξίας με την πόλη, την πολιτική και τον πολιτισμό, με ιδιαίτερη έμφαση στο φαινόμενο του φονταμενταλισμού

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης, *Τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι; Κείμενα για το διάλογο της Ορθοδοξίας με την πόλη, την πολιτική και τον πολιτισμό*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2016.

(Χρ. Σταμούλης)

[2162] Θεολογία και Τέχνη. Το παράδειγμα του Νίκου Καζαντζάκη

Σύγγραμμα:

Χρ. Σταμούλης (επιμ.), *«Γεννήθηκε ο Χριστός, δεν παίξε γέλασε». Τέσσερα συν ένα κείμενα για τον διάλογο του Νίκου Καζαντζάκη με την Ορθοδοξία*, εκδ. Αρμός.

(Χρ. Σταμούλης)

[2129] Η θρησκευτική αποκλειστικότητα και η έννοια του χριστιανικού μονοθεϊσμού

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Θεολογία και θρησκεία εν μέσω απολυτοποίησης και σχετικοποίησης. Το ερώτημα της θρησκευτικής αποκλειστικότητας του Χρι-*

στιανικού Μονοθεϊσμού ενώπιον της σχετικοποίησης των πάντων, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2132] Θεοδικία και το πρόβλημα του κακού

Σύγγραμμα:

Ιωάννης Κουρεμπελές, *Θεοδικία εν ουτοπία: Στοιχεία σύγχρονης ανατομίας του κακού και θεολογικός διάλογος με τις απόψεις του J. B. Metz*, εκδ. Δέσπ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

(Ι. Κουρεμπελές)

[2172] Η αποστολή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο

Συγγράμματα:

1. Στ. Τσομπανίδης, *Μετα-λειτουργία Α': Η συμμετοχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και θεολογίας στην κοινή χριστιανική μαρτυρία για δικαιοσύνη, ειρήνη και ακεραιότητα της δημιουργίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. U. Duchrow – F. J. Hinkelammert, *Ιδιοκτησία για τους ανθρώπους, όχι για το κέρδος. Εναλλακτικές στην παγκόσμια τυραννία του κεφαλαίου*, (μετάφρ. Θ. Δρίτσας – Κ. Σπαθαράκης), εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2013.

(Στ. Τσομπανίδης)

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

[2007] Υμνολογία και ερμηνεία Λειτουργικών Κειμένων

Στο μάθημα αυτό εξετάζονται: Οι υμνογραφικοί όροι, τα στάδια εξέλιξης της Υμνογραφίας, τα είδη των ύμνων (τροπάρια, κοντάκια, κανόνες κ.ά.), οι διάφοροι υμνογράφοι, η σχέση θεολογίας και υμνολογίας, η γλώσσα και η μετρική των λειτουργικών ύμνων. Ερμηνεύονται επίσης βασικοί ύμνοι και ορισμένες ευχές από τη Θεία Λειτουργία και τη λοιπή λειτουργική προσευχή της Εκκλησίας. Δίδεται το λειτουργικό τους πλαίσιο και σχολιάζεται το βαθύτερο θεολογικό τους νόημα (χαρακτηριστικά παραδείγματα: Η Αγία Αναφορά, το Φως Ιλαρόν, η Δοξολογία κ.ά.)

Συγγράμματα:

1. Πατάπιος μοναχός Καυσοκαλυβίτης, *Αθωνικά Υμναγιολογικά Μελετήματα*, τ. Α', εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.
2. Παναγιώτης Τρεμπέλας, *Εκλογή Ελληνικής Ορθοδόξου Υμνογραφίας*, εκδ. "Ο ΣΩΤΗΡ", Αθήνα 2007.

(Π. Σκαλτσής)

[2089] Αδιάλειπτη Λατρεία και Ψαλτήριο

Στο μάθημα αυτό ερευνάται η ιστορία και η θεολογία της αδιαλείπτου λατρείας και μελετώνται οι εντός αυτής τρόποι αξιοποίησης του ψαλτηρίου, όπως π.χ. Ακολουθία των Ακοιμήτων, Ψαλτήριο μετ' Ευχών και Τροπαρίων, Μοναχικό και Ασματικό Τυπικό, Ωρολόγιο του Θηκαρά, κ.ά.

Συγγράμματα:

1. Παναγιώτης Ι. Σκαλτσής, *"Ως είναι την ευχήν άπαντον". Η ακολουθία των δώδεκα ψαλμών*, εκδ. Δέσποινα Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.

2. Παναγιώτης Ι. Σκαλτοής, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής, με ειδική αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

(Π. Σκαλτοής)

[2151] Η υμνογραφία της Μεγάλης Εβδομάδας: Η γλώσσα, το ύφος, το θεολογικό μήνυμα και η πρόσληψή του

Θα γίνει γλωσσική και υφολογική προσέγγιση της υμνογραφίας καθώς επίσης και εξέταση του θεολογικού περιεχομένου της.

Συγγράμματα:

1. Πρωτοπρ. Αλκιβιάδης Καλύβας, *Η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα στην Ελληνορθόδοξη Εκκλησία*, μτφρ. Δημήτρης Κούκουρα, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.
2. Δημήτρα Κούκουρα, *Ρητορική και Εκκλησιαστική Ρητορική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

(Δ. Κούκουρα)

[1186] Σχέσεις Εκκλησίας - Πολιτείας κατά την πρώιμη Βυζαντινή περίοδο

Διερεύνηση των σχέσεων Εκκλησίας και Αυτοκρατορίας κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο μέσα από την αξιολόγηση των νέων κοινωνικών, πολιτικών και εκκλησιαστικών δεδομένων των αρχών του 4^{ου} αιώνα. Συστηματική μελέτη των διαδοχικών σταδίων που διέπουν τις σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας κατά την περίοδο πριν από την πρώτη Οικουμενική Σύνοδο. Προσέγγιση της νέας αυτοκρατορικής θρησκευτικής πολιτικής και της αφετηριακής διαδικασίας μεταμόρφωσης της ειδωλολατρικής ρωμαϊκής Πολιτείας σε χριστιανική.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Μαγγιώρος, *Ο Μέγας Κωνσταντίνος και η Δυνατιστική έριδα. Συμβολή στη μελέτη των σχέσεων Εκκλησίας- Πολιτείας κατά την Κωνσταντινεία περίοδο*, εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Βασίλειος Κουκουσάς, *Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας στο Βυζάντιο*, εκδόσεις Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2010.

(Ν. Μαγγιώρος)

[2122] Θρησκεία και ανθρώπινα δικαιώματα

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Πέτρου, *Θρησκεία και Κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011.

2. Κ. Δεληκωνσταντής, *Τα δικαιώματα του ανθρώπου. Δυτικό ιδεολόγημα ή οικουμενικό ήθος*; εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2011.

(συνδιδασκαλία: Ν. Μαγγιώρος / Χρ. Τσιρώνης)

[2043] Σύγχρονες τάσεις σχεδιασμού και διεξαγωγής της διδασκαλίας με ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών

Σύγχρονες εκπαιδευτικές προτάσεις στο σχεδιασμό της διδασκαλίας που ενσωματώνουν και τις νέες τεχνολογίες: υπολογιστές, διαδραστικούς πίνακες. Παρουσίαση παραδειγμάτων Σχεδίων Διδασκαλίας, Μικροδιδασκαλίας, Σχεδίων Εργασίας, Ερευνητικών Εργασιών, Σεναρίων. Συμβολή των νέων τεχνολογιών στη διεξαγωγή της διδασκαλίας με τη δημιουργία Φύλλων Εργασίας, Εννοιολογικών Χαρτών, Project, Ιστολογίων (blog), Wiki, WebQuest. Το διαδίκτυο στη διδασκαλία. Αποτίμηση της μάθησης μέσω ηλεκτρονικών φακέλων εργασίας (e-portfolio), κλιμάκων Διαβαθμισμένης Αξιολόγησης (rubrics).

Συγγράμματα:

1. Jonassen D., Howland J., Marra R. & Crismond D., (μτφ. Μητροπούλου Βασιλική), *Ουσιαστική μάθηση με την Τεχνολογία*, εκδόσεις Ι. Καραδέδου Μέθεξς, Θεσσαλονίκη 2008.

2) Μπίκος, Κ. *Ζητήματα Παιδαγωγικής που θέτουν οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Ζυγός: Θεσσαλονίκη 2012

(Β. Μητροπούλου)

[1764] Η συγγνώμη και η συγχώρηση στις διαπροσωπικές σχέσεις των εφήβων και η ορθόδοξη χριστιανική αγωγή

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: την εννοιολογική προσέγγιση των όρων της συγγνώμης και της συγχώρησης στην Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση, τη διαδικασία της συγγνώμης και της συγχώρησης στην παιδική και εφηβική ηλικία υπό το πρίσμα των αρχών της εξελικτικής ψυχολογίας και της ψυχοθεραπείας και τους βασικούς άξονες της χριστιανικής αγωγής για την προσέγγιση της συγγνώμης και της συγχώρησης στον έφηβο.

Συγγράμματα:

1. Μ. Ράντζου, *Η συγγνώμη και η συγχώρηση στη διαπροσωπική επικοινωνία των εφήβων και η ελληνορθόδοξη παιδεία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Ι. Τσαγκας, *Το παιδί της σχολικής ηλικίας και ο έφηβος στην εκκλησιαστική κοινότητα. Θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2012.

(Μ. Ράντζου)

[1765] Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η ενοριακή κατηχητική διακονία

Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει: α) την ανάλυση της σημασίας των αντιθέσεων και των διαπληκτισμών στην καθημερινή ζωή των παιδιών και β) την καταγραφή τρόπων αντιμετώπισής τους μέσα από παραδείγματα της Ορθόδοξης Χριστιανικής Παράδοσης και τις αρχές της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Παράλληλα προτείνονται και μοντέλα διδασκαλίας για τη διαχείριση και επίλυση των συγκρούσεων στην ενοριακή εκκλησιαστική κατήχηση. Τα παιδιά, μαθαίνοντας να διαχειρίζονται αντιθέσεις και διαπληκτισμούς στις διαπροσωπικές σχέσεις τους, οικειοποιούνται ειρηνικές μορφές συμπεριφοράς στην κοινωνία της διαπολιτισμικότητας και του διαφορετικού, γίνονται φορείς του λόγου του Χριστού διατηρώντας την ορθόδοξη ταυτότητά τους ανάμεσα στις διαφορετικά εκφραζόμενες θρησκείες.

Συγγράμματα:

1. Μαρία Ράντζου, *Η διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η κατηχητική διακονία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2015.

2. Ηρ. Ρεράκης, *Ο «άλλος» στο ελληνικό σχολείο. Ορθόδοξη χριστιανοπαιδαγωγική θεώρηση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

(Μ. Ράντζου)

[2056] Γλώσσα και σύμβολο στη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών

Το θέμα της γλώσσας αποτελεί ως γνωστόν βασική πτυχή κάθε θεολογικής έρευνας και της θεολογίας γενικότερα, δεδομένου ότι σχετίζεται άμεσα με το ανακοινώσιμο της αποκάλυψης και στη συνέχεια με τη διάδοση του θρησκευτικού μηνύματος. Υπό την έννοια αυτή καθίσταται άμεσα εμφανής η σύνδεση του Μαθήματος της Γλώσσας με το Μάθημα των Θρησκευτικών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρείται μία διεπιστημονική προσέγγιση της έννοιας του «συμβόλου», τόσο του γλωσσικού όσο και του λατρευτικού, με βάση τα επιστημονικά εχέγγυα των επιστημών της Φιλολογίας και της Διδακτικής.

Διερευνάται η έννοια του Συμβόλου στο πλαίσιο της Ορθόδοξης Θεολογίας καθώς και αναφορικά με βασικούς εκπροσώπους της σύγχρονης σκέψης (ψυχολογία, φιλοσοφία). Παρουσιάζονται με κριτικό τρόπο οι κυριότερες κατευθύνσεις στη σύγχρονη Διδακτική των Συμβόλων (βιωματική - αναγωγική, ιστορικοκριτική - επαγωγική και σημειωτική), οι οποίες και αντιμετωπίζουν το Σύμβολο ως το προσφορότερο μέσο για τη διδασκαλία του Μαθήματος των Θρησκευτικών. Τέλος, αναλύεται η ανάπτυξη της θρησκευτικής αλλά και της συμβολικής σκέψης των μαθητών στο πλαίσιο της διδασκαλίας των συμβόλων.

Το μάθημα είναι συνδιδασκαλία της κας Α. Κόλτσιου-Νικήτα και του κ. Αθ. Στογιαννίδη.

Συγγράμματα:

1. Κογκούλης, Ιωάννης (2014). *Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών-Παιδείας και Ελληνορθόδοξης Κληρονομιάς- στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Δέσποινα Κυριακίδη.

2. Λέβ Βιγκότσκι, *Σκέψη και Γλώσσα*, εκδ. Ελένης Γ. Σαραφίδου & Σία Ε.Ε.

(συνδιδασκαλία: Αθ. Στογιαννίδης / Α. Κόλτσιου-Νικήτα)

Ε. ΤΟΜΕΑΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

[2073] Συμβουλευτική Γάμου και Οικογένειας

Συγγράμματα:

1. π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, *Γάμος και οικογενειακή ζωή*, εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2015.
2. Γεώργιος Μαντζαρίδης, *Καινοτομία και Παράδοση*, εκδ. Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου, Αθήνα 2014.

(π. Βασίλειος Καλλιακμάνης)

[2171] Φύλο, Θρησκεία, Πολιτική

Το μάθημα διερευνά τους τρόπους με τους οποίους το φύλο εμπλέκεται στην εκκοσμικευτική διαδικασία και πιο συγκεκριμένα, τις επιπτώσεις της διάκρισης θρησκευτικού και πολιτικού πεδίου σε θέματα ισότητας των φύλων, τις κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες από τη δραστηριοποίηση των θρησκειών στο δημόσιο χώρο, τη σχέση των θρησκειών με τη δημοκρατία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ισότητα των φύλων, καθώς και την εργαλειοποίηση των γυναικών για την εκπλήρωση πολιτικών στόχων του χριστιανικού, ισλαμικού και ινδοϊστικού φονταμενταλισμού.

Σύγγραμμα:

Jills Steans, *Φύλο και Διεθνείς σχέσεις*, εκδ. Πεδίο.

(Ν. Παπαγεωργίου)

[2034] Ψηφιακός Κόσμος [Διαδίκτυο & Επεξεργασία Εικόνας (Photoshop)]

[Α] Ο ψηφιακός κόσμος που αναπτύχθηκε τις τελευταίες δεκαετίες συνεχώς επεκτείνεται και ανδρώνεται. Από την άλλη υπάρχει ο κυρίαρ-

χος φυσικός κόσμος. Στα πλαίσια του διδακτικού αυτού αντικειμένου εξετάζονται και παρουσιάζονται τα ακόλουθα θέματα:

- Ποιο το περιεχόμενο του ψηφιακού κόσμου
- ποια τα αντικείμενα και εφαρμογές του
- νέες οπτικές του φυσικού κόσμου
- ποια η σχέση του ψηφιακού προς τον φυσικό κόσμο
- ποια η διαλειτουργικότητα και αλληλεπίδραση των δύο αυτών

κόσμων κ.ά.

[B] Εισαγωγή στον αχανή χώρο του κυβερνοχώρου και ανάλυση των παραμέτρων του Διαδικτύου. Κριτήρια και προϋποθέσεις βελτιστοποιημένης διαδρομής αναζήτησης πληροφορίας. Κριτική χρήση και σημασία της ψηφιακής εικόνας και του αντίστοιχου πεδίου επεξεργασίας εικόνας στην λειτουργικότητα του Διαδικτύου. Θέματα και στοιχεία επεξεργασίας εικόνας. Συσχέτιση και εφαρμογή των διαδικτυακών πληροφοριών και της άντλησής τους, όπως και της επεξεργασίας εικόνας, σε αντικείμενα θεολογικής έρευνας. Διεύρυνση της εστίασης σε θέματα επιστημονικής διερεύνησης και ενδιαφέροντος, καθώς και σε τεχνολογικές περιοχές και εφαρμογές.

Άσκηση: Εισαγωγή, παρουσίαση και ανάπτυξη εφαρμογών σε περιβάλλον PhotoShop.

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.
2. Νικόλαος Παπαμάρκος, *Ψηφιακή επεξεργασία και ανάλυση εικόνας*.
- 3 Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Παρατηρησιακή Πληροφορία*, Θεσσαλονίκη 2013.

(Ν. Μυρίδης)

**[2103] Ψηφιακά Μουσεία, Βιβλιοθήκες και Εγκυκλοπαιδείες:
Αναζήτηση, επίδειξη και μετρητική Πληροφορίας.**

Συγγράμματα:

1. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Τεχνολογία και Πληροφορική στο χώρο του Πολιτισμού*, εκδ. Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2013.

2. Νικόλαος Ε. Μυρίδης, *Εφαρμογές της Πληροφορικής στην Θεολογία και τον Πολιτισμό*, Θεσ/νίκη 2013.
3. Cooper P. Mick, *Disigning Effective web Surveys*, Cambridge University Press.

(Ν. Μυρίδης)

[2104] Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: Θεωρία και Πράξη στο σύγχρονο σχολείο

Συγγράμματα:

1. Χ. Ν. Τσιρώνης, *Κοινωνικός αποκλεισμός και εκπαίδευση στην ύστερη νεωτερικότητα*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.
2. Μ. Κελπανίδης, *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, εκδ. Ζυγός, 2012.

(Χ. Τσιρώνης)

[2122] Θρησκεία και ανθρώπινα δικαιώματα

Συγγράμματα:

1. Ιωάννης Πέτρου, *Θρησκεία και Κοινωνία*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011.
2. Κ. Δεληκωνσταντής, *Τα δικαιώματα του ανθρώπου. Δυτικό ιδεολόγημα ή οικουμενικό ήθος*; εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2011.

(συνδιδασκαλία: Χρ. Τσιρώνης / Ν. Μαγγιώρος)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Στο Τμήμα Θεολογίας εισάγονται φοιτητές με τους ακόλουθους τρόπους:

- Με τις Πανελλήνιες Εξετάσεις
- Ως πτυχιούχοι Ακαδημιών
- Ως πτυχιούχοι Ανωτέρων Εκκλησιαστικών Σχολών
- Ως πτυχιούχοι Σχολών των Α.Ε.Ι.
- Ως πτυχιούχοι ισότιμων Σχολών του Εξωτερικού
- Ομογενείς
- Αλλοδαποί
- Κύπριοι
- Με ειδικούς λόγους (λόγους υγείας).

Ο Σύλλογος Φοιτητών της Θεολογικής Σχολής προωθεί λύσεις για τα φοιτητικά και πανεπιστημιακά προβλήματα, συμμετέχει με εκπροσώπους στα φοιτητικά όργανα (ΦΕΑΠΘ, ΕΦΕΕ) και διοργανώνει εκδηλώσεις θεολογικού, πολιτιστικού, πολιτικού και ενημερωτικού περιεχομένου.

Ο Φοιτητικός Σύλλογος εκπροσωπεί νόμιμα τους φοιτητές στα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου, στο Τμήμα, στους Τομείς και στα Διοικητικά Συμβούλια με δικαίωμα λόγου και ψήφου. Συμμετέχει, ισότιμα με τους διδάσκοντες, στις εκλογές των Πρυτάνεων, Κοσμητόρων, Προέδρων Τμημάτων, Διευθυντών Τομέων κ.τ.λ. Συμμετέχει επίσης στην οργάνωση του προγράμματος σπουδών και γενικά συμβάλλει αποφασιστικά και θετικά στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Ανώτατο όργανο των φοιτητών, σε πανελλήνια κλίμακα, είναι η Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας (ΕΦΕΕ), με το μεγάλο κύρος και τις περγαμηνές που της χάρισαν οι ιστορικοί αγώνες της για Ελευθερία και Δημοκρατία στη χώρα μας, από την εποχή των «Συλλαλητηρίων για την

Κύπρο», του «114», του «15%», του Πολυτεχνείου και άλλων ιστορικών καμπών στην ιστορία της νεολαίας και του φοιτητικού κινήματος στη χώρα μας. Στην ΕΦΕΕ στέλνονται εκλεγμένοι εκπρόσωποι από όλους τους Φοιτητικούς Συλλόγους των ΑΕΙ της χώρας. Εξίσου σημαντικό συλλογικό όργανο είναι η Φοιτητική Ένωση Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΦΕΑΠΘ), με επίσης μεγάλη ιστορία στο φοιτητικό κίνημα, που εκπροσωπεί τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Α.Π.Θ. Στη ΦΕΑΠΘ στέλνονται οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι από τους Φοιτητικούς Συλλόγους του Πανεπιστημίου μας.

Β. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ Α.Π.Θ.

Α. Γενικά

1. Σκοπός του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. είναι η υποστήριξη των διαδικασιών της μάθησης, της διδασκαλίας και της έρευνας στο Α.Π.Θ., μέσω της διάθεσης τεκμηριωμένης πληροφορίας σε κάθε είδους μορφή (βιβλία, περιοδικά, μη έντυπο υλικό, ηλεκτρονικό υλικό, νόμιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες δικτύου κ.λπ.), με παράλληλη ενημέρωση και καθοδήγηση των χρηστών για την άριστη χρήση της. Η πληροφορία αυτή θα είναι, υπό προϋποθέσεις, και στη διάθεση χρηστών εκτός της πανεπιστημιακής κοινότητας.

2. Το σύστημα βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ. αποτελείται από την Κεντρική Βιβλιοθήκη (ΚΒ) και τις Περιφερειακές Βιβλιοθήκες (ΠΒ).

3. Η ΚΒ στεγάζεται στο ομώνυμο κτίριο της Πανεπιστημιούπολης και αποτελεί την Κεντρική Μονάδα Διαχείρισης του έντυπου και μη έντυπου υλικού που καλύπτει ανάγκες του συστήματος βιβλιοθηκών του Α.Π.Θ.

4. Ως ΠΒ νοούνται βιβλιοθήκες Σχολών, Τμημάτων ή ομάδων συγγενών Τμημάτων του Α.Π.Θ. που στεγάζονται σε χώρους των αντίστοιχων Σχολών και Τμημάτων.

Γ. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Η ενιαία Θεολογική Σχολή είχε τέσσερα Σπουδαστήρια, που κάλυπταν τους αντίστοιχους θεολογικούς κλάδους, και ένα Παιδαγωγικό Εργαστήριο. Μετά τη διαίρεση της Σχολής, τα Σπουδαστήρια ανήκουν και στα δυο Τμήματα.

Από τον Οκτώβριο του 1986 λειτουργεί στη Σχολή ενιαία Βιβλιοθήκη. Δίπλα από τα γραφεία των Γραμματειών διαμορφώθηκε εξυπαρχής χώρος Αναγνωστηρίου χωρητικότητας εκατό περίπου ατόμων. Το Ανα-

γνωστήριο διαθέτει τις απαραίτητες σειρές κειμένων και τα χρησιμότερα όργανα μελέτης (λεξικά, κλείδες κ.λπ.).

Η λειτουργία της Βιβλιοθήκης και του Αναγνωστηρίου ρυθμίζεται από τον παρακάτω Κανονισμό.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ώρες Λειτουργίας

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων: Δευτέρα - Πέμπτη, ώρες 08:30 - 20:00 και Παρασκευή 08:30 - 15:00

Κατά τη διάρκεια των διακοπών: Δευτέρα - Παρασκευή, ώρες 08:30 - 15:00.

Πρόσβαση στη Βιβλιοθήκη

Κάθε φοιτητής γίνεται μέλος της Βιβλιοθήκης με την υποβολή σ' αυτή αίτησης εγγραφής. Τότε αποκτά την προσωπική του ταυτότητα και μπορεί να δανείζεται βιβλία.

Οι φοιτητές, μεταπτυχιακοί, διδάκτορες κ.λπ. έχουν πρόσβαση στα βιβλιοστάσια με την ένδειξη της αστυνομικής τους ταυτότητας ή του βιβλιαρίου σπουδών, το οποίο και αφήνουν στους υπαλλήλους.

Δανεισμός Βιβλίων και Διάρκεια Δανεισμού

Τα βιβλία δανείζονται στο χώρο υποδοχής της Βιβλιοθήκης, με την ένδειξη της ταυτότητας (κάρτας Βιβλιοθήκης). Οι φοιτητές έχουν δικαίωμα να δανείζονται 4 βιβλία για 15 μέρες, ενώ οι μεταπτυχιακοί, οι διδάκτορες και τα μέλη ΔΕΠ 15 βιβλία για 1 μήνα.

Όλα τα μέλη έχουν δικαίωμα να δανείζονται μόνο 1 βιβλίο για 3 ώρες ή για 3 μέρες (σειρές, θεματικοί κύκλοι κ.λπ.).

Η απώλεια της πρώτης κάρτας αντιστοιχεί σε πρόστιμο 5 €, της δεύτερης σε 20 € και την τρίτη διαγράφεται ο αναγνώστης.

Οι εξωτερικοί χρήστες μπορούν να δανείζονται μέχρι 5 βιβλία αποκτώντας την κάρτα βιβλιοθήκης ως ακολούθως:

α) Μέλη ΔΕΠ και φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων

30 € για ετήσια χρήση

20 € για εξάμηνη χρήση

β) Λοιποί εξωτερικοί χρήστες

50 € για ετήσια χρήση

30 € για εξαμήνη χρήση

20 € για τριμήνη χρήση

Η κάρτα ισχύει για όλες τις βιβλιοθήκες του Α.Π.Θ. Αν υπάρχει εκκρεμότητα (πρόστιμο ή απώλεια βιβλίου) δεν μπορεί να δοθεί βεβαίωση από τη βιβλιοθήκη σε κανέναν αναγνώστη (φοιτητή, μεταπτυχιακό ή διδάκτορα).

Η καθυστέρηση επιστροφής των βιβλίων επισύρει πρόστιμο, το οποίο ανέρχεται σε 0,30 € την ημέρα ή την ώρα. Το πρόστιμο των χαμένων βιβλίων είναι τουλάχιστον 35 €. Τα πληροφοριακά βιβλία (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), τα περιοδικά, οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες και οι διδακτορικές διατριβές δεν δανείζονται.

Βιβλία, που ανήκουν σε Σειρές και σε Θεματικούς Κύκλους, δανείζονται, εάν υπάρχει δεύτερο αντίτυπό τους.

Όλα τα βιβλία επιστρέφονται στο χώρο δανεισμού. Όσα βιβλία δεν έχουν δεσμευθεί από άλλους χρήστες, είναι δυνατόν να δανεισθούν εκ νέου στον ίδιο αναγνώστη για μια ακόμη φορά.

Συλλογή

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται ως εξής:

Αναγνώστηριο: Βιβλία πληροφοριακά (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά κ.λπ.), εγχειρίδια, κείμενα (αρχαία και πατερικά).

Τμήμα Παλαιτύπων.

Βιβλιοστάσια:

Α': Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές εργασίες και εκδόσεις Τέχνης.

Β': Η κυρίως Συλλογή και η Δωρεά D. Zelle (μη δανειζόμενη).

Πρώτο μικρό βιβλιοστάσιο: εκδόσεις σλαβικές και αραβικές

Δεύτερο μικρό βιβλιοστάσιο: μικρό τμήμα Περιοδικών και διάφορα πολλαπλά αντίτυπα.

Ασφάλεια

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί αντικλεπτικό σύστημα. Παρακαλείσθε να επιβεβαιώνετε τη σωστή διαδικασία δανεισμού πριν εγκαταλείψετε το χώρο της Βιβλιοθήκης.

Φωτοτυπίες

Υπάρχει δυνατότητα λήψης φωτοτυπιών (με χρέωση) από φωτοτυπικά μηχανήματα που βρίσκονται στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Η φωτοτύπηση γίνεται με ειδικές κάρτες (50 και 100 φωτοτυπιών, με κόστος 2 και 3,5 € αντίστοιχα), που παρέχονται από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης.

Ανεύρεση Βιβλίων

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει Ανοικτό Δημόσιο Κατάλογο (OPAC), που υποστηρίζεται από το αυτοματοποιημένο σύστημα Horizon. Υπάρχει δυνατότητα αναζήτησης βιβλίων με τη χρήση της υπηρεσίας Webpac μέσω του Internet, <http://www.lib.auth.gr>

Η αναζήτηση των βιβλίων γίνεται από τους ίδιους τους χρήστες (από Η/Υ που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη και στις νησίδες της σχολής που βρίσκονται στον 4ο όροφο).

Σημ.: Οι αναγνώστες πρέπει να γνωρίζουν καλά τη δομή της βιβλιοθήκης. Επίσης, για την αναζήτηση βιβλιογραφίας πραγματοποιούνται σχετικά σεμινάρια στο χώρο της Κεντρικής Βιβλιοθήκης.

Γενικοί Κανόνες

Οι χρήστες δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την κάρτα βιβλιοθήκης άλλου φοιτητή. Τα βιβλία πρέπει να επιστρέφονται στην κατάσταση που παραλαμβάνονται, χωρίς φθορές. Στους χώρους της Βιβλιοθήκης απαγορεύονται το κάπνισμα, το φαγητό, ο καφές, τα αναψυκτικά. Επιτρέπεται μόνο το νερό.

Απαγορεύεται η κατά οποιοδήποτε τρόπο ενόχληση των αναγνωστών (δυνατή ομιλία, θόρυβοι, κ.λπ.).

Τσάντες και σακίδια φυλάσσονται σε ειδικό χώρο έξω από το βιβλιοστάσιο.

Δ. Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε για πρώτη φορά το 1966, ενώ το 1974 οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή Αντώνιο Αλυγιζάκη. Η κατά τα τελευταία όμως χρόνια έλλειψη μιας μόνιμης και συγκροτημένης Χορωδίας στη Σχολή μας οδήγησε το 1999 τον τότε κοσμήτορα καθηγητή Σωτήριο Βαρναλίδη στην απόφαση να συγκροτηθεί εκ νέου η Χορωδία με άρτια οργάνωση και υλικοτεχνική υποδομή, προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια τη Σχολή. Έτσι, με πρόταση της κοσμητείας, οργανώθηκε ο χορός ψαλτών αποτελούμενος από ταλαντούχους φοιτητές της Σχολής, με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής *Οι Τρεις Ιεράρχες*», αφού η πρώτη μεγάλη εμφάνισή του έγινε στην αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου στην εορτή των τριών μεγάλων αυτών αγίων.

Πρωταρχικός σκοπός του χορού είναι η συμμετοχή και η άρτια ψαλμώδηση των ακολουθιών που τελούνται στο ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής κάθε Πέμπτη, αλλά και άλλες μέρες, οι οποίες περιλαμβάνουν μια σειρά δεκαπέντε περίπου αρχαϊκών και μεταγενέστερων λειτουργιών και άλλων ακολουθιών. Με τον τρόπο αυτό έρχονται σε επαφή οι φοιτητές της Σχολής με την παράδοση και τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας και τους διάφορους λειτουργικούς τύπους και επιβεβαιώνεται η αδιάρρηκτη συνέχεια της λατρευτικής ζωής και της ευχαριστιακής προσφοράς των πιστών προς τον Τριαδικό Θεό.

Ωστόσο, εκτός από αυτό, και κατά τα πρότυπα των χορών ψαλτών της ιστορίας της ψαλτικής τέχνης, η Χορωδία ασκείται και παρουσιάζει σε ακολουθίες ή και σε σχετικές μουσικολογικές συνάξεις, εντός ή εκτός της Θεσσαλονίκης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη κορυφαίων εκκλησιαστικών μελοποιών. Είναι μια προσπάθεια σπουδής των μελών του χορού και παρουσίας στο ευρύ κοινό των θησαυρών της πολύ σημαντικής αυτής εκκλησιαστικής-πολιτιστικής δημιουργίας και έκφρασης του ελληνορθόδοξου πολιτισμού, που αποδεδειγμένα σημάδεψε καίρια το παγκόσμιο μουσικό γίγνεσθαι ως ο μακροβιότερος γραπτός μουσικός πολιτισμός (από τον 9^ο αιώνα και εξής). Κυρίως όμως η δραστηριότητα

της Χορωδίας-χορού ψαλτών της Θεολογικής Σχολής «Οι Τρεις Ιεράρχες» αποβλέπει στην ορθή - κατά την έννοια της υπεύθυνης εκκλησιαστικής διακονίας και της εκφραστικής και ιεροπρεπούς μουσικής επένδυσης του υμνογραφικού λόγου-προσομιλία των πιστών με τον Τριαδικό Θεό, με την ικεσία, την παράκληση, την ευχαριστία και τη δοξολογία.

Η Χορωδία διευθύνεται από τον πρωτοπρ. Σπυρίδωνα Αντωνίου, Επίκ. Καθηγητή της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Ε. ΜΑΘΗΜΑΤΑ - ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

α. Πανεπιστημιακό Ημερολόγιο - Αργίες

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και τελειώνει την 31^η Αυγούστου του επόμενου έτους.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστο 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

3. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου.

4. Τα μαθήματα διακόπτονται από την παραμονή των Χριστουγέννων ως και τα Θεοφάνια, από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη από την Καθαρή Δευτέρα, από τη Μεγάλη Δευτέρα ως και την Κυριακή του Θωμά, την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών και την ημέρα των πρωτανικών εκλογών.

5. Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω αργίες:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28^{ης} Οκτωβρίου

Την 17^η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού (25 Μαρτίου)

Την πρώτη Μαΐου

Της Αναλήψεως

Του Αγίου Πνεύματος

β. Απόφαση Συγκλήτου 2562/7.6.1989

Η Σύγκλητος, έχοντας υπόψη την Υπουργική Απόφαση αριθμ. ΣΤ' 5/27/20-10-1982, με την οποία ορίστηκε ότι οι αρμοδιότητες των Πειθαρχικών Συμβουλίων των φοιτητών περιέρχονται στις Συγκλήτους των Α.Ε.Ι., αποφάσισε, για ενιαία ρύθμιση του θέματος αυτού από όλα τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, τα εξής:

Εξουσιοδοτεί τα Τμήματα του Πανεπιστημίου, σε περίπτωση που συλλαμβάνεται φοιτητής να αντιγράψει, να επιβάλλουν ποινή αποκλεισμού από όλα τα μαθήματα της επόμενης εξεταστικής περιόδου.

Η σχετική απόφαση θα πρέπει να κοινοποιείται στη Σύγκλητο.

Σε περίπτωση αμφισβήτησης του γεγονότος της αντιγραφής από τον φοιτητή ή ακόμη σε περίπτωση ύπαρξης μαρτύρων ότι δεν διεπράχθη το αδίκημα το θέμα θα παραπέμπεται στη Σύγκλητο, αφού προηγηθεί η σχετική διαδικασία απολογίας του φοιτητή και εξέταση μαρτύρων που τυχόν υπάρχουν.

Ιδιαίτερες περιπτώσεις αντιγραφών, όπως πλαστοπροσωπίες ή υποτροπές ίδιων φοιτητών σε αντιγραφές, θα εξετάζονται από τη Σύγκλητο, ύστερα από πρόταση του Τμήματος για επιβολή πιθανόν μεγαλύτερης ποινής.

Για τις ρυθμίσεις αυτές πρέπει να ενημερωθούν όλα τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία και θα πρέπει να τις ανακοινώσουν στους φοιτητές πριν την έναρξη διεξαγωγής των εξετάσεων.

Οι φοιτητές θα πρέπει να προσέρχονται στις εξετάσεις με τις φοιτητικές ταυτότητες ή το βιβλιάριο σπουδών τους ή, σε περίπτωση έλλειψης αυτών, με οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους.

Επειδή διατυπώθηκε η άποψη ότι αρκετές φορές προβλήματα αντιγραφής δημιουργούνται σε εξετάσεις ορισμένων μαθημάτων, η Σύγκλητος θεωρεί σκόπιμο τα Τμήματα να ενεργοποιήσουν τις Επιτροπές Προγραμμάτων Σπουδών τους, οι οποίες να αντιμετωπίσουν συνολικά όχι μόνο τη σύνθεση του Προγράμματος Σπουδών τους, τον αριθμό των διδασκομένων μαθημάτων και τον τρόπο διδασκαλίας τους, αλλά και τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων, ώστε να προαχθεί το πνεύμα της ακαδημαϊκής ατμόσφαιρας, μέσα στο οποίο είναι απαραίδεκτες ενέργειες τύπου αντιγραφών.

γ. Κανονισμός Γραπτών Εξετάσεων Τμήματος Θεολογίας

1. Οι φοιτητές υποχρεούνται να έχουν μαζί τους την φοιτητική τους ταυτότητα ή το πάσο, για να γίνεται ο αναγκαίος έλεγχος από τους επιτηρητές. Ο φοιτητής παραδίδει το γραπτό του με την επίδειξη της φοιτητικής του ταυτότητας.

2. Η κόλλα αναφοράς για το γραπτό δοκίμιο των εξετάσεων δίδεται από τον εξεταστή και φέρει την σφραγίδα του αντίστοιχου Τομέα ή και τη μονογραφή του καθηγητή. Δεύτερη κόλλα αναφοράς δίδεται μόνο από τον υπεύθυνο επιτηρητή.

3. Κατά τη διάρκεια της εξετάσεως απομακρύνονται τα βιβλία και οι σημειώσεις από τα έδρανα των φοιτητών. Μπροστά τους υπάρχει μόνο η κόλλα του γραπτού δοκιμίου τους. Ως πρόχειρο χρησιμοποιείται η τέταρτη σελίδα του δοκιμίου.

4. Η επιτήρηση δεν είναι σκληρή και καταπιεστική. Είναι όμως αυστηρή και δίκαιη, για να αποφεύγονται οι περιπτώσεις απειθαρχίας ή αντιγραφών και να περισώζονται το κύρος και η αντικειμενικότητα των εξετάσεων.

5. Η επιτήρηση γίνεται από τους καθηγητές όλων των βαθμίδων, τους Βοηθούς-Επιστημονικούς Συνεργάτες, τα μέλη του Ε.Τ.Ε.Π. και τους Ειδικούς Μεταπτυχιακούς Υποτρόφους του Τμήματος.

6. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αποχωρήσει από την αίθουσα των εξετάσεων χωρίς να παραδώσει το γραπτό του, έστω και αν δεν έχει ασχοληθεί καθόλου με την απάντηση των ερωτήσεων.

7. Σε περιπτώσεις απειθαρχίας, απρεπούς συμπεριφοράς ή αντιδικίας, επιλαμβάνεται του θέματος, ανάλογα με τη σοβαρότητα, το Τμήμα και αποφασίζει για τη λύση παρόμοιων προβλημάτων.

8. Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων απαγορεύεται το κάπνισμα.

δ. Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

Κάθε εξάμηνο, πριν από την έναρξη της εξεταστικής περιόδου, οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να αξιολογούν τα μαθήματα και τους διδάσκοντες, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Μονάδας Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ-ΑΠΘ <http://qa.auth.gr>) και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	2310.99.6703
Τηλεφωνικό Κέντρο Πανεπιστημίου	2310.99.6000
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Γραμματεία	2310.99.2602
Φοιτητική Λέσχη Α.Π.Θ. - Υγειονομική Υπηρεσία	2310.99.2642
Κεντρική Βιβλιοθήκη (Γραμματεία)	2310.99.5354
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	2310.99.2672
Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής	2310.99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	2310.99.6698
Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6977
Προϊστάμενος Γραμματείας Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6980
Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας	2310.99.6981
	2310.99.6983
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	2310.99.6691
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6999
Κυλικείο Θεολογικής Σχολής	2310.99.6995

		<i>Οικία</i>	<i>Γραφείο</i>
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.664.056	2310.99.7033
Αναστασίου Ευάγγελος	(ΕΔΙΠ)		2310.99.6985
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ.	(Καθ.)		2310.99.6947
Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου			
Αραμπατζής Χρήστος	(Καθ.)		2310.99.7023
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)	23920.66.031	2310.99.1371
Βαλαής Διονύσιος	(Αν. Καθ.)		2310.99.7480
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		2310.99.6979
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)	2310.526755	2310.99.7919
Δάφφα Αγνή	(Ε.Ε.Π. Γερμανικής)		2310.99.6636
Ευαγγέλου Ηλίας	(Αν. Καθ.)		2310.99.1369
Ευσταθιάδου Αναστασία	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Ζιάκα Αγγελική	(Αν. Καθ.)	6972328626	2310.99.7919
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)		2310.99.6990
Καγιάρας Ηλίας	(ΕΤΕΠ)		2310.99.7042

Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)		2310.99.6972
Καπλάνη Ελισάβετ	(ΕΤΕΠ)		2310.99.6952
Κατσαρού Χρυσάνθη	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6982
Κόλτσιου-Νικήτα Άννα	(Καθ.)	2311.251.051	2310.99.7112
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)	6944.779737	2310.99.6978
Κουρεμπελές Ιωάννης	(Καθ.)	2310.580.966	2310.99.7093
Κυβρακίδου-Ζαπατέτα Καλ.	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.1308
Κυριατζή Αντωνία	(Λέκτ.)	2310.281.814	2310.99.6941
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)	2310.939.305	2310.99.6936
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.7132
Μητροπούλου-Μούρκα	(Αν. Καθ.)	2310.328.255	2310.99.7075
Βασιλική			
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)	2310.422.056	2310.99.6997
Μπουζιανάς Ιωάννης	(ΕΤΕΠ)	2310.310.988	2310.99.6971
Μπρανιώτου Αικατερίνη	(ΕΔΙΠ)	2310.212.842	2310.99.6690-1
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6970
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)	6976276070	2310.99.6967
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)	2310.244.456	2310.99.6973
Παπαδόπουλος Ιωάννης	(Συμ. Υπ. Γραμμ.)		2130.99.1308
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		2310.99.6933
Πήτα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		2310.99.6980
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		2310.99.6940
Ρόσιος Νικόλαος	(ΕΤΕΠ)		2310.99.6938
Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)		2310.99.6959
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	23210.23.848	2310.99.6657
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.347.573	2310.99.6977
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6627
Στράτου Αικατερίνη	(ΕΤΕΠ)	2310.662.755	2310.99.6976
Τζελιάτης Απόστολος	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τομποσίδης Αναστάσιος	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6983
Τσαρουχίδου Αλεξάνδρα	(Υπ. Βιβλ.)		2310.99.6690
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		2310.99.6910
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.450.504	2310.99.7478
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		2310.99.6917
Χατζή Διονυσία	(Υπ. Γραμμ.)		2310.99.6981
Χατζούλη Γλυκερία	(Επ. Καθ.)	2310.273.252	2310.99.6944
Χρηστίδου-Κιοσέογλου	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		2310.99.6979
Σμαράγδα			

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ (FAX)
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ (E-MAIL)**

Γραμματεία Τμήματος Θεολογίας		2310.99.6991	info@theo.auth.gr
Αμοιρίδου Ευαγγελία	(Αν. Καθ.)	2310.99.7033	eamoir@theo.auth.gr
Ανδρέας Νανάκης, Μητρ. Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Βιάννου	(Καθ.)	2310.99.6947	imarkal1@otenet.gr nanakis@theo.auth.gr
Αραμπατζής Χρήστος	(Καθ.)		arab@theo.auth.gr
Ατματζίδης Χαράλαμπος	(Αν. Καθ.)		atmatz@theo.auth.gr
Βαλαής Διονύσιος	(Αν. Καθ.)		dvalais@theo.auth.gr
Γκίνου Ελένη	(Ε.Ε.Π. Γαλλικής)		ginou@the. forthnet.gr
Γκουτζιούδης Μόσχος	(Επ. Καθ.)		moschosg@theo.auth.gr
Ευαγγέλου Ηλίας	(Αν. Καθ.)	2310.99.1369	iliasev@theo.auth.gr
Ζιάκα Αγγελική	(Αν. Καθ.)		ziaka@theo.auth.gr
Ιωαννίδης Φώτιος	(Καθ.)	2310.99.6990	fioan@theo.auth.gr
Καγιάρας Ηλίας	(ΕΤΕΠ)		hnc@theo.auth.gr
Καλλιακμάνης π. Βασίλειος	(Καθ.)	2310.99.6972	vkalliak@theo.auth.gr
Κόλτσιου-Νικήτα Άννα	(Καθ.)		akolts@theo.auth.gr
Κούκουρα Δήμητρα	(Καθ.)		dimkou@theo.auth.gr
Κουρεμπелές Ιωάννης	(Καθ.)		kourebe@theo.auth.gr
Κυριατζή Αντωνία	(Λέκτ.)		akyriatz@theo.auth.gr
Κωνσταντίνου Μιλτιάδης	(Καθ.)		mkon@theo.auth.gr
Μαγγιώρος Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nikmag@theo.auth.gr www.canonlaw.gr
Μητροπούλου-Μούρκα Βασιλική	(Αν. Καθ.)	2310.99.7075	mitro@theo.auth.gr
Μούρτζιος Ιωάννης	(Καθ.)		imourtzios@theo.auth.gr
Μπραγιώτου Αικατερίνη	(ΕΔΠ)		braniot@past.auth.gr
Μυρίδης Νικόλαος	(Επ. Καθ.)		nmyridis@theo.auth.gr
Οικονόμου Ελένη	(Επ. Καθ.)		eleloik@theo.auth.gr
Παπαγεωργίου Νίκη	(Αν. Καθ.)		nipap@theo.auth.gr
Παχής Παναγιώτης	(Καθ.)		pachisp@otenet.gr
Πήτα Ρία	(Προϊστ. Γραμμ.)		info@theo.auth.gr
Ράντζου Μαρία	(Επ. Καθ.)		rantzou@theo.auth.gr
Ρόσιος Νικόλαος	(ΕΤΕΠ)	2310.99.6938	nrosios@theo.auth.gr

Σιάσος Λάμπρος	(Καθ.)	2310.99.6958	siasos@theo.auth.gr
Σκαλτσής Παναγιώτης	(Καθ.)	2310.99.6657	pskaltsi@theo.auth.gr
Σταμούλης Χρυσόστομος	(Καθ.)	2310.99.6977	stamchr@theo.auth.gr
Στογιαννίδης Αθανάσιος	(Επ. Καθ.)		athastog@theo.auth.gr
Τσιρώνης Χρήστος	(Επ. Καθ.)		tsironis@theo.auth.gr
Τσομπανίδης Στυλιανός	(Αν. Καθ.)	2310.99.7478	stsompa@theo.auth.gr
Υφαντής Παναγιώτης	(Αν. Καθ.)		pyfantis@theo.auth.gr
Χατζούλη Γλυκερία	(Επ. Καθ.)		glychatz@theo.auth.gr
Χρηστίδου-Κιοσέογλου	(Ε.Ε.Π. Αγγλικής)		schris@lance.auth.gr
Σμαράγδα			www.lance.auth.gr